

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 3 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fill., vasuti állomásokon 12 fill.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi főmunkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 706.

A tanítók.

Budapesti, július 2.

Ma délben háromezer magyar tanító vonult a közoktatásügyi miniszter elé, hogy tőle a tanítók fizetésének rendezését kérje.

Nincs senki az országban, aki ezt a kérelmet jogosnak, méltányosnak s teljesítését elodázhatatlanul sürgősnek ne tartaná. A nemzet egész jövője a tanítók kezére van bízva. Az ő munkájuk gyümölcse, ha kulturánk növekedik. Ők rakják le annak alapjait. Ők szántják fel és vetik be az ugart, amelyből a nemzet szellemi élete kifejlődik. Egy nemzet kulturképességének az a mértéke, mennyire becsüli meg azokat, akik a nép nevelésével foglalkoznak.

De ha a mi kulturfokunkat azután akarnók megítélni, milyen anyagi helyzetet biztosít az állam a tanítóknak, nagyon elszomorító eredményre jutnánk.

Mikor a koalíciós korszakban az adóreformot tárgyalták, az adómentes létminimumot nyolczszáz koronában állapította meg az országgyűlés. Ez annyit jelent, hogy maga az állam is belátja, hogy nyolczszáz korona éppen csak az éhenhalástól ment meg s akinek nyolczszáz korona jövedelme van, attól nem lehet követelni, hogy adót fizessen, mert ennek a jövedelemnek

minden csorbitása egy jelentőségű volna azzal, hogy az állam az illető polgárainak megélhetését lehetetlenné teszi.

A tanítók fizetésének minimuma 600 korona. Nem azt jelenti ez, hogy a tanítóinknak nincs nagyobb fizetése és jövedelme, mint 600 korona. Itt hála istennek nem tartunk, de jelenti azt, hogy az állam akkor, amikor ezt a törvényt hozta, ennyire becsülte azt a munkásságot, amit egy néptanító a nemzet és a jövő generáció érdekében kifejt.

Évtizedek óta nem hallgat el a panaszszal a tanítóság s ez a panasz jogosult. Mert ha igaz is, hogy ma elenyésző kis százalék az, amely ezen a minimális fizetésen kénytelen életét tengetni, még legjobban fizetett tanítóink jövedelme sem akkora, hogy magukat és családjukat anyagi gondtól menten eltarthassák s nagyon kevés és nagyon kivételes állásban levő tanítók van, akinek dotációja akkora, hogy a pusztá megélhetésen felül még kultúr-szükségeit is kielégíthesse. Pedig az államnak kötelessége, hogy ezt is lehetővé tegye.

Hisz hogyan követelheti meg az állam jogosan azt, hogy a tanító gondtal és szeretettel éljen hivatásának, ha megélhetése nincs biztosítva s minő joggal várhatjuk tőle, hogy a mi gyermekeinket nevelje, mikor nem adunk

neki módot arra, hogy a saját gyermekeinek neveltetéséről a kellő módon gondoskodhassék.

Ez nem szentimentalizmus a mi részünkről s nem annak a krisztusi tanításnak viszhangja, hogy aki kér, annak adjunk, hanem az állam jól felfogott érdeke.

Egy évtizede folynak nálunk a státuszrendezések s az államnak majdnem minden alkalmazottja elérte azt, amit joggal követelhetett. Nem mondjuk, hogy a fizetésrendezések a kellőképpen történtek s hogy az állam valami bőkezű lett volna, de legalább azt tette meg, amit tehetett s amennyit anyagi ereje megengedett. Csakis a tanítókat hagyta ki mindig a kormány a fizetésrendezésből s csakis velük szemben helyezkedett mindig a non possumus rideg és kényelmes álláspontjára. A gyomor szavát Zichy János fegyelmi intézkedésekkel igyekezett elnémítani s ma is, mikor a tanítók küldöttsége neki átadta a memorandumot, azt mondta, hogy „igen nagy, sok megfontolást, megfontolást, körültekintést igényel s éppen ezért egyszerre nem lehet mindent megcsinálni.“ Ez eufonisztikus bejelentése annak, hogy a tanítók végül is nem fognak semmit sem kapni s hogy a tanítók fizetéséről szóló törvényjavaslat, melyet Zichy János öszszel állítólag az ország-

On nous écrit de Tunis.

III.

Solunto fedélzete, június végén.

L'affaire du Djellar.

— Mikor iskolásfiu voltam — mondta a Café de Tunis olasz pincézere — néhány társammal belopództunk az akkori arab temetőbe, hogy onnan egy bizonyos virágot szaksítsunk; ez a növény az egész vidéken csak abban a temetőben nőtt, minden levél nélkül, hosszú szárral s virágának bódító volt az illata; ezért kerestük. Néhány arab észrevette a csinyünket s attól kezdve hónapokon át valósággal üldöztek bennünket. Sokáig nem tudták elfelejteni nekünk, hogy bemezskedtünk a szent helyre, amelyre hitetlennek nem szabad lábát tennie. Pedig gyerekek voltunk! Most, képzelhető, uram, mennyire felháborodtak az arabok azon, ami a dzsel-laszi ügy előzménye volt!

Az eset csakugyan fényt vet az arabra; a legjobb fiu, amíg nem bántják vallási dolgait. De ha igen, akkor gyilkol és rabol!

Dzselasz nagy darab föld, Tunis közvetlen közelében, a várostól délkeletre; előbb temető volt s az arabok ezt a földet, az állítólag néhai Sidi ben Hassentól rájuk háramlott örökséget, mintegy nemzeti tulajdonuknak tekintik, amelyet kizárólag sajátjuknak akarnak megőrizni. A francia kormány ezt a most parlagon heverő földet hasznosítani akarta, nevezetesen vasutat akart rajta keresztül vezetni. Mikor az arabok a tervet megtudták, felzudultak ez ellen s élénken til-

takoztak. A franciák úgy látszik nem nagyon hederítették erre a nemzeti áramlatra, mert mult évi november 7. napján megjelent künn a dzselaszi földön a nagyrészt mérnökökből álló bizottság s hozzá akart fogni a terület felméréséhez. Ám ott találták a szent helyüket, szentélyüket megvédelmezni akaró benzülötteket, kik meggátolták, hogy a bizottság megkezdje működését. A bizottság katonai és rendőri segítséget kért, a karhatalom megérkezett s rövid idő alatt olyan vérengzés kerekedett, hogy most, nem több, de nem is kevesebb, mint 72 vádlott várja sorsát. A legfiatalabb vádlott mintegy 8 éves és ellene az a vád, hogy kirabolta egy, a vérengzésben elesett olasznak holttétét.

Egyik délutáni bolyongásomban, nem annyira jogász érdeklődésből, mint inkább Fahrenheit mester tréfái miatt, valami hűs helyet keresve, bevetődtem a „Palais de Justice“-be, ahol délután is javában folynak a tárgyalások. A legnagyobb teremben éppen a dzselaszi ügyet tárgyalták. A terem végén levő elkerített részre, ahol két sor szuronyos katonai sorfal megett a vádlottak hozzátartozói, javarészt elfátyolozott nők, hallgatják az elül történőket, jegy nélkül is be lehet menni. Eleinte ott húzódtam meg, de azután Heinenek a szerénységre vonatkozó klasz-szikus megjegyzését idézve magamban, előbbre törekedtem. A fő teremőrnek, személyem azonosságának igazolása mellett kifejtettem, hogy bennem tulajdonképpen „kollégáról“ van szó s így bekerültem jegy nélkül is az előkelő helyre, sőt a teremőr biztatott, csak menjek egészen előre, az ügyvédek számára fenntartott helyre.

Elül az emelvény közepén, a francia zászló mellett, a trikolor s az R. F. betűk alatt ül tógájában Monsieur le Président Dumas, az esküdtszék elnöke. Eppen az interrogatoire-nál tart, a vádlottak kihallgatásánál s nagyon sokszor veszi le fejéről a bírói uniformishoz tartozó sapkát, mert a teremben is meglehetősen meleg van. Szépen sorjában elmondja, mi mindennel van vádolva az előtte álló, megigazítja a czvikkerét s azután bizonyos irónikus eleganciával kérdezi:

— Qu'est-ce que vous en pensez?

A vádlott természetesen nem felelhet azonnal, mert előbb meg kell várnia, míg a tolmács lefordítja anyanyelvére a mondottakat. Persze, ha a vádlott felel, akkor az elnök vár; mindez nagyon megnehezíti a tárgyalás gyors lefolyását. De — jó a tolmácsnak!

A vádlottak a terem bal oldalán folyton emelkedő padsorokon ülnek s a közöttük elszórt 12 szpahi vigyáz a rendre; 3 szpahi mindig állva őrködik. Mindegyik vádlottnak száma van, melyet a ruhájára varrva láthatóan visel. A vádlott előhívása is így történik:

— Le numéro 62! Manobi Ben Hadzs Larbi!

A vádlottak neve nagyon változatos és hogy úgy mondjam: jóhangzású. Ha néhányat felsorolok, abból ki fog tűnni, hogy más arab név is van, mint: Ali, Musztafa, Szelim, Achmed és Mohamed. Pedig, otthon nálunk, ha valaki arab milieut akar elénk varázsolni, nem terjeszkedik túl ezen említett 5 néven. Lássuk csak néhány vádlott nevét: Abdelaziz Ben Szlimane Ben Kadur, — Ab-

gyűlés elé fog terjeszteni, nagy és kínos csalódást fog okozni. És a miniszter ehhez nem átalotta a tanítóság „támogatását” kérni, sőt arra kérni, tanúsítanak majd „méltóságteljes magatartást.”

Ha nem volna olyan szomorú ez a dolog, igazán megmosolyogni való volna. A tanítók azt kérik a minisztertől, hogy tegye végre lehetővé jobb megélhetésüket s a miniszter azt válaszolja, hogy méltóságteljes magatartással koplaljanak tovább.

A kormány eltiporta az egész parlamentet, az alkotmányosságot s rendőrséget és katonaságot rendelt be a parlamentbe, hogy sok száz millióra rugó újabb katonai terhet kényszerítsen az országra. Juniában aztán egy egész sereg kortesjavaslatot szavaztatott meg, hogy a közvéleményt kedvezőbbé hangolja. Azoknál az újabb terheknél, amit mindezek a javaslatok jelentenek, nem tartotta a kormány szükségesnek, hogy megfontolást, körültekintést hangoztasson, sőt egyenesen katonai kordonnal tette lehetetlenné, hogy bejussanak a parlamentbe azok, akik esetleg erre figyelmeztethették volna. De a tanítókkal szemben, akiknek kortesszolgálatra, úgy látszik, a kormány nem reflektál, egyszerre a takarékoság és az óvatosság szükségét hangsúlyozta Zichy s a méltóságteljes magatartást követeli a tanítóktól az a kormány, amely brutalitásban és erőszakoskodásban, jogtiprásban és törvénysértésben valósággal példát statuált.

Budapest, július 2.

A bolgár kereskedelmi szerződés. Bécsből jelentik: Tekintettel arra, hogy az Ausztria-Magyarország és Bulgária közti kereskedelmi szerződést a szászok és magyar parlamentek még nem intézték el, az eddig érvényben volt legtöbb kedvezmény provizóriumát kölcsönös egyetértéssel az év december 31-dikéig meghosszabbították.

deldader Ben Amor, — Mamubi Ben Ali Dzsardzser, — Szalah Ben Ali Zlasszi, — Hajdzs Mohamed Ben Mohamed Tusti, — Manszur Ben Ali Ben Abdallah Hansi, — Rehuma Ben Mabruk Trabelszsi, — Szokor Ben Mohamed Szalah Ben Szaidan — példa kedvéért.

A tolmácsnak hála, a vádlottak mindazt megértik, ami a tárgyalóteremben történik, de bámulatosan közönyösen viselkednek! Legtöbbje oda se figyel, elalszik, hogy a szpahnak fel kell ráznia s a legjobb esetben bámul maga elé, mintha nem is a saját bőréről volna szó. Hej pedig alighanem felkötnek néhányat közülök s talán jövő évben ilyenkor a hozzám hasonló vándor már a kirakatban látja Manubi Ben Ali Dzsardzser akasztásának a képét!

A száműzött hűnösök kivétel nélkül tagadnak. Mindegyik ártatlannak vallja magát, mindegyik felkiált: „hogy tehettem volna ilyet az én testvéreim, a francziák ellen?! „Hiszen a francia kormány az én atyám!” a legtöbbje pedig tanukra hivatkozik, alibit akarván igazolni. S Monsieur le Président Dumas belemegy a tanuk megidézésébe, a következő formulával:

„Le Procureur de la République, ami de la vérité et voulant manifester son habituelle indépendance, fait citer tous ces ouvriers, et ils seront entendus en cours des débats.”

72 vádlott! Már eddig is van néhány száz tanu s mindig ujakra hivatkoznak. Ilyenkor a kihallgatandó tanuk száma felnövekszik majd négy-ötöszáza. Igazi monstre-ber!

A földmivelési miniszter a kerületében Besztercebányáról jelentik: Gróf Serényi Béla földmivelésügyi miniszter ma délután Putnokról Tiszolozon át automobilon Besztercebányára érkezett. A miniszter néhány napot választói körében szándékozik tölteni. Ma este banket volt a tisztelőit. Holnap délután pedig kihallgatást ad gróf Serényi a főispán lakásán.

Bosnyák ügyek. Bécsből jelentik: A bosnyák ügyek reichsrathi bizottsága ma ülést tartott, amelyen dr. Zorger miniszteri tanácsos, a kormány képviselője felvilágosítással szolgált azon rendelkezésekre, amelyeknek értelmében a közös pénzügyminiszter nem lehet meghívni, hogy a bizottság előtt megjelenve, egyes, az annektált tartományokra vonatkozó felvilágosításokkal szolgáljon. Végül kifejté azon okokat is, amelyek kizárják azt is, hogy a bizottság a közös pénzügyminisztérium egyik hivatalnokát, mint szakértőt meghallgassa.

Lovag Billinski közös pénzügyminiszter ma nevével a Zára gőzösön Triesztbe érkezett. Kérésrel utóbb folytatta útját Bécs felé.

Károlyi Mihály akciója.

— Utan az ellenzék egyesülése. —

Hírek a politika világából.

Budapest, július 2.

Az az akció, amelyet gróf Károlyi Mihály a szövetségelt ellenzéki pártok fuziója érdekében megindított, az egész országban örömdetes visszhangra talált. Mély hatást tett az „Egyetértés” mai számában megjelent nagyérdéki, politikai élelétástól s találó igazságoktól duzzadó szenzációs cikke is, amelyben szintén az egyesülés gondolatának csínált lelkes propagandát. A független közvélemény teljes egészében Károlyi és a harcoss ellenzék mögött áll, hiába igyekeznek a kormány lekötelezett emberei vagy sajtóközegzei terrorral, gunnyal, lekicsinyléssel megtörni az ellentállás szellemét. Nevetségos ez a munkapárti erőlködés. Károlyi ellen irányított mérgezett nyílak lepattanának az ő területének arany vértjéről. Az ugratásnak, a gyanúsításnak és fertítésnek csak annyiban lehet sikere, hogy éppen az következik be, amitől a kormány fél: csakugyan és mielőbb egy táborba forrasztja össze az egymás mellett küzdő pártok

Az ember: önző kutya, ezt már sokan mondták el előttem. De én is az vagyok. Mert különben, ugyan hogyan járna át engem, a rekkenő hőség dacára is valamilyen kellemes meleg érzés: ime, megint egy tárgyalás, amelynek a jegyzőkönyvét nem nekem kell megcsinálnom!

Az arab bazárok.

Ha a bey tunisi palotájának tetejéről széjjelnézünk (a bey La Marsoban lakik általában s Tunisba csak hetenkint egyszer jön, amikor kihallgatást tart) a város felé tekintve valamilyen hatalmas háznak a tetején, legalább úgy látjuk onnan, egész sereg apró megleházat veszünk észre, egymástól bizonyos távolságra. Nincs ott megleház, hanem ez a teteje az arab bazár egyik fedett részének. A bazár arabul „szuk” s egész negyede van az arab különlegességi üzleteknek, ez a „Quartier des sonsk.” Javarészen szük, fedett utcák, vagy inkább folyosók, melyekben jobbra-balra, egymás hegyén-hátán szoronganak a bazárok, boltok, olyanformán, hogy egy utcában, folyosóban rendszerint ugyanazt az árut készítik, árulják, anélkül, hogy a konkurrencziától félnének. Így külön szük-juk van a kélméseknek, a szőnyegeseknek, a papucosoknak, a lámpásoknak, az illatszereknek, az ékszereseknek. Különösen papucos van sok. Csak egy hirtelenében szoroson egymás mellett mintegy 60 üzletet számoltam meg, ahol mindenütt javában folyt a munka, de tudtam volna még tovább is számolni! Papucsok kell, mert az arab, férfi, nő egyaránt, mind papucsban jár. A nő persze papucsban is nő marad,

kat. Természetesen az ilyen nagyfontosságú mozgalom egyik napról a másikra még nem juthat a végéhez, — úgy a vezérek, mint a pártok tagjai javarészt távol vannak a fővárostól, de kétségtelen, hogy még a parlament megnyílása előtt foglalkozniok kell a pártok plénumainak a gróf Károlyi tervével s éppen a mamelukok áskálódása fogja a megvalósulásának minden akadályát elhárítani. És ha az új, nagy ellenzéki párt guvernementális programjával megalakult, bizonyára Bécs is el fogja ejteni — már politikai szükségéből s ezélezerütségéből — a mostani többséget, amely az országban egészen elvesztette a lába alól a talajt és labilis uralmát már csak a csendőr- és katonaszuronyok segítségével tudja ideig-óráig fentartani. Nemesok a nemzet, de az uralkodó is hálás lehet Károlyinak, aki ily bölcsen előkéziti a politikai váltogazdaság lehetőségét.

Hireink itt következnek:

A közös miniszteri értekeztet.

Mint félhivatalosan jelentik, a Bécsben tartandó közös miniszteri értekeztet, melynek megtartását e hónap 4-ikére tervezték, elhalasztották. A közös miniszteri értekeztetet hétfőn, e hónap 8-ikán fogják megtartani s Lukács László miniszterelnök az értekezteten való részvétel céljából vasárnap utazik Tátralomniczról Bécsbe.

Ujabb 275 millió katonai teher.

Bécsből jelentik, hogy a király, akinek tegnap reggel kellett volna Ischlbe elutaznia, Bécsben marad, hogy megvárja a július 8-án tartandó közös miniszteri tanácskozást, melyen gróf Berchtold közös külügyminiszter elnöke alatt a közös és az osztrák minisztereken kívül Lukács László miniszterelnök, Telesky János pénzügyminiszter s valószínűleg még Beöthy László kereskedelmi miniszter is részt vesznek. A csütörtöki közös minisztertanács a delegáció programját fogja részletesen megállapítani. Rövid egymásutánban két delegációs ülés lesz az őszi hónapokban. Az egyik szeptember második felében a már tavasszal megállapított idej közös költségvetést fogja letárgyalni, a másik, mely valószínűleg novemberben lesz, az 1913-ik évi közös költségvetésről határoz. Az idej

ugyanis a papucs mindig kisebb, mint a láb, némelyiknek igazán csak a lábujja van benne. Világos, hogy azt is külön meg kell tanulni, úgy járn, hogy a papucs le ne essék a lábról, de hát az arab nő sohasem siet az utcán s ez már biztosítéka annak: nem kell féltennem, hogy talán valamire elhagyja lába tokját.

Ránk, hitetlen gyaurokra legesábitóbb, de legveszélyesebb is egyuttal a szőnyegféléknek, ékszereknek és illatszereknek vásárlása. Legesábitóbb, mert ezekben a holmokban domborodik ki legjobban a helyi jelleg és így ezeket szeretjük leginkább, vagy magunknak, vagy másnak ajándékképpen megvenni. Legveszélyesebb, mert, felálltom nyugodtan a tételt: „jambor európai, ha megvásároltál valamit, helyesebben, ha a kereskedő eladott neked valamit, nyugodt lehetsz, hogy becsapott!” Ha valamilyen gyönyörű selyemhímzésért, melyet a kereskedő 20 frankra tartott, végül adtam nyolczat, igazán nem tudhatom, nem adta-e volna oda négyért is, ha jobban tartom magamat! Mert a kereskedő „mon ami”-nek szólit, huszszor megrázza a kezdet, megkínál arab készítésű fekete kávéval s végezetül úgy becsap, mint — ezer mást előttem.

Mindennél nehezebb az illatszerek vásárlása, mert ahhoz tényleg külön szakértelem (szagértelem) kell, hogy az ember az illatszerek közötti finomsági különbségét észre vegye, ez pedig kevés embernek képessége. A kereskedő természetesen minden pillanatban kész arra, hogy az olyan illatszert, melynek grammja 15—20 cms, 2—3 frankért adja grammonként, sőt olyan gondálatlani

költségvetés körülbelül megmarad ama keretek között, melyeket még Schönaiach volt hadügyminiszter a Khuen-Héderváry-kormányval tavaly előtt öt esztendőre megállapított. Hír szerint *Auffenberg* közös hadügyminiszter nem törődik elődjének a magyar kormányval kötött megegyezésével és a jövő évi közös költségvetésbe már *nagy összegű rendkívüli kiadást akar felvételni* tarackütegek és egyéb tüzérségi felszerelések, katonai léghajók, repülőgépek és tengerészeti beruházások czéljaira. Állítólag *275 millió koronáról van szó*. *Auffenberg* hadügyminiszter csütörtökön kihallgatáson volt a királynál és előterjesztette indítványait.

Schönaich a királynál.

Politikai és magas katonai körökben nagy feltűnést kelt az a rövid félhivatalos jelentés, hogy báró *Schönaich* Ferencz volt közös hadügyminiszter tegnap külön kihallgatáson volt a királynál. A feltűnést még növeli az az újabb hír, hogy az audiencia *több mint egy óra hosszat tartott*. Jól informált helyen a következő magyarázatot fűzik ehhez a kétségtelenül érdekes audienciához:

A véderőtörvények, amelyek *Schönaich* alkotásai, ugy Ausztriában, mint Magyarországon tető alá jutottak. Ami üdvös a reformban, az az ő műve; így tudvalevő, hogy a kétéves katonai szolgálatnak is legbuzgóbb előharcosa volt *Auffenberg* elődje. Mielőtt megkezdett művét befejezhette volna, egy személyi *intrika* eltávolította őt magas polczáról. *Schönaich*nak mennie kellett, nem tárgyi okokból, hanem egy személyes konfliktus következtében. Legmagasabb körökben most, hogy a véderőjavaslat a Lajtán innen és túl elintéződött, *felmerült az a gondolat, hogy a volt hadügyminiszter érdemeit valamiképen meg kell jutalmazni*. A tegnapi audiencia kétségtelenül kiindulópontja egy *éppülő akciónak*. Nagy érdeklődéssel várják, hogy lesz-e valami folytatása a tegnapi audienciának.

Gróf Károlyi Mihály nyilatkozata.

Gróf *Károlyi* Mihály ma a következőkben fejtegette ki az egyesülésre vonatkozó véleményét egy estilap munkatársa előtt:

— Nem ötletszerűen vettem fel a szövetséget pártok egyesülésének kérdését, hanem igenis a leghatározottabban óhajtom annak megtörténtét. Konkrétan még senkivel nem beszéltem ennek mikéntjéről és részleteiről, de úgy érzem, hogy visszhangra fog

az üvegcsébe, vigyázva minden cseppre, mintha valóban a legfinomabb volna. Tanácsos (melyet azonban magam sem követtem, minthogy későn jutott eszembe) szolgálhatok! Az illatszert olyanforma különleges üvegcsébe töltik, amelybe csak néhány gramm folyadék fér, amely maga csinos, diszes alakú, hasznos a mi kalaptűtartóinkhoz, amelynek az ára azonban mindössze 50 centimes. Nos: az ember összevásárol ebből a flaconból egy tucatot (akkor mindenestre még olcsóbban kapja), hazahozza, otthon megtölti ugyanott vásárolt, nem éppen a legdrágább parfüm-mel, jól lepecsételi, azután szétosztja. Óriási hatás, mindenki csak az üvegcsét nézi, tapogatja, simogatja, mindenkinek jut belőle, még a legtávolabbi rokonnak is; világos, hogy az a 2-3 gramm parfüm már rég eloszlott, mire a megajándékozottnak eszébe jut: most megcsalogom, milyen belül; de még ez sem baj, mert a boldog megajándékozott eddig már annyit örült, hogy vigan tölti meg a sajátjával!

Arab énekes kávéház.

Szorgos kutatásaim dacára egyetlen egyet tudtam csak felfedezni az egész városban! Ez is olyan intézmény, amelyet a mozi szivenszur s amely lassan halódik, kimulik. A kávéház megtelik ugyan a közelben lakó arabokkal, de szörnyen unatkoznak, nagyot ásítanak, látszik rajtuk, hogy csak azért nem mentek a moziba, mert már ismerik a legújabb programot s rövid üldögélés után kivonulnak azzal a mély meggyőződéssel — *négis csak többet ér a mozi!* A moziba szinte

találni az egyesülés iránti törekvésem. Az in integrum restitutio csak a függő és rendezetlen kérdés elintézését jelenti, de nem egyuttal az ellenzéki pártok programjának megvalósulását. Az, hogy *Lukács László* és *Tisza István* elmennek és helyettük esetleg *Khuen* és *Návay* visszajönnek, csak eszméycserét jelent, de nem lehet ellenértéke annak a küzdelemnek, amelyet folytatunk. A mi czélunk az egész munkapárti rendszer megbuktatása, amelynek legerősebb feszítővása a választói jog. Az általános egyenlő és titkos választói jog abban a keretben, amelyet a szövetséget ellenzék elfogadott. Azt hiszem, hogy ez a megállapodás mindenkire kötelező és erkölcsi lehetetlenség volna bármelyikünk részéről ebből engedni. Nem azt értem ez alatt, hogy a részletekben ne történhessen újabb kiformalás, de a választók számának 2.400.000-nek kell lennie. Ennek a választói jognak a megakadályozását valószínűsítő örületnek tartom, s *akár Lukács, akár Tisza állanának* e demokratikus követelés teljesítésének útjába, *el kellene bukniok még akkor is*, ha nem lennének a sorozatos alkotmányesértésekkel terheltek. Az ország közhangulata egyértelműleg követeli a demokratikus haladást és én az ellenzéki pártok szövetsége helyett azért is gondolnám helyesebbnek az egyesülést, mert a koalíció szomoru tapasztalatai arról győzték meg bennünket, hogy ahol több párt van szövetségre, ott mindegyiknek vannak külön aspirációi, amelyeknek érvényre jutása örökös kompromisszum keresésére vezet és nem garantálja a nyugodt előrehaladást. A mai választójogi programunk egységes, egységes érette a küzdelemünk, *meg kell tehát találni az egységes eljárást és pedig nem a szövetség, de az egyesülés útján a továbbiakra, a munkapárti rendszernek teljes elbuktatására és egy valóban modern magyar nemzeti politika folytatására*. Ez iránt — egyelőre csak a saját felelősségemre — kezdtem akciózt, s így természetesen azok is csak az egyéni nézeteim, amiket itt elmondtam.

Justh Gyula Lukácsról.

Justh Gyula szombaton Karlsbadba utazott. Elutazása előtt a kormány béketerveiről így nyilatkozott:

— Ez a *Lukács* végtelenül fortélyos ember. Most úgy hírlík, béketervekben mesterke-

nő terjedelmét tekintve akkora lehetett, hogy a villamosban a kalauz valószínűleg ilyenformán becüli meg:

— Madame, vous payez deux billets, s'il vous pleit! ami pedig a sulyát illeti, takarékos annyira, mint a szalonkályhánkat otthon, ha jól meg van töltve szénnel. Allah és az ő prófétája, Mohamed! Ha ez a hölgy hastánczot jár előttem, soha semmit sem kívánok többé látni életemben! Am forró vágyam nem teljesült. A derek hölgy el sem mozdul helyéről, ellenben még nagyobbakat ivott s még rekedtebben üvöltött. Erre boszusan távoztam.

Beszámoló.

Beck Lajos orsz. képviselő a kettős ünnepen beszámolót tartott a körmeneti kerület 16 községében. Beszédei folyamán vázolta az előállott politikai helyzetet, annak okait és várható következményeit. A munkapárt politikájának indító okául azt a körülményt jelölte meg, hogy a korona — dacára, hogy egy nagy 67-es guvernementális pártot sikerült megteremteni — még ennek sem hajlandó közjogi téren bármily csekély engedményeket tenni a nemzeti álláspont javára, ellenben ki akarja használni a kedvező pillanatot és hosszú időkre biztosítani kívánja a közöshadseregbeli intézmények fejlesztését. A munkapárt viszont — látván, hogy még irott malasztnak szánt rezolúciós politikája is esődöt mondott — végezni akar mindenáron azokkal a kérdésekkel, amelyeknél Bécs-től enegedményeket úgy sem bír elérni s amelyek lefelé a nemzet lelkében méltán szitják az elégedetlenség tüzeit. Léte függött attól, hogy bármilyen megoldja a katonai kérdéseket s áttérhessen a belügyi reformok terére. Ezt a megoldást azonban alkotmányunknak, törvényes jogainak olyan flagrans megsértésével csinálta, hogy egyfelől szövetségbe terelte az összes ellenzékiet, másfelől véghez vitte azt a csodát, amelyet évek sora óta nem tapasztalhattunk: felbresztette a politika iránt elfásult közvéleményt s úgy a társadalom vezető, intelligens elemeit, mint az egyszerű polgárokat tiltakozásra készítette. E bonyolult helyzet megoldása csak a régi jogrend helyreállítása lehet, a véderőtörvény közjogi sérelmeinek novelláris orvoslása s a mumusnak szánt házszabályrevízió és egyszakaszos törvényjavaslat elejtése. Ezek után meg kell teremteni a radikális, demokratikus választói reformot, amely *Tisza* és a többség magatartása folytán feltétlenül radikálisabb lesz, mint amelynek még néhány hónap előtt is tervezték.

Beck Lajost mindenütt lelkes örömmel fogadták, bizalmat szavaztak neki s *Justh* Gyulát, a párt vezérét, sürgönyileg üdvözlötték.

Nyílt levél Incze Domokoshoz.

A csikszentmártoni kerület papképviselője, *Incze Domokos*, aki állítólag függetlenségének vallja magát, épp a juniusi események idején részt vett a munkapárti дума működésében.

A kerület választói most nyílt levélben kériik számon *Incze Domokostól* „ellenzéki“ tevékenység-

Fauna.

Emberekről beszéltem eleget, most áttérhetek az állatokra.

Ki kell jelentenem, oroszlánt nem lőttem egyet sem!

Egyik Tuniszban járt ismerősöm figyelmeztetett, hol fogom látni a város egyetlen tevéjét: amint egy vizmüvel bekötött szemmel körbejár. A vizmüvet megtaláltam, de a tevét már öszvérral cserélték fel. Így, ha tevét akarok látni, mégis csak az új pesti állatkertbe kell mennem.

A *Guile Joanne* szerint a tunisi tó partján rengeteg sok rózsaszín flamingót kellett volna látnom. Többször jártam arra, de egyet sem sikerült látnom. Nem volt szerencsém! Vigasztalásképpen vettem tájképes levelezőlapot Flamingóval, azon még most is rajta van a Flamingó.

Vajda János.

A negyedik nő még nem tánczolt. Ez a

gét. A keményhangú nyílt levél többek között a következőket mondja:

— Nap-nap után várva-vártuk újságunkat, hogy a nemzet igazáért küzdő ellenzék táborában önt is megpillanthassuk. Csalódás csalódásra ért. Amidőn láttuk, hogy parlamentünk ellenzéke, mint egy ember áll a nemzeti munkapárt romboló munkája elős. Ön még ekkor is távol maradt a harc-törrel: ami eddig csak balsejtelem volt bennünk, tudattá vált az, hogy ön is a nemzeti munkapárt átkos politikájának csendes társává szegődött. Meg nem czáfolható igazság, hogy aki nincs velünk, ellenünk van. Az árnak ellenálló ellenzéki képviselőket rendőrökkel huzeltatta ki a hatalmi mámorban uszó munkapárt segédlete mellett az őrvölgő Caesar — Tisza. Gépfejtő, rendőri pisztoly, esendőrökard, huszárló akadályozta meg az érdekeinkért küzdő népképviselőket a parlamentbe jutását. Hol volt ön ekkor, képviselő ur? Ön — úgy látszik — fél a kormánytól (Ön tudja, miért) s azért nem állott a küzdők csoportjába. Ön függetlenségi elvekkel lépett fel képviselőnek, azzal is választott meg. Hogyan szolgálta a nemzeti függetlenségi ügyét? Vagy tán átalotta Apponyi Albert, Justh Gyula, gróf Károlyi Mihály vagy Zichy Aladár zászlója alá állani? Hogyan változhattak meg az ön elvei ilyen rövid idő alatt oly rettenetesen? Vagy tán nem ér politikával foglalkozni? Akadályozták ebben közgazdasági tevékenységei? Akkor tessék lemondani a mandátumról s átadni oly egyénnek, aki a képviselőséggel járó kötelezettségek teljesítésére ráér.

Szint kell vallani!

Most, hogy megalakulóban az egységes ellenzéki párt, a független nemzeti párt, fölmerül el az kérdés, milyen álláspontot foglaljon el az ellenzék azokkal a képviselőkkel szemben, akik tagjai ugyan a baloldali pártoknak, de küzdelemben egyáltalán nem vettek részt, vagy pedig egészen az ellen dolgoztak? Különösen nagy az ingerültség Madi-Kovács János, Barcsay Andor, Kelemen Samu és Baross János ellen. A nyári szünet után összeülő párttervezetek először is ezt a kérdést fogják gyökeresen rendezni. Esetleg még egyszer igazolásra szólítják fel őket, aztán — ha gyanus a magatartásuk — kizárják a szövetséget ellenzékéből.

Hibáztatják még az ellenzéken Giesswein Sándor eljárását, aki a képviselőház ülésén való békés részvételt sürgeti, mintha csak június 4-ike óta semmi se történt volna, és aztán Barta Ödön viselkedését, aki az ellenzék kitiltása óta is látható volt már a folyosókon. De ők ketten minden pártköteleken kívül állanak s így tetteikért nem vonhatók felelősségre.

Budapest után Debreczen.

Budapesti ségyenteljes mintára Kovács József polgármester az *Uj Debreczen* című lap szatad véleménynyilvánítását a következő rendelettel akarja elnémitani:

Debreczen szabad királyi város Polgármesterétől.

2200—1012. éln.

Az „Uj Debreczen“ szerkesztőségének s Kiadóhivatalának

Helyben.

Az „Uj Debreczen“ című politikai napilap nap-nap után eredeti, illetve a fővárosi lapokból átvett cikkeiben olyan kifejezéseket használ, melyek durva, merész és a közönséget igazító hangjánál és tartalmuknál fogva mintegy provokálják, hogy az 1867. június 25-én kelt 1731. illetve az 1897. évi április hó 13-án kelt 1608. számú belügyminiszteri rendelet utasításait követve a lapról az utcai elárusításra adott engedélyt megvonjam.

Mielőtt ezt tenném, figyelmeztetem Czimet, hogy tartózkodjék ama hang s iródomor használatától, illetve olyan hang, tartalmu cikkeknek más lapokból átvéve közreadásától.

Debreczen, 1912. június 28.

(P. H.)

Kovács József s. k.
polgármester.

A czeplédek az ellenzékhez.

A czeplédi 48-as függetlenségi és Kossuth-párt a következő iratot intézte az országgyűlési Kossuth-párthoz:

„A czeplédi 48-as függetlenségi Kossuth-párt nagybizottsága egyhangulag a következő határozatot hozta: A czeplédi 48-as függetlenségi Kossuth-párt mely megdöbbenéssel szemléli a közelmúlt politikai eseményeit, hazafias felháborodásának egész erejével ítéli el azon merényleteket, melyek évez-

redes alkotmányunk ellen a képviselőház elnöki székéből intézettek. Nemzeti alkotmányunk legfőbb kincsei váltak semmissé e szörnyű napokban, midőn a példaszolgáltatást adták, hogy miként lehet házhatározattal kimondani akár Magyarország önálló államiságának megszüntét is. Az állami rend fentartására hivatott szervektől eredő tett, kétségessé teszi a törvények erejét és megsemmisíti a parlamentarizmus fundamentumát. Az összbírodalom előtt való feltétlen behódolás ez, mely kicsavarta a nemzet kezéből önálló államiságunk egyetlen hatályos fegyverét, az ujonczmegajánlási jogot. Amidőn az alkotmányértékek hosszú sora és a példátlanul nyers és brutális erőszak ellen tiltakozunk, megbélyegezni kívánjuk mindazokat, akik részesei voltak ezeknek a merényleteknek, a történelem ítéli meg herosztrateszi dicsőségük felett. Hazafias lelkesedéssel, rajongó szeretettel üdvözöljük ezzel szemben az önfeláldozó elszántsággal küzdő ellenzékét, az elszennvedett brutális sértésekért szolgáljon elégtételül nekik az a tudat, hogy velük együtt érez, velük együtt szenved, velük együtt bizik győzelmükben e hazában minden ember, kiben magyar érzés lakik, kiben magyar lélek él. A magyarok istene adjon erőt nekik harcuk diadalmas megvívásához. A Kossuth-párt nevében *Alexy Lajos* alelnök, dr. *Dobos Sándor* jegyző.“

Törvényhatóságok állásfoglalása.

Kolozsvár város közgyűlését, amelynek napirendjét a politikai helyzettel való állásfoglalás volt, mint már jelentettük, nagy érdeklődés mellett folytatták hétfőn. *Tanács József* bizottsági tag azt fejtegette, hogy a munkapárt a börtönt feltette, amikor prezentálta a királynak a véderőjavaslatokat.

Dák Albert: Önöknek mit kellett félni?
Tanács József: A hazát és a nemzetet. (Élénk tetszés.)

A feliratkozott munkapárti szónokok *Szabó Dénes* és *Menyhárt Gáspár* egyetemi tanár lemondtak a szólás jogáról.

Hirsch Ödön tetszéssel fogadott beszédben támogatja az ellenzéki javaslatot, Tiszát politikai kleptomániáknak nevezte, aki a nemzet alkotmányának elrablását ambicionálja.

Apáthy István egyetemi tanár a zárásó jogán újra felszólt. Azokra a megjegyzésekre, hogy az ellenzék felháborodása komolytalan fegyver, azt kérdi, jobban szeretnék volna, ha a revolvergolyók számai repültek volna az elnök felé?

Csengery János egyetemi tanár visszavonta a Tisza iránti bizalmi nyilatkozatot és a tanács amá javaslatához csatlakozott, hogy a város ne foglaljon állást politikai kérdésekben.

Esterházy Kálmán főispán háromnapos vita után, nagy izgalom közepette, elrendelte a névszerinti szavazást. A tanács semleges javaslatát 47 szavazattal 30 ellenében elfogadták. *Kolozsvár* eszerint nem üdvözli a kormányt és a politikai események felett napirendre tér.

Nagysebenből jelentik, hogy Szeben vármege mai rendkívüli közgyűlése a következő határozatot hozta: „Bár a közigazgatási bizottság sajnálja a képviselőházban történt eseményeket, kénytelen elismerni, hogy a kormány és az elnökség nem rendelkezett más eszközzel, hogy a kisebbség által egy egész évig technikai obstrukció útján gyakorolt erőszakosságnak véget vessen. A közigazgatási bizottság tehát bizalmát nyilvánítja a kormány iránt, helyesli a kormány és a házelnökség eljárását, felháborodásának ad kifejezést a házelnök elleni merénylet fölött és reméli, hogy nemsokára sikerülni fog a békés fejlődés és munkásság útjára lépni.“ A határozatot tulnyomó többséggel hozták meg és ellene csak az öt román bizottsági tag szavazott.

Sopron város képviselőtestülete *Baán Endre* főispán elnöke alatt most tartotta meg havi rendszeres közgyűlését. Az ülés előtt az a hír volt elterjedve a városban, hogy a munkapárt a kormányt üdvözölni fogja és annak, valamint gróf Tisza Istvánnak bizalmat fog szavazni. A dologból azonban nem lett semmi. Ugy látszik nem mertek vele elhozakodni, mert az ellenzéki pártok tekintélyes számban vonultak fel és így többségre nem számíthattak, annál is inkább, mert a munkapártiak soraiban is többen vannak, akik Tisza törvénytelen-segét nem hajlandók bizalommal honorálni.

A horvát helyzet.

Zágrábból táviratozzák: A királyi biztos által kiküldött törvényelőkészítő bizottság ma délelőtt kezdte meg parlamentáris tevékenységét. A tanácskozáson, mely a kis országgyűlési teremben, a királyi biztos elnöklésével ment végbe, részt vesz a kormány szakreferencsein kívül néhány meghívott is.

Zágrábból jelentik: A törvényelőkészítő bizottság mi teljes ülésén annak 35 tagja közül 31 jelent meg. A többiek kimentették távolmaradásukat.

Cuvaj kir. biztos, horvát bán elnököl az ülésen és mindenekelőtt köszönetet mondott a megjegyzéseknek, majd elbucsuztatta *Hervoics Ivó* báni tanácsost, aki a bizottságnak szintén tagja volt.

Majd beszéde folyamán hangsúlyozta, hogy azért hívta már ma egybe a törvényelőkészítő bizottságot, hogy az alkotmányos állapot helyreállítása idejére minél több anyagot készítsen elő. A normális állapotok helyreállításának ezt az egy előfeltételt autonóm hatáskörben nekünk magunknak kell teljesíteni. A második még fontosabb előfeltétel Magyarország kezeiben van és szóló hangsúlyozza, hogy ebben a tekintetben a magyar illetékes körök részéről, amikor legutóbbi budapesti tartózkodása alkalmából a magyar kormányfővel közbenjárt, a legnagyobb előzékenységgel találkozott. Ezután ismerteti a bizottság fontos feladatait. A bizottság hat évre van kivezve és már ez is bizonyítja, hogy normális alkotmányos időkben is dolgozhat a bizottság, mert nem az a feladata, hogy az országgyűlést helyettesítse, hanem az, hogy a kormányt előkészítő munkájában helyettesítse. Mind a kinevezett tagok tehát pártálláspontjuk teljes mértékben való megőrzése mellett részt vehetnek volna a munkában. Szóló végül a bizottságnak az ország és a nép érdekében való sikeres munkálkodást kíván.

Gróf *Pejacsevich* *Tivadar* erre kijelentette, hogy úgy ő, mint a többi tagjai a bizottságnak a nemzeti haladó párt nevében jelentek meg, hogy a bizottság munkálatain részt vegyenek.

Ezután tárgyas vita fejlődött ki a szönyegen levő kérdésekről, majd megválasztották a bizottságokat és albizottságokat az egyes törvényjavaslatok kidolgozására.

Érdekes, hogy a jogpárt és a koalíció néhány tagja visszautasította ugyan a tagságot, de más tagjai elfogadták azt és az egyes bizottságokba való beválasztásukat is.

KÜLFÖLD.

Az albán katonai lázadás.

— Lemondott a török kormány. —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, július 2.

A már-már hagyományossá váló albániai lázadás ezuttal abban különbözik az előbbiektől, hogy a lázadást a katonatisztek idézték elő. Amióta sikerült a katonai forradalomnak megbuktatni *Abdul Hamid* szultánt, azóta a török tisztek politikuskokká váltak és köztük a nyilvános és titkos politikai szövetségeknek se szeri, se száma. Ugy látszik, hogy a legújabb lázadás a katonai egység pártjának műve, mely főként a tripolizi háború miatt ellensége a török kormánynak. A konstantinápolyi jelentésekből nyilvánvaló, hogy a zendülés nagyméretű és hogy vele szemben igen energikus intézkedés vált szükségessé. *Mahmud Sefket* pasa hadügyminiszter büne, hogy a török katonák ennyire beavatkozhattak a politikába, s a török kormány annyira tehetetlen a lázadó katonákkal szemben, hogy ma be is adta lemondását.

Mai távirataink az albániai lázadásról a következők:

Konstantinápoly, július 2. A miniszterek tegnap rendkívüli minisztertanácsra ültek össze, hogy a helyzetről tanácskozzanak. Hivatalos kommunikó megállapítja, hogy a helyzet Monasztirban és környékén, valamint Észak-Albániában változatlan. Dibrából érkezett hivatalos távirat szerint a fölkelők fáradozásai ellenére, több albán főnök kijelentette, hogy hiú marad a kormányhoz.

A kormány ma beadta lemondását.

Konstantinápoly, július 12. Hivatalosan jelentik, hogy a Monasztirba küldött csapatoknak nem az a rendeltetésük, hogy a zendülést leverjék, hanem, hogy a mirditák ellen vonuljanak, akik között nagy forradalmi mozgalom mutatkozik.

Konstantinápoly, július 2. A kamara tegnapi ülésén a tiszteket a politikai tevékenységtől eltérő törvény tárgyalása folyamán *Mahmud Sefket* basa kijelentette, hogy a monasztiri megszökött tiszteket súlyosan meg fogják büntetni. A monasztiri helyőrség többi tisztjei a hadügyminiszternek táviratilag köszönetet mondtak a törvényjavaslat benyújtásáért. A részletes vita folytatását keddre halasztották. A véderőbizottság által elfogadott

módosítások szerint azok a katonák, akik politikai eljárásba beavatkoznak, két-négy hónapi fogsággal, ismétlés esetén a hadsereg kötelékéből való elbocsátással büntetendők, azokat, akik titkos bizottságokat alakítanak, vagy ilyenek tagjai, elbocsátják és kényszermunkára ítélik.

Konstantinápoly, július 2. A Szabah a török csapatok és a malisszorok közti ütközetről ad hírt, mely Szkuteri és Alesszió között történt. A malisszorok megfutamodtak, Alesszió kajmakámját megölték. A szmirnai csapatok főparancsnoka tegnap ideérkezett. Török ellenzéki körökben azt beszéltek, hogy a szmirnai helyőrség tisztjei is másik kormányt kívánnak.

A Tanin közül egy monasztirj levelet, melyben többek között az áll, hogy a vizsgálat kiderítette, hogy Monasztirban *Hifzi Vasan* (A haza védelme) név alatt egy titkos bizottság működik, amely a hadseregben propagandát fejt ki. A szökevények ennek bizottságnak tagjai. A bizottság albán nemzeti és általános nemzeti ezélokot tüzött ki maga elé. A bizottság igazi célja ismeretlen. A bizottság követeli a kabinet bukását, *Haki* basa kabinetjének vád alá helyezését, egy független vezérkar létesítését és a tisztek politikai működésének betiltását.

A lapok szerint Anglia angol tiszteknek esendőrszervezési szolgálataira a török szolgálatba való belépését azon feltétellel teszi függővé, hogy a tisztek működésükben bizonyos iniciatív hatáskörrel ruháztassanak fel. Miután a porta ezt a feltételt nem fogadja el, még további tárgyalások vannak folyamatban köztük és a külügyminisztérium között.

A kormány elhatározta, hogy az agrárbank fiókjai útján az albán parasztok között 25.000 fontot kiosztat.

A Reichsrathból. Sylvester elnök 11 órakor megnyitja a ház ülést és elparentálja dr. Bref földművelésügyi minisztert. A folytatólagos részletes tárgyalás során *Gentili* képviselő kijelenti, hogy az olasz fakultás kérdésének kezelése méltatlan. *Stözl* képviselő protestál azon igaztalan szemrehányások ellen, mintha ez a ház nem volna munkaképes és nem akarna dolgozni, s ellene fordul azon mindig visszatérő kísérletnek, amelylyel a népet a képviselőház ellen akarják hangolni. Szólok a dolgozni akaró pártokhoz fordul, hogy egyesüljenek egy erős többségben pozitív munkára. (Helyeslés.) A vitát erre bezárják. Vezérszónokká megválasztják Marek és Leo képviselőket.

Közben a német nemzeti szövetség elhatározta, hogy *Tomsik* javaslatát: a költségvetési provizórium 5. szakaszát, amely kedvezőtlen kukorica- és burgonyatermés alkalmával alkalmazandó intézkedésekről szól, nem szavazza meg, de felszólítja a kormányt egy határozati javaslatban, hogy az utóbbi években hozott képviselőházi határozatokat a vasuti alkalmazottak, az állami munkások és a postai alkalmazottak érdekében vigye keresztül és valósítsa meg minél előbb a szolgálati pragmatikát. Elhatározták továbbá, hogy nem szavazzák meg azt a határozmányt sem, amelyben a kormány felhatalmazást nyer halaszthatatlan természetű, de az előirányzatba föl nem vett kiadások megtételére, mert e határozmány megszavazása a kormány iránti bizalmi szavazatnak volna tekinthető.

Marek kontravezérszónok behatóan fejtegeti az állami vasuti alkalmazottak bajait és kijelenti, hogy pártja mindenesetre *Tomes* indítványa mellett foglal állást. (Helyeslés és a cseh szociáldemokratáknál.) Dr. *Leo* kijelenti, hogy a lengyelek klubja örömmel látja a véderőjavaslatok elintézését. Pártja örömmel üdvözi a kilátásban lévő német-cseh kiegyezést. *Strobrny* a vasárnap Prágában történetet teszi szavá és a német diákok határtalan vakmerőségét látja abban, hogy akkor, amikor nagy felvonulás van a Grabenen, a hatósági tilalom ellenére jelenyesen benyomultak a felvonulók sorai közé. A prágai csekély német kisebbség bünnös provokációval járt el a prágai cseh lakossággal szemben. (Közbeszólások a németeknél.) Legyen meg a németeknek bátorságuk ahhoz, hogy egyes verekedő egyén provokációinak végtévessenek és így gyalázatos subancztempóban ne lássák német nemzeti vértanuk heroikus magatartását. (Nagy zaj.) *Burschival* és *Kallina* kifejtik, hogy a német diákokat senki sem bántotta. *Sesardic* szerint a horvátok a kormányt a horvátországi állapotokkal szemben tanusított passzív magatartása miatt a költségvetés ellen szavaznak. Pártja nem bizik a kormányban, mely mi sem tesz a horvátok érdekében. Horvátországban az elnyomás egyre nagyobb és senki se csodálkozzék azon, ha Gyukits gonosz-tette utánzókra talál.

Diamant és *Ellenbogen* kisebbségi előadók és

Steinwender előadó felszólalása után szavazásra kerül a sor. Elfogadják az első szakaszt, a második szakasz egyes bekezdéseit külön-külön és elvetik *Tomasics*nak a vasuti és állami munkások bérvajátására szolgáló 17 milliónyi további összeg felvételére vonatkozó javaslatát. A határozati javaslat mellett 136, ellene 192 szavazatot adtak le. A szakasz 2-dik bekezdését a dr. *Koffler* által ajánlott módosítással fogadják el. A 3. szakaszt, amely a Dunagőzhajós társaság szubvenziójának kifizetésére vonatkozik, elvetik. A bizottsági szövegében fogadják el a 3., 4. és 5. szakaszokat, ugye szintén elfogadják a bizottság által pártolt határozati javaslatokat. Ezután az 1894—1910. évi zárószámadásokat fogadják el, ellenben elvetik *Ellenbogen* kisebbségi indítványát. Elfogadják továbbá az államklócsönök törlesztéséről szóló 1895—1910. évi jelentéseket, valamint az ezek tárgyában leadott határozati javaslatokat, mire az ülés véget ért. Legközelebbi ülés holnap.

A császár-találkozás. Pétervárról jelentik: A két császár találkozásán, amely holnapután *Baltisportban* lesz, részt fog venni *Kokovcev* miniszterelnök, *Szaszonov* külügyminiszter és *Szuholimov* hadügyminiszter. Július 4-én a *Standard* hajón villásreggeli lesz s utána meglekint *Vilmos* császár a viborgi ezredet, amelynek tulajdonosa. Ötödikén a *Hohenzollern* hajón lesz ebéd. *Felköszöntő*, miként a potsdami találkozón, most sem lesz. A császár a ezárral a török-olasz hadjáraton kívül több fontos katonai kérdést fog megvitatni, így szóba fog kerülni az orosz flotta fejlesztésének ügye és egy német hadtest felállítása az orosz határ mentén. — *Vilmos* császár *Adalbert* herceg és *Viktória* Luiza hercegnő társaságában ma reggel 7 óra 40 perccor különvonaton Danzigba érkezett, ahol ma délelőtt a trónörökös feleségével és a trónörökös két legidősebb fiával az első honvédduszárezred diszfelvonulását és gyakorlatát nézte végig. *Bethmann-Hollweg* birodalmi kancellár tegnap gróf *Szögyény-Marich* László osztrák-magyar nagykövet látogatását fogadta és ma reggel Danzigba utazott.

Az új szerb kormány. Belgrádból jelentik: Királyi ukáz közli *Trifkovic* Márkus kinevezését miniszterelnökké és belügyminiszteré, *Ilic* Mihály kinevezését közmunkaügyi miniszteré. Külügyminiszter lett *Jovanovic* János osztályfőnök. A többi miniszterek megtartják tiszteiket.

Az amerikai elnökválasztási harc. Baltimoreból jelentik: Tegnap délután öt órakor a konvent-teremben nagy forrongás támadt s az ellenfelek hatszor összeverekedtek. Egyszerre *Taft* hívei behozták egy nagy vásznat, amelyre *Briand*nak *Clark* érdekében irt hízogó szavai voltak rajzolva. *Briand* beszélni akart, de *Clark* hívei nem engedték meg neki. A delegátusok székekre ugráltak, lármáztak, dobogtak, és füttyültek, úgy hogy végül rendőrség volt kénytelen beavatkozni, de a rendőrség sem tudták a rendet helyreállítani. A közönség megostromolja az elnöki emelvényt. A rend csak másfél óra múlva állott helyre. A demokrata nemzeti konventben tegnap a newyorki delegátusok védekeztek *Bryan* támadásai ellen. Egyikük, *John de Stanchfield* azt mondta, hogy *Bryan* maga a legnagyobb plutokrata a konventben. Pénz- és kegy-dirigáló, népszerűségghajhász, békebonlónak nevezte. Izgatott jelenetek történtek, amikor *Clark* hívei *Bryan* előtt egy zászlót bontottak ki, amelyen az a jelszó állott, amit *Bryan* tíz évvel ezelőtt mondott *Clark*ról: Abszolút megvesztegethetetlen és minden gáncs fölött áll.

Bryan beszélni akart, de az elnök nem adta meg neki a szót. Mikor a tüntetők a szöszékre ki-tüzték *Clark* lobogóját, verekedés támadt. A rendőrség volt kénytelen közbelépni és az oldalfolyosókat elzárni. Az elnök ezután kijelentette, hogy mindenkit elfogat, aki az oldalfolyosókra zászlót visz. A demokrata párt nemzeti konventjén az utolsó szavazáskor *Wilson* 479, *Clark* 447 szavazatot kapott.

Baltimoreból táviratozzák: A 42-ik szavazás sem vezetett eredményre. *Wilson* 494, *Clark* 430 szavazatot kapott. A gyűlés lefolyása igen nyugtalan volt. Végre is éjjel után a gyűlést elnapolták ma délre.

Baltimoreból jelentik késő éjjel, hogy a demokrata konvent végül is *Wilson*t jelölte az elnökségre

A francia választói reform. Párisból jelentik: A kamara 510 szóval 77 ellen elfogadta a választói reformjavaslat első paragrafusát, amely szerint a képviselőválasztás listák szerint történik, a kisebbségben levő képviselével.

A negyedik дума. Pétervárról jelentik: A kormány elhalasztotta az általános választásokat. Ugy volt, hogy szeptemberben lesznek a dumaválasztások, de most télel maradtak és a negyedik дума a jövő év januárjának végén fog összeülni.

Tanítók nagygyűlése.

— Követelik a fizetésrendezést. —

Törvényt ígér a kormány.

Budapest, július 2.

A magyarországi tanítószög ma tartotta hetedik egyetemes gyűlést az Iparcsarnokban, Körülbelül háromezren sereglettek össze, hogy megvitatásuk ügyes-bajos dolgait, elsősorban a fizetésrendezés régóta vajudó kérdését. Egyhangú lelkesedéssel követelték a nemzet szerényigényű, de agyon-sanyargatott kulturharcosai, hogy a tanítói kart a XI., X. és IX. fizetési osztályba helyezték. Ezt a határozatot azután némán tüntető menetben vitték el a kultuszminisztériumba, ahol gróf *Zichy* Jánosnak egy ötven tagu küldöttség tarmácsoolta a tanítók kéréseit. A közoktatási miniszter megígérte, hogy lehetőleg még az ősszel törvényhozási uton fogja rendeztetni a tanítói státust. A kormány szava, ha meg nem is nyugtatta a tanítók egész tömegét, — mert eleddig is annyiszor és hiába bíztak, — de a lázongó kedélyeket egy kissé mégis lecsillapította.

Tudósításunk itt következik:

A kongresszus.

Az egyetemes gyűlést, amely mintegy ezer-öttszáz tanító vett részt, *Moussong* Géza nyitotta meg. A Himnusz eléneklése után *Moussong* nagy beszédet mondott, amelyben sajnálattal konstata-talta, hogy mint az utolsó, 1904-iki egyetemes gyűlésen, úgy ezuttal is a tanítók fizetésrendezését kell még sürgetnie.

Vég István vámosladányi tanító ismertette ezután a fizetésrendezés ügyét és határozati javaslatot terjesztett elő, amelynek lényege a következő: — A magyar tanítószög fizetése, minden átmeneti intézkedés mellőzésével, tekintet nélkül az iskola jellegére és a tanító férfi vagy nő voltára, az 1893. évi IV. törvényekkel és az ezt követő rendelkezések értelmében, annak 3. szakasza alapján, a XI., X. és IX. fizetési osztályokba s azok megfelelő fokozataiba, szolgálati idejük teljes beszámításával, megharmadolva beosztva rendeztesse és szolgáltattassék ki. Mindaz a drágasági, helyi, személyi, szolgálati, családi pótlék vagy kedvezmény, mely az állami hivatalnokot az illető fizetési osztályokban megilleti, adassék meg a tanítóknak is.

A nagy tetszéssel fogadott határozati javaslat után a közgyűlés nagy többsége felkiáltott:

— Vita nélkül elfogadjuk!

Moussong elnök azonban jelentette, hogy nem kevesebb, mint tízenkét tanító akar felszólalni, ezeknek a szólásjogát pedig korlátozni nem lehet.

Vinkóczy Károly (Székesfehérvár) kezdte meg a szónokok sorát, kijelentette, hogy elfogadja a határozati javaslatot, de azt az indítványt teszi, hogy az előadói javaslat elfogadása mellett mondja ki az egyetemes gyűlés, hogy a gyűlésből rögtön az elnökség vezetésével a vallás- és közoktatásügyi minisztériumba vonul, ott az elfogadott előadói javaslatot átadja a miniszternek vagy helyettesének és kéri annak még ez évben való végrehajtását. Mondja ki továbbá az egyetemes gyűlés, hogy a napirend megváltoztatásával a holnapi napon mindenekelőtt az elnökség számoljon be a miniszterhez küldött deputáció által elért eredményekről és azután tárgyalja a nagygyűlés a további teendőket.

Ispanovic Sándor, *Velinszky* László és *Barabás* István felszólalása után *Kocsán* Károly azt az indítványt tette, hogy miként tegnap a katolikus tanítók elhatározták, úgy mondja ki ma az egyetemes gyűlés, hogy attól a kormánytól és attól a parlamenttől nem kér semmit. *Kocsán* indítványát óriási lármá és ellenmondás fogadta. Nem politizálunk! Ez nem politika! A püspököktől nem kérhetünk! — hallatszottak a felkiáltások.

Balogh Károly, *Bedőné* *Trinksz* Paula, *Glücklich* Vilma és mások felszólalása után az egyetemes gyűlés óriási lelkesedéssel elfogadta *Vinkóczy* Károly indítványát.

Moussong elnök erre kijelentette, hogy ő szí-

vesen vállalja a vezetést, de csak a törvényes formák megtartásával és éppen ezért rögtön érintkezésbe fog lépni a főkapitánysággal és a minisztérium elé való felvonulásra megkéri az engedelmet. Addigra a tanácskozást felfüggeszti.

A felvonulás.

A szünet alatt a nagygyűlés tagjai között kiört a vihar. Sokan helytelenítették az engedelmekért és azt akarták, hogy minden engedelem nélkül, zárt sorokban vonuljon föl a tanítóság. Míg ez a vihar lassan lecsendesült, az alatt Moussong telefonon érintkezésbe lépett dr. Markovics Ince főkapitányhelyettesével és engedelmet kért tőle a felvonulásra. A főkapitányhelyettes a kért engedelmet megadta, azzal a kikötéssel, hogy a tanítók zárt négyes sorokban az Andrassy-uton, Teréz-körúton és Podmaniczky-utczán át mennek a minisztériumhoz.

Moussong elnök megnyitva a gyűlést, viharos éljenzés közepette jelentette be ezt az engedelmet és még egyszer figyelmeztette a tanítóságot, hogy a magyar tanítók intelligenciájához méltóan, teljes rendben vonuljanak a miniszter elé.

A nagygyűlés tagjai ezután felvonultak a minisztérium hold-utczai épülete elé.

Zichy miniszternél.

A tanítók mintegy háromezren a kultuszminisztérium elé vonultak fél egy óraker négyes sorokban és míg a hosszú menet a minisztérium előtt elvonult, Moussong Géza igazgató vezetésével mintegy ötven tagú küldöttség jelent meg gróf Zichy Jánosnál és az államtitkároknál, akik együttesen fogadták őket.

A küldöttség szónoka, Moussong Géza előadta, hogy a mai kongresszus méltóságteljesen folyt le és nagyarányú munkát végzett, amelyet határozati javaslat alakjában fognak beterjeszteni holnap a minisztériumnak. Kéri a minisztert, vegye figyelembe ezt a munkát, amely a tanítók sérelmeit sorolja föl és kéréseit, vágyait adja elő, vegye tekintetbe annál a törvényjavaslatnál amely most van készülőben és amely a tanítók helyzetét javítani kíván. Hálásan köszönte meg, hogy a miniszter módot és alkalmat nyújtott a tanítóságnak, hogy személyesen adhassa elő kérését, egyszersmind megköszönte azt a jóindulatot, amellyel eddig viseltetett a tanítóság iránt.

Gróf Zichy János kultuszminiszter válaszában kijelentette, hogy a benyújtandó határozati javaslat tanulmány tárgyává fogja tenni, hogy megismerje a kongresszus kívánságait és kéréseit. De kijelenti, hogy az a munka, amelyre a tanítóság érdekében vállalkozott, igen nagy, sok megfontolást, megfontolást, körültekintést igényel és éppen ezért egyszerre megcsinálni nem lehet. Ő a tanítóság érdekét mindig szívén viselte és most is nemcsak szóval, de tettel is segítségükre siet. Hosszú tanácskozásokat folytat a pénzügyminiszterrel, hogy ezt a kérdést, amely most szövegben fekszik, a tanítóság kívánságainak tekintetbevételével oldhassa meg. Ő nagyon jól ismeri a tanítók viszonyait, mert maga is iskolafentartó, igen gyakran érintkezik a tanítókkal, ismeri azoknak családjait és tudja, mennyit kell nekik dolgozniuk és milyen nehezen nevelik gyermekeiket. Kéri bizzanak meg benne, támogassák őt méltóságteljes magatartással, hogy azt a nehéz munkát, amelyet meg kell oldani, meg is oldhassa. Megígérte, hogy a határozati javaslatot megfontolás tárgyává fogja tenni. Mindenestre óhajtja, hogy ha a magyar törvényhozás szeptemberben megkezdéi működését, a tanítóság fizetésrendezésére vonatkozó törvényjavaslatot haladéknélkül tárgyalhassa s reméli, hogy ez a törvényjavaslat meg fog nyugtatni a magyar tanítóságot.

A küldöttség a miniszter szavait megjelenezte.

A minisztérium előtt elvonult tanítóság az Országház-téren oszlott szét, azután a vidéki tanítók a parlament épületét szemléltek meg.

A szakosztályok.

Délután a szakosztályok tartották meg üléseiket az állami fesőipariskola termeiben. A pedagógiai szakosztály ülésén Máthé József (Marosvásárhely) elnökölt. A magyar népoktatásügy újraszervezéséről Fülöp József (Szeged), a tanfelügyelet és a tanítóság viszonyáról Molnár Ferenc (Bezdán), a kenyérkereseti rajzkiállításal kapcsolatos szabad előadásokról pedig dr. Flóris Áron (Budapest) tartott előadást. Beterjesztett határozati javaslatokat egyhangulag elfogadták.

A tanítóképzői szakosztály Kőveskuthy Jenő (Léva) elnöklésével ülésezett. Itt Tóth István (Léva) tartott előadást a tanítói állás értékének emeléséről. Határozati javaslatát elfogadták.

A tanítóképző akadémiai szervezetéről dr. Róza Ignác (Budapest) szólott. Az előadását követő vitában dr. Giusuacini Sándor orsz. képviselő is részt vett, akinek javaslatára a határozati javaslatot némi módosítással elfogadták.

A szervezeti szakosztály ülésén Simon Lajos (Budapest) elnökölt és Csiky Béla (Miskolc), a

tanítói szervezetekről, Juhász Béla (Budapest) az országos szövetségnek a közgazdasági és társadalmi egyesületekkel való kapcsolatáról, Kis László (Nyírtass) pedig az országos szövetség keretében szervezendő jogvédő bizottságról tartott előadást. Határozati javaslatokat egyhangulag elfogadták.

Az elégedetlenek.

A tanítógyűlés számos tagja elégedetlen Moussong Géza elnöknek a miniszter előtt mondott beszédével. Ezek a tanítók ma este a Rémi-kávéházban ülést tartottak és elhatározták, hogy az elnök beszédjét a holnapi tárgyalási napon a napirend előtt szóvá teszik.

A kongresszus holnap délelőtt nyolcz óraker folytatja tanácskozásait a városligeti Iparcsarnokban. Délután ismét a szakosztályok üléseznek, este pedig a Magyarországi Tanítók Bankja R.-T. tartja igazgatótanácsai ülését Erzsébet-tér 15. sz. alatti helyiségében.

„Jobb, ha otthon maradnak!”

Általában feltűnt, hogy Magyarország több mint harmincezer tanítói közül csak néhány ezren jelentkeztek az egyetemes gyűlésre, pedig sokkal többen követelték az egyetemes gyűlés megtartását. Most már kiderült ennek az oka. Zichy János valóság- és közoktatásügyi miniszter ugyanis a tanfelügyelőkhöz intézett rendeletével akadályozta meg a tanítók tömeges felvonulását Budapestre. A miniszter rendelete így hangzik:

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi minisztertől.
2644/eln. szám.

Bizalmas, saját kezébe.

A VII. egyetemes tanítógyűlés fölvetette tárgyszorozatába a tanítók fizetésrendezésének a kérdését is.

Mint hogy tudvalevőleg a fizetésrendezési tervezetekben kellő gondoskodás történt arra nézve, hogy a tanítóság jogos igényei — az 1907. évi XXVI. és XXVII. t.-cz.-ek 1. szakaszában lefektetett alapelvekhez alkalmazkodva, a lehetőség határai között teljesíthetők, nem tartom szükségesnek, sőt tekintettel az észlelhető hangulatra és a jelenlegi feszült politikai viszonyokra, inkább a tanítóság érdekében károsnak vélem, hogy a gyűlésre a tanítók feljöjjenek.

Ehhez képest felhívom Tanfelügyelő urat, igyekezzék tapintatosan a tankerületbe tartozó tanítókat fölvilágosítani arról, hogy a közoktatási kormány a tanítók anyagi helyzetének javítására irányuló méltányos és jogos kérését a lehetőség határai között máris teljesítette és a tanítók fizetésrendezésének kérdése a tanítóság közmegelegedése máris a megoldás stádiumában van. A tanítóság jól felfogott érdeke tehát inkább azt kívánja, hogy a gyűlésen a fentemlítettekre való tekintettel is, részt ne vegyenek.

Azonban, ha a fölvilágosítás elcsúszna is, tankerületének tanítósága nagy számban jönne föl az egyetemes gyűlésre, figyelmeztesse, hogy tartózkodjanak a szélsőségektől és a föltételek iránt tartózkodó tisztelet rovására eső magatartástól, mert ellenkező esetben, különösen azon tanítók magatartását, kik kartársaikat izgatni fognak, szembehelelyezve az érdemek jutalmazásával, mindenesetre számbavenném, sőt adott esetben a kifogás alá eső ivselkedést kénytelen volnék súlyos függelmsértésnek tekinteni s ellenük ez alapon eljárni.

Tanfelügyelő ur a tankerülethez tartozó tanítók magatartását szoros figyelemmel kísérje, és észleleteiről nekem folyó évi augusztus hó folyamán számoljon be.

Budapest, 1912. június hó 25-én.

Radikális tanítók nagygyűlése.

A régi országház nagytermében nagygyűlésre gyűltek össze az ország minden részéből összesereglett radikális tanítók, hogy megadják a feleletet a kultuszminiszternek az állami tanítók országos egyesületének közgyűlését betöltő végzésére. Zigány Zoltán nyitotta meg az egybehívók nevében a nagygyűlést, mely egyhangú lelkesedéssel elnökké kiáltotta ki Zigányt, jegyzökké: Szőlősi Jenő és Ember Jenő tanítókat.

Elsőnek Somogyi Béla emelkedett szólásra és a következő határozati javaslatot terjesztette elő: 1. A nagygyűlés a mai parlamenti rendszertől és abban gyökerező kormányzattól nem reméli a tanítóság anyagi helyzetének, politikai és hivatali függetlenségének gyökeres javítását, ezt csak a népparlamenttől s az ezzel járó demokratikus kormányzattól várja.

2. Ez okból megújítva a régi határozatokat, köteleseggé teszi a tanítóságnak az általános egyenlő, tilkos választójogért való legmesszebbmenő propagandát.

3. Ennek szervezésére és anyagi és erkölcsi érdekeik előmozdítására 11 tagú állandó bizottságot választanak, mely szükség esetén magát száz taggal kiegészíti.

4. Zichy Jánosnak az állami tanítók egyesületének közgyűlését betöltő eljárását, mint törvénytelen és brutáljst, nyilvánosan megbélyegzi.

5. A nagygyűlés megbotránkozását fejezi ki Moussong áru előjárása felett, Moussonggal szemben kifejezi legnagyobb mértékű bizalmatlanságát és őt a tanítóság érdekeinek kérviseletére nemcsak alkalmatlannak, hanem méltatlannak is nyilvánítja.

Ezután Apáthy István hatalmas ováció és taps közben beszélt. Mint a falu jegyzője, mondta, olyan sorsu a néptanító: terhes, felelősségteljes a munkája, megélhetésre sem elég a fizetése. Nem is fog ez a helyzet megváltozni addig, míg 1. a hiányzó népiskolákat fel nem állítják, 2. amíg az oktatásügyet minden vonalon nem államosítják (Hatalmas tapsvihar.), amíg nem lesz egységesen szervezett, az egész magyar közoktatásügyet felölöl önkormányzati testülete a magyar közoktatásügy munkásainak. Mindezt a tanítóság csak a népparlamenttől várhatja, az általános, egyenlő és tilkos választójogtól. (Zajos taps és éljenzés.) Jakobinusoknak mondják az ellenfelek, a kormány csekély számu, érdekszállakkal odafűzött hívei azokat, akik többé nem hunyáskodnak meg, hanem harcolnak erkölcsi és anyagi érdekeikért. Nos, jakobinus ma minden becsület magyar ember. (Zajos taps.) Azt az árkot, amely eddig a becsület embereket elválasztotta, betemette Tisza István halottakkal, halomra gyilkolt nemzeti ideáljaink hulláival. (A nagygyűlés résztvevői felállnak helyeikről és viharos abuzogolásban, pfujkiáltásban törnek ki, a legkülönbébb sértő és megbélyegző kifejezésekkel illetve Tiszát, Lukács Lászlót és az egész többséget.) Vádjaikra azt feleljük, hogy inkább dolgozunk és szövetezünk a magyar szociálista munkássággal, a budapesti utczával, mint a bécsi udvarral. (Zajos taps.)

Bakonyi Samu, a függetlenségi és 48-as párt képviselőjében, Kunfi Zsigmond a szociáldemokrata-párt nevében beszélt. Jászi Oszkár a radikális polgárság üdvözlését és együttérzését tolmácsolta. Ezzel a gyűlés véget ért.

EGYHÁZAK

— (A magyar görög-katholikus püspökség ügye.) A létesítendő magyar görög-katholikus püspökségre vonatkozólag már készül a pápai bulla, mely most van végleges szövegezés alatt. A bulla közzététele után a püspökség szervezésének kivitele következik, melynek megtörténte után a kiválasztott püspököt kinevezik.

— (Lelkészválasztások.) A körösbányai református egyház Hiberauer Tivadar úpesti vallás-tanító segédlelkész, a küsmődi református egyházközség Péter Géza, a nyirpazonyi református gyülekezet Kálmán Dezső ujfahertói lelkész, az ócsfalvi református egyház Kiss Ferenczet, a szacsvai református egyházközség Szabó István százmátéi lelkész, a székelyszenterzsébeti református gyülekezet Nagy Géza segédlelkész, a tiszavalki református egyházközség Takács Mihály helyettes lelkész, a gyékényesi evangélikus egyház Szalay Mihály lelkész, a lébenyi evangélikus gyülekezet Németh G. Károly newbrunsvicki lelkész választotta meg lelképászorává. — A kismárki ág. hitv. ev. egyházközség Hajts Bálint gyomai lelkész egyhangulag lelkészévé választotta.

— (Egyházi gyűlés.) A budapesti Deák-téri ág. hitv. ev. testvéregyházak közös képviselőtestülete tegnap dr. Zsigmondy Jenő udvari tanácsos közfelügyelő és Kaczián János esperes együttes elnöklésével utolsó ülését tartotta a nyári szünet előtt. Az elnöki előterjesztések után dr. Zsigmondy Jenő bejelentette, hogy özv. Bock Máténé a közös templomépítési alap javára 500 koronát hagyományozott. A tanácsület és az iskolai bizottság egyhangú javaslatára Miklós Kálmán tanárt egyhangulag a Deák-téri polgári és elemi iskola igazgatójává választották. Iskolai és más belügyek tárgyalásával ért véget az ülés.

AZ „EGYETÉRTÉS”

szerkesztősége és kiadóhivatala

VI., Eötvös-utca 32. alatt van

A szerkesztőség telefonja 788.

A kiadóhivatal telefonja: 706.

Tanárok gyűlése.

— Komoly szó a középiskolákról. —

Budapest, július 2.

Az Országos Középiskolai Tanáregyesület ma délelőtt kezdte meg két napra tervezett 46-ik közgyűlését *Négyessy* László elnöke alatt. A közgyűlésen nagy számmal vettek részt a budapesti és vidéki középiskolai tanárok, akik között a magyarországi tanárságnak minden előkelőségét ott láttuk.

A közgyűlés megnyugvással konstata, hogy a státuszrendezés ügye, mely a múlt évben oly nagy hullámokat vert a tanárok körében, *résztleges megoldást nyert* és ezzel a Tanáregyesület beléleletéből a politikai vonatkozású izgalomgk elimináltattak. A mai tanácskozások napirendjét ezután a középiskola reformjának és a tanárok autonómiájának szentelte az önkgyűlés és az előadók tartalmas fejtegetéseit egyhangulag magáévá tette. A közgyűlést holnap folytatják.

A mai tanácskozásokról szóló részletes tudósításunk a következő:

Négyessy László elnök délelőtt fél tíz órakor nyitotta meg a közgyűlést. Megnyitó beszédében kifejtette, hogy a tanárság egyik régi fája sebe, a státuszrendezés, részben megoldást nyert, amennyiben a tanárok most már a helyzetüknek megfelelő magasabb fizetési osztályokba is feljuthatnak. Így végre testet öltött a tanári pályán is az a nagy elv, hogy a többi tisztviselővel egyenlő bánásmódban részesüljenek. Kifejtette ezután az elnök, hogy a *tanterv-revizio* mind érezhetőbb szükségletté válik. Ezt a reformot eddig mindig csak felülről csinálták, a legközelebbi változtatás azonban alulról, a tanárságtól fog kiindulni. Ez a közgyűlés is a reformtörrekvések jegyében indul meg. Bizik abban, hogy a közoktatási kormány is figyelemmel viseltetik a törekvések iránt és nem fog megisméltódni az az eset, hogy az egyesület akciója a külföldön is többlet a szakemberek elismerésével találkozik, addig arról itthon éppen a kultuszminisztérium középiskolai ügyosztálya nem vesz tudomást.

A nagy éljenzéssel fogadott elnöki megnyitó beszéd után *Macskássy* József főigazgató a kultuszminiszter üdvözlését tolmácsolta és biztostotta a közgyűlést, hogy a miniszter minden tekintetben figyelembe fogja venni a hozandó határozatokat és indítványokat, mert a minisztérium állandóan szívén viseli a tanárok szellemi és anyagi ügyeit.

Ezután az üdvözlések következtek. Az elnök köszönőszavai után a közgyűlés elhatározta, hogy táviratilag üdvözli a fővárosban ülésező VII. egyetemes tanítógyűlést.

A közgyűlés délelőtti programján két előadás szerepelt. Az első dr. *Imre* Sándor (Budapest) tartotta a középiskola gyökeres reformjának előkészítéséről. A közgyűlés a nagy tanulmányra valló előadást élénk helyesléssel fogadta és *Gömör* János és *Lasz* Samu felszólalása után elhatározta, hogy az előadást az egyesület közlönyében egész terjedelmében kinyomatja.

Kemény Ferencz (Budapest) a tanulók önkormányzatáról tartott nagyon érdekes előadást, amelyet zajos tetszéssel fogadtak, aztán az elnök a gyűlés folytatását délutánra halasztotta.

Délután a szakosztályok üléseztek. A *klasszika filológiai* szakosztályban *Hajlai* Ferencz (Jászberény) előadó a latin nyelv tanításának reformjáról tartott előadást.

A *földrajzi* szakosztályban dr. *Vargha* György (Budapest) a földrajz tanítás reformjának sürgősségéről értekezett.

A *matematikai és fizikai* szakosztály ülésén *Beke* Manó bölcseletről dekán elnöke alatt a matematikai reformbizottság kérdéseire beérkezett feleleteket ismertette *Mikola* Sándor főgimnáziumi tanár. Utána *Goldziher* Károly műegyetemi magántanár az előbbi kérdéssel összefüggő gyakorlati szempontokat fejtegette, majd *Rácz* László igazgató az infimiterimális számítások bevezetésének kérdését adta elő, végül *Visnyá* Aladár tanár jelentést tett a „Matematikai oktatás nemzetközi bizottsága” hazai és külföldi albizottságainak működéséről.

A *testnevelési* szakosztály ülésén *Kmettykó* János (Budapest) a svéd-dán testgyakorló rendszerről, *Lenkei* Lohel (Budapest) a testnevelés és a tornatanító képzéséről, *László* Gyula pedig a tizperces tornázásról tartottak előadásokat.

Ugyancsak ma délután tartotta meg gyűlését a *természettudományi bizottság* is.

A tanárgyűlés tanácskozásait holnap folytatják.

TÁVIRATOK.

Az olasz-török háború.

Róma, július 2. A gyarmatügyi minisztérium létesítésére vonatkozó törvényjavaslat elfogadása előtt *Giolitti* miniszterelnök beszédét mondott, melyben kijelentette, hogy Libia meghódítása föltétlenül szükségessé teszi, hogy *Olaszország alapos gyarmatügyi politikát kövessen*. Mindenekelőtt az új területek viszonyait, melyekre Olaszország kiterjesztette szuverénitását, beható studiumnak kell majd alávetni. A javaslat elfogadása után *Cavalli* a ház elnapolását javasolja. *Giolitti* miniszterelnök köszönetet mond az elnök tevékenységéért és a ház kitünő munkásságáért. Az elnök üdvözli a hadserget és a haditengerészetet, amelyeknek új győzelmeket kíván. Ezután a szenátus határozatlan időre elnapolta magát.

A belgiumi általános sztrájk.

Brüsszel, július 2. Vasárnap volt itt a szocialista párt rendkívüli kongresszusa, hogy határozzon az általános sztrájk ügyében. A kongresszusról a klerikális lapok tudósítóit kizárták. *Vandervelde* képviselő tartotta az előadói beszédet és hűdegyverre, fegyvermeztettségre és állhatatosságra intette a párt híveit. A charleroi-i delegátusok azonban a rögtöni sztrájk mellett érveltek és ebbe a *politikai és közigazgatási testületeket is bele szerették volna vonni*. Ilyenformán a szocialista képviselő, *szenátorok, városatyák és polgármesterek is sztrájkoltak volna*. *Végre is a mérsékelték győztek és határozati javaslatot fogadtak el*, amely szerint a szocialista képviselők az új parlament megnyitása után azonnal nyújtsanak be indítványt az *alkotmány megváltoztatására* nézve és kérjék az *általános választói jog behozatalát*. *Végül elhatározták az általános sztrájkot, de az időpont felől egyelőre nem döntöttek*.

Az angol-francia tengerész-sztrájk.

London, július 2. Az alsóház tegnapi ülésén a munkáspártnak a dokkmunkások sztrájkjára vonatkozó határozati javaslatánál, mely nem a kormány közbelépését kéri, hanem csupán a házat kéri annak kimondására, hogy a *munkaadók és munkások összefogatale kívánatos volna*. — *Asquith* miniszterelnök kijelentette, hogy a *háza bízta, hogy a kérdésben véleményét mondjon, mert ő maga nem fog nyilatkozni*.

Bonar Lew, az unionisták vezére, pótvajaslátot nyújtott be, amelyben azt mondja, hogy a ház helyesli a miniszterelnök nyilatkozatát, amely szerint a *kormányának magatartása a munkaadó- és munkáviszályban teljesen somleges kell, hogy legyen és hogy a ház véleménye szerint a parlament közbelépése ebben a viszályban nem volna hasznos*.

További vita után, melyben *Ramsay Macdonald* kijelentette, hogy a munkások visszatérnek a munkához, ha garanciát kapnak, hogy panaszaiik orvosoltatnak. *Bonar* Lew pótvajaslátát 260 szavazattal 215 ellen elvetették és a munkáspárt *rezolúcióját 254 188 ellen elfogadták*.

Páris, július 2. A Havas-ügnökség jelenti: A *Messageries Maritimes* hajóstársaság elnöke kijelentette *Poincaré* miniszterelnöknek, *Steeg* belügyminiszternek, és *David* kereskedelmi miniszternek, hogy a békebírórságra vonatkozó beleegyezését föntartja, de attól teszi függővé, hogy a legénység július 3-án újra munkába álljon a hajókon és hogy kompromisszum jöjjön létre, amely szerint a békebírórsági elintézés alól ki legyenek véve mindazok a kérdések, amelyeket törvényesen rendeztek, vagy melyeknek célja megmenteni a büntetéstől azokat, akik a munkásszerződésük alapján szolgáló kötelezettségek nem teljesítéséért felelősek. A kikötői és dokkmunkás-szövetség a *Messageries Maritimes* hajóstársaság és a hajótulajdonosok magatartására való tekintettel határozati javaslatot fogadott el, amely ezt mondja: Parancsoló kötelezőge ama kikötők dokkmunkásainak, ahol a hajómunkások sztrájkban állanak a *szolidaritást megőrizni*.

UJDONSÁGOK.

Nincs joga!

* * *

Azokban az államokban, ahol a gavallérkötelesség a férfiak vérében van, a hölgyek nyugodtan és zavartalanul mehetnek végig az utcákon a nap és est bármely órájában. Nagyobb vétséget férfi el nem követhet, mint azt, ha egy nőt molesztál, vagy éppenséggel inzultál. Szemben találja magát az utca publikumával. Mindig akad egy, vagy több férfi, aki a nő védelmére kel és pedig oly módon, hogy az illetőnek örökre elmegy a kedve hasonló impertinenciától.

Hála a gondviselésnek, ez a gavallérfelfogás a mi férfainknak is tulajdonsága, habár nem oly mértékben, mint Angliában. De molesztált nők itt is számíthatnak bizonyos mértékig védelemre korrekt férfiak részéről. S nem egy precedens bizonyítja, hogy az üldözött nők mellé álltak egészen idegen és a nők előtt teljesen ismeretlen férfiak teljesítvén a gavallér legelemibb kötelességét.

A katonatiszt legalább a közfelfogás szerint a gavallérok gavallérja. Ha van férfi, aki mindig közbelép, ha gentleman-közbelépésre szükség van, akkor az a katonatiszt, akit erre már a kardbojtja is kötelez.

Noblesse oblige! Éppen ez elvből következik, hogy amikor egy katonatiszt inzultust követ el egy nő ellen, akiről föltételezi, hogy az ilyenféle inzultus nem kellemetlen a nőnek, gavallérosan bocsánatot kér és tovább áll, ha föltevésében esalatozik és látja, vagy tapasztalja, hogy urinóvél került szembe, aki az ilyent ki szokta kérni magának.

Nincs is természetesebb dolog a világon, mint az, hogy az a katonatiszt, aki a munkási korzón *Haertl* Lujza hugát molesztálta, bocsánatot kért a kisasszonytól, mikor erre felszólították. Ezt megtette volna talán a tiszt akkor is, ha nem derült volna ki, hogy egy alezredesnek a lánya. Szívesen föltételezem, hogy nem az alezredes rangja imponált az inzultáló tisztnek, hanem gavallér volta jutott eszébe, amikor az inzultus jóvátevését követelték tőle.

De tovább már nem ment. Az újságokban nem akart bocsánatot kérni, jóllehet az inzultus a nyilvánosság előtt történt. Nem firtatom, nem kutatom, hogy ez is kötelessége lett volna-e a tisztnek. De igenis a munkási botránynak van egy mozzanata, amelyre a közvéleménynek még többször is vissza kell majd térnie. Az alezredes ugyanis följelentést tett a hadtestparancsnoksnál. A följelentés azzal érkezett vissza (ezt a passzust *Haertl* kisasszony leveléből veszem át), hogy *Haertl* alezredesnek nincs joga leányát megvédeni; ha a leány mégis sértve érzi magát, polgári uton perelhet az édesanyja.

Ennél monstruzusabb dolgot nem válaszolhattak volna. Nincs joga! Nem az apáról van szó ebben a pillanatban. Vajjon, ha *Haertl* alezredes merő idegen lett volna és sohasem ismerte volna az inzultált leányt, mint katonatiszt, aki abba a helyzetbe jut, hogy egy nőt meg kell védenie, nem joggal teljesített volna ezzel kötelességet? Még pedig tiszt gavallérkötelességet, amely alól ki nem vonhatta volna magát?

S oly nagy bűn-e az, hogy leányának ismerte el saját leányát, noha az törvénytelen, hogy még vele szemben gavallérkötelességet sem teljesíthet, amit minden idegen férfi joggal megtett volna. Ki és mi fedítette el oly mértékben katonák gondolkozását, hogy még a gavallérkötelességtől is eltiltanak egy katonatisztet?

Bizonyára sajnálatos dolog a munkási botránv. De valamire talán mégis jó lesz. Arra, hogy az igazi erkölcs törvényeire terelje katonák figyelmét. Ezt talán megtanulják magasabb katonai körökben is, ha ott egyáltalában valamit tanulni tudnak.

(t.)

NAPIREND. Naptár: szerda, július 3. Róm. kath.: Jácint vt. — Prot.: Jácint. — Görög-orosz: Junius 20. Metód pk. — Zsidó: Thamuz 15. — A nap keléssel 4 óra 8 perczkor, nyugatkor 7 óra 59.

perczkor. — A hold két este 10 óra 35 perczkor, nyugszik reggel 7 óra 29 perczkor.

A pénzügyminiszter fogad délután 4 órakor.

A horvát miniszter fogad délután 4 órakor.

Nyitvaleő muzeumok: Nemzeti muzeum állattára 9—12-ig, Erzsébet muzeum 9—4-ig, Ernst-muzeum (Nagymező-utca 8.) 9—6-ig, Földtani muzeum 10—1-ig, Gyermektanulmányi muzeum (Mária Valéria-utca 12.) 9—12-ig és 4—7-ig, Iparművészeti muzeum 9—1-ig, Mezőgazdasági muzeum 10—1-ig, Néprajzi muzeum 3—7-ig, Tanszer-muzeum 3—7-ig, Társadalmi muzeum (Mária Valéria-utca 12.) 9—12-ig és 4—7-ig.

Nyitvaleő könyvtárak: Akadémiai könyvtár 3—7-ig, Egyetemi könyvtár 9—6-ig, Fővárosi könyvtár 9—2-ig, Iparművészeti muzeum könyvtára 9—12-ig és 6—8-ig, Kereskedelmi muzeum könyvtára 9—2-ig, Nemzeti muzeum muzeum könyvtára 9—4-ig, Pedagógiai könyvtár 3—7-ig.

Nyitvaleő képtárak: Vegyes kiállítás a Könyves Kálmán művészeti szalonjában (Nagymező-utca 37-39), nyitva 9—7-ig. Belépődíj nincsen. A Szépművészeti muzeum modern képtára nyitva 10—2-ig.

— A király vendége. Római jelentés szerint a bécsi eucharisztikus kongresszusra küldendő vatikáni képviselők vezetőjét *Ferecz József* király meghívta a Szentszék osztrák-magyar nagykövete útján, hogy legyen vendége és a pápai delegátus a bécsi Bungenban fog lakni. Az a megtiszteltetés is várja az eucharisztikus küldöttség vezetőjét, hogy az olasz határtól kezdve Bécsig udvari különvontaton fog utazni, mint a fejedelmi vendégek. Figyelemre méltó körülmény, hogy azon az előzetes tanácskozáson, amelyet a vatikáni delegátusok egymás között tartottak, gróf *Schönburg* vatikáni osztrák-magyar nagykövet is jelen volt.

— *Schemua Balázs* a román királynál. Bukaresti jelentés szerint *Schemua* Balázs altábornagy, vezérkarunk főnöke, a szárnysegédjével, *Pohl* őrnaggyal ma délelőtt *Szinajában* a román királynál bemutatkozott. A kihallgatás után *Schemua* altábornagy és *Pohl* lovag őrnagy a *Peles-kastély*-ben tartott udvari ebédre voltak hivatalosak. Délután a vendégek megsejmeltek a szinajai helyőrcső egyik zászlóaljának gyakorlatát, majd a trónörökösné uszonnáján vettek részt. *Károly* király a román esillagrend nagykeresztjével tüntette ki *Schemua* altábornagyot, *Poulnak* a koronarend esillagját adományozta. A tisztek este Aradra utaztak.

— *Frigyes főherceg* a királynál. A király ma délelőtt *Frigyes* főherceget fogadta, majd később *Heyrold* belügyminisztert hosszabb magánkihallgatáson.

— A Szent István-rend lovagja. A király dr. *Vizeki* és *Bélaházi báró Tallián* Dénes udvari és miniszteri tanácsosnak a királyi Ház és a külügyek eszteri és királyi minisztériumában, saját kérelmére iórtént állandó nyugalomba helyezése alkalmából, a *Szt. István-rend kiskeresztjét* díjmentesen adományozta.

— A román király vendégei. Bukaresti jelentés szerint *Ferdinánd* bolgár király Szófiába való visszatérésekor utga ejti Sinait, ahol két nap vendége lesz a román királyi családnak. *Ferdinánd* király a látogatás alkalmából *Károly* román királyt meg fogja hívni a Bulgária felszabadításának emlékére emelt szófiái nagy székesegyház felavatási ünnepségére. *Károly* királyon kívül a *czárt*, továbbá a *szerb*, a *montenegrói* és a *görög* királyt is meghívta *Ferdinánd* király a templomavatási ünrepre.

— Ezüst érdemkereszt. A király a személye körüli minisztérium ideiglenes vezetésével megbízott miniszterelnök előterjesztésére *Friedl* János zelyomj lakos, gépkezelőnek, sok évi hűséges szolgálatai elismerésül, az ezüst érdemkeresztet adományozta.

— A bolgár király Pöstyénben. Pöstyénből jelentik: *Ferdinánd* bolgár király ma végignozte a fürdő színházának előadását. Felvonásközben *Richter* igazgatót megszólításával tüntette ki. Maga az előadás, amelyen a zenekart ez alkalommal *Grosskopf* Márk, a Népepera karmestere dirigálta és *Waldemár* és *Kumpa* bécsi művészek vendégszerepeltek, nagyon tetszett a királynak *Ferdinánd* király eddig mindössze 0 fürdőt vett, de máris visszanyerte daliás tartását, bizségese alig vehető észre.

— Nagybeteg képviselő. *Ivánka Imre* országgyűlési képviselő nagybetegen fekszik Bristol-szállóbeli lakásán. A képviselőt az elmúlt éjjel baloldali szélütés érte, minek következtében sem a balkezt, sem a balábát nem tudja használni. A nagybeteg képviselő hógylöte iránt a nap folyamán igen sokan érdeklődtek a főváros politikai és előkelő társalmából.

— Uj titkos tanácsosok. A király dr. *Zavadilnak*, a legfőbb közös számszék osztályfőnökének, valamint *Fekete Gábornak*, a kolozsvári kir. tábla elnökének a titkos tanácsosi méltóságot adományozta.

— A szerb miniszterelnök halála. Belgrádból még a következőket jelentik az elhunyt szerb miniszterelnök felől. *Milovanovic* mindössze negyvenhárom esztendő lett. Apja szenátor volt, felesége *Germani* román bankár leánya. Miután Párisban nagy sikerrel végzett jogi és nemzetgazdasági tanulmányokat, a belgrádi egyetem tanára lett és a radikális párthoz csatlakozott. Később bukaresti szerb követ lett. Belgrádba visszatérvén, ismételtén közoktatási és pénzügyminiszter volt. Péter király alatt előbb római követ, majd a *Pasics*-kormány belügyminisztere lett. Az ő belügyminisztersége alatt annétálta Boszniát. Ekkor a szkupstinában feltűnést keltő beszédet mondott Ausztri-Magyarország ellen, amelyet később gróf *Aehrenthal* akkori külügyminiszter közbelépése következtében vissza kellett vonnia. *Pasics* miniszterelnök visszalépése után ő lett miniszterelnök. Az annexió befejeztével *Milovanovic* meglehetősen enyhítette felfogását. Most már nem helyeselte a szerb rovás-követeléseket, hanem rajta volt, hogy Ausztria-Magyarországgal fentartsa a jó viszonyt. Az utóbbi időben politikai ellenfelei részéről a legszenvedélyesebb támadásoknak volt kitéve. A haláleset következtében *Péter* király táviratilag hívatta haza *Pasicsot*, aki nemrég kihallgatáson volt a czárnál. Az elhunyt miniszterelnök emlékiratokat hagyott hátra, amelyek — politikai körökben elterjedt hírek szerint — terjedelmesen tárgyalják a boszniai annexió fejleményeit. *Lukács* László miniszterelnök tegnap meglehangu táviratot intézett *Simics* Györgyhöz, a bécsi szerb követhoz, amelyben a saját nevében, valamint a magyar kormány nevében részvétét fejezi ki dr. *Milovanovic* szerb miniszterelnök és külügyminiszter elhunytá felől és azt a kérelmet intézte a követhoz, hogy a részvénytáviratot a szerb kormány előtt tolmácsolja. *Simics* György még a tegnapi nap folyamán táviratilag megköszönte *Lukács* László miniszterelnöknek a részvénytáviratot és tudatta, hogy sietett azt a szerb kormánnyal is tudatni. Ma délután temették el Belgrádban nagy gyászpompá kifejtése mellett *Milovanovic* elhunyt miniszterelnököt. A temetésen résztvett a király és a trónörökös is.

— *Braf* osztrák miniszter temetése. Prágából jelentik: dr. *Braf*, az elhunyt földművelésügyi miniszter temetése e hó 4-én, esütörtökön délután lesz a vischradí Péter-Pál templomból. A temetés minden külső pompa nélkül megy végbe. Az elhunyt koporsóját ma délután szállították át roskói villájából Prágába.

— *Türr* tábornok emléke. Négy esztendeje annak, hogy a magyar hírneves vezéralakja, *Türr* István tábornok meghalt. A főváros a Kerepesi-úti temetőben disztrihelyet adott a nagy nemzeti hős holttestének. Négy év után ma egy elkorhadat fakereszt jelzi a nagy tábornok sírját. A Magyar Békkegyesület, amelynek az elhunyt több éven át elnöke volt, elhatározta, hogy a sírhelyen maradó emléket emel. Dr. *Giesswein* Sándor pápai prélat, orsz. képviselő, a Magyar Békkegyesület elnöke, felhívással fordul azokhoz a testületekhez, amelyeknek életében *Türr* tábornok résztvett, hogy az észre megindítandó országos mozgalmat előkészítendő szűkebb bizottságban vegyenek részt és tükvet, ezimüket jelentsék dr. *Giesswein* Sándor lakására, VIII., Szentkirályi-utca 28. szám.

— *Tifuzos osztrák katonák*. Olmützben hatvan katona tifuzsban súlyosan megbetegedett. A katonák menetelés közben rossz vizet ittak.

— A horvátországi vadember. Horvátországban egy vad embert fogtak. Kutina községben a zágrábi irlgalmások kórházába egy férfit szállítottak, akit a pásztorok az erdőben találtak. Főledezősükről értesítették az előjáróságot, amely azután valóságos vadászat után elfogta az erdő különös lakóját. Az elállatiasodott ember nem tud beszélni, egész teste sűrű szőrrel van benöve. Egy erdő mecsarában fetrengett, mikor rátaláltak és testéről valósággal le lehetett törölni a sarat. A hatóságok nyomozást folytatnak annak megállapítása végett, hogy ki és honnan való az elvadult ember.

— A börtön elől a halálba. Drezdai jelentés szerint *Hertig* charlottenburgi színésznőt itt hitelezési csalások miatt a berlini rendőrség megkeresésére letartóztatták. Mikor ma kihallgatásra elővezették a fiatal leányt, kiugrott az első emeleti ablakból az utcára s eszméletlenül terült el. Súlyos belső sérüléseket szenvedett s most a kórházban a halállal vívódik.

— *Gyázmise Hervoitséért*. A zágrábi Szent Márk templomban ma délelőtt *Hervoics* Ivó báni tanácsos emlékére rekviem volt. A gyászmisén részt vett *Cuvaj Ede* bán, királyi biztos, a hatóságok fejeivel, Gróf *Pejacsevich* Tivadar, a horvát országgyűlési képviselők klubjának elnöke számos képviselővel, a közös állami tisztviselők, *Macsvarszki* pénzügyigazgató és *Havas* erdőigazgató, miniszteri tanácsosokkal együtt, a városi tisztviselők és nagyszámu közönség.

— A munkácsi botrány előzményei. A munkácsi országos botrány felől, a *Haertl* alezredes lányától inzultált *Boroevics* Szvetozár kassai kadestparancsnok kínos ügyben már mindkét oldalról sok nyilatkozat kereszttezte egymást. Azonban egyik legérdekesebb nyilatkozat, amely a munkácsi botránynak az előzményeit és titkos rugóit világítja meg, most került nyilvánosságra. *Haertl* alezredes mostoha fia, dr. *Rácz* János pestvármegyei őrvaszéki jegyző, a *Haertl* Lujza fivére ma a következőket beszélte el egy újságtudósító előtt:

— Anyám — mondotta dr. *Rácz* János — igen előkelő családból származott. Tizenöt éves korában férjhez adták az apámhoz, ki rövid házasságot után meghalt s így anyám huszonnégy éves korában özvegy maradt — így tehát nem is lehet csodálni, ha a fiatal, élénk temperamentumu asszony bele szeretett a vele egyidős *Haertl* tiszthoz. Anyámnak nem volt kauzciója s miután igen szerették egymást, viszony fejlődött ki közöttük, amelynek eredménye az a boldog, harmonikus családi élet, amelyet *Haertl* alezredes anyámmal együtt él, immáron harmincz esztendeje. *Haertl* alezredes nem tartott tisztársaival, hanem megelégedett családi fészkeknél melegével s ennek köszönheti, hogy harmincz esztendő alatt huszezer korona vagyont tudott szerezni. Ezért azután társai között sok ellensége akadt, kik *Haertl* viszonyáról különböző pletykákat terjesztettek. A viszonyból két fiu és két leány származott, kik azonban abszolúte nem sejtették törvénytelenységüket. *Haertl* több ízben megkísérelte a házasságot, de kauzció hiányán lehetetlen volt azt törvényesíteni. Midőn küzdelmei meddőnek bizonyultak — türelmes lett. Megvárta, míg alezredesnek kinevezik. Ugyanis katonai törvények szerint, az alezredes fel van mentve házasság esetén a kauzció kötelezettségéről. Időközben anyám kedvéért, aki tözsgyökeres magyar leány, megszerezte a magyar állampolgárságot. Ekkor nyújtotta be feltesse hatóságához házassági kérelmet, amelyben hivatkozott az alezredes jogaira — előterjesztette a kauzció tárgytalanságát is. Kérelmét visszautasította *Boroevics* kadestparancsnok azal, hogy egy alezredes, nem vehet el olyan nőt, akivel harmincz évig vadházasságban él és máttól gyermekei is vannak. Az alezredes kétségbeesése leirhatatlan volt. Az üldözött felrohant házám és azt akarta, hogy anyám másfél évig tartózkodjon Pesten, amennyiben tölem különölve, eleget tehet az otromba formának. A legszomorubb a dologban az, hogy *Haertl* alezredes üldöztetésének egyedüli okozója az, hogy megszerezte a magyar állampolgárságot. Egész bizonyosan tudom ezt a tényt és szívesen vállalom érte a felelősséget. Nem elégedtek meg a házasság meghiusításával sem. Mint a vadak, ugy támadták meg hűgám becsületét is, kik minden tekintetben come il faut urilányok. Igaz, hogy nem tartoznak az alszenteskedő házicziczák közé, élénk temperamentumu, modern, intelligens leányok s ezért itélték őket el, — akul hozom fel modern magatartásukat is. Pedig *Haertl* alezredesék a legszebb, legintelligensebb családi életet éltek Ennyit mondhatok, s ezekért a felelősséget készséggel vállalom.

— *Életunt aggastyán*. *Tuli* József 73 éves magánzó ma este Nagytemplom-utca 20-ik szám alatt levő lakásán felakasztotta magát. Amikor észrevették, már kiszervegett. A szerencsétlen öreg embert gyógyíthatatlan betegsége kergette a halálba. Utolsó írása azonban arról tanuskodik, hogy az életunt aggastyán eméje még halála előtt elborult. *Kusza*, szertehányt betükkel a következőket vetette papírra: „A halálomért senkit se terhel felelősség. Gyógyíthatatlan gyomorbojom miatt untam meg az életemet. Már 40 éve érzem, hogy rossz a gyomrom. Most már felaprithatják, akár százfélé is ezt a használhatatlan testrészt.” Az életunt aggastyán hulláját a törvénytészi bonczatani intézetbe vitték.

— *Kirabolták a vonaton*. Debreczen és Nagy-károly között *Mandel* Dezső kereskedőt a vonaton eddig ismeretlen utitársai cigarettával megkínálták, amitől *Mandel* elaludt. Mikor felébredt, pénztárcája hiányzott s a benne volt készpénzt és 20.000 korona értékű értékpapirt utitársai elrabolták. A tetteseket keresik.

— **Brutális rendőrök.** A véres márczius 23-ika óta teljesen felborult a fővárosban. Az utcán a rendőr lett az ur, csakhamar róme, borzalma mindenkinek. A rendőrök brutalitásáról beszélni nem új dolog, folyton újabb és újabb rémhíreket hallunk. Most is egy esetről kell beszámolnunk, amely — sajnos — jellemző a budapesti viszonyokra. Házimulatság volt vasárnap este Koberger Ferenc állami tisztviselő Képiró-utca 11. számú lakásán. Koberger vendégül látta *Augusztini* Bélát, a statisztikai hivatal tisztviselőjét, *Joba* Lászlót, *Vecsei* László állami tisztviselőt és a feleségét, meg *Kovács* Béla előljárósági tisztviselőt édesanyjával. A társaság hegedűszó mellett mulatozott éjjel után kettőig. Amint a kapun, a két hölgy elsőnek kilépett, két rendőr ugrott elbük, vadul megragadták a karjukat és reájuk kiáltottak:

— *Hol mulattak azokkal a bestiákkal?*

A két idős hölgy szólni sem tudott. *Augusztini* Béla azt hitte, hogy a rendőrök tévedtek, mert nem messze onnan egy garnizálól van, és fel akarta világosítani a rendőrlégényeket. De szóhoz sem juthatott, mert ekkor ráugrottak, ütötték, rugták, lökdösték. A szerencsétlen védekezni sem tudott. Igazolni akarta magát, de egyszerűen nem engedték. Be akarták vinni *Augusztini* Béla társaság tiltakozni próbált, de az mit sem használt. Erre kijejentették, hogy velük mennek. Két kocsira ültek és a Szerb-utcai kapitányságra hajtottak. Hogy ott, az őrszobában mi történt, egyenesen leírhatatlan. A rendőrök ütötték, verték, rugták, lekötötték a jól öltözött, idős emberek. Az egyik rendőr kardot rántott az őrszobában és azzal akart *Vecsei* Lászlóra vágni. Az utolsó pillanatban ugrott oda egy rendőr-ellenőr és megfogta a karját. Az inkvizícióhoz hasonló vallatásnak csak akkor lett vége, amikor *Kovács* Béla, aki a VII. kerületi előljáróságon a rendőri büntetőbíró ügyeit viszi, figyelmeztette a rendőröket törvénytelen eljárásukra. Ettől úgy látszik, megrettentek, mert nemsokára elbocsátották a társaságot. *Kovács* Béla meg akarta nézni a brutális rendőrök számát, de ezek erre kardot rántottak és így kergették ki a kapitányságról. A rendőrök száma mégis felírta magánál. 834. és 2297. volt a megvadult rendőrök száma. Ma már meg is tették ellenük a bejelentést.

— **Magyar világ Velencében.** A dogek páratlanul szép városát és a gyönyörű *Lidót* máris igen sok magyar fűrdővendég kereste föl és tömérdek azoknak a magyaroknak a száma, akik jövetelüket az egyes szállókban már bejelentették. A Grand Hotel *Lidóban* laknak jelenleg dr. Müntz, Jónás Viktor, Kneppo Sándor, dr. Berkovics, dr. Miklós Iván, Losonczy-család, Farkas Iván, Hegyessy Sándor, Csikós, Vas Ede, a Faber-család, Paár, Klein; továbbá a Hotel d'Angleterreben és a Pension di Peneziában a báró Bánffy-család, Feleky, Fried, Popper magyar családok; a Daniélben báró Villányi Gergely Vilmos, Pálffy grófnő; az Excelsiorban Schönburg herceg osztrák-magyar nagykövet stb. A *Lidón* és *Venezia*ban mindenütt magyar szót lehet hallani. Vasárnap a Canale granden egyszerű történelmi regatta volt és gondolák gála-korzója. A palazzok gazdagon fel voltak díszítve és 100.000-nél több ember csodálta a gyönyörű színjátékot. Legközelebb pedig a San-Marco-öbölben éjjeli ünnep lesz, a régi velencei köztársasági bachanáliák mintájára. Vasárnap a Grand Hotel *Lidóban* az első soirés dantsantot rendezik, melyen a *Lidó* és *Venezia* előkelő társasága fog részt venni.

— **Gázrobbanás a Király-utczában.** Ma reggel a Király-utca 97. számú ház egyik földszintes helyiségében gázrobbanás volt. Burkus Béla tizenhét éves építésztanoncz gyertyát gyújtott, hogy a csőrepedés helyét megkeresse. A gyertya lángjától a kiömlött gáz felrobbant és Burkus életveszélyes sérüléseket szenvedett.

— **Nemzetiségi botrány Lembergben.** Lembergi jelentés szerint ott tegnap este nagy verekedés volt lengyel és rutén diákok között. A rutén egyetemi hallgatók az egyetem előtt gyülekeztek és amikor egyikük tiltakozott az egyetem lengyel jellege ellen, verekedés támadt lengyelek és rutének között. A verekedés a rutének elkergetésével végződött. Az egyetemi rektor nyugalomra intette a lengyel diákokat s arról biztosította őket, hogy a rutének büntetésükkel nem tudják megváltoztatni az egyetem lengyel jellegét.

Az „Egyetértés“ olvasóihoz.

Julius elsejével negyvennyolczadik évfolyamának második felébe lépett az **Egyetértés**, amely immár csaknem félszázados multtal jelenik meg olvasói előtt. Csaknem egy félszáz esztendő óta zászlóhordozója a magyar függetlenségi politikának s a hamisítatlan, megalkuvást nem tűrő szabadelvűségnek. Hasábjairól szólott bujdosásából, száműzetéséből történelmünk legdicőségesebb, ragyogó alakja: Kossuth Lajos az irott szó legcsodálatosabb hatalmával népünkhez s hasábjairól érintkezik néppünkkel Magyarország egykori kormányzójának ragyogó nevű fia: Kossuth Ferencz, a függetlenségi politika illusztris vezére is. És csaknem egy félszázadon keresztül soha nem szünő elvűség-gel volt szószólója az **Egyetértés** mindannak, ami a magyar nemzeti államot erősítheti, mindannak, ami függetlenségi törekvéseinket előbbre viheti, mindannak, ami a liberális törekvéseket és reformeszközöket győzelemre juttatja.

A küzdelmekből érdemeket nem vin-dikál magának az **Egyetértés**. Azt azonban nyugodt önértékeléssel elmondhatja, hogy a tüzet állandóan öbren tartotta, s ha kihunyóban volt, élesztette néppünk szívében a függetlenségi törekvések és vágyódások parazsát.

A negyvennyolczadik évfolyamát élő „Egyetértés“ nagy

JUBILEUMI EMLÉKALBUMMAL

lép a magyar közönség elé.

Ez az emlékalbum tükre lesz a mai irodalomnak és művészetnek. Mert benne lesz a világ ma élő minden művészenek és művésznőjének, írójának, festőjének, szobrászának, színpadi nagyságának arcképe, még pedig mindegyiknek autogrammos ajánlásával. Lesznek azonkívül az emlékalbumban színes műmellékletek és zeneműmellékletek a világ legnagyobb élő mestereitől. Olyan munka lesz ez, amely gazdagságban, művészi kivitelben pártját ritkítja. Ezzel az „Egyetértés“ kárpótlást kíván nyújtani az „Egyetértés Vasárnapja“ című melléklet elmaradásáért, olyan kárpótlást, amely az „Egyetértés“ előfizetőit a legnagyobb mértékben fogja kielégíteni.

Az album bolti ára 60 korona.

A gyönyörű albumot összes előfizetőinknek teljesen ingyen küldjük.

Az album első lapján az illető előfizető neve lesz benyomtatva.

Kérjük azokat a tisztelt előfizetőinket, kiknek előfizetése lejárt, hogy előfizetésüket az illető postahivatalnál minél előbb ujtsák meg, hogy a lap szétküldésében fennakadás ne legyen.

Az „Egyetértés“ előfizetési ára

Egész évre	28 kor. — fill.
Félévre	14 „ — „
Negyedévre	7 „ — „
Egy hónapra	2 „ 40 „

— **Öngyilkos diákok.** A rossz bizonyítvány ma két fiatal gyereknek adta a kezébe a gyilkos fegyvert. Az egyiket megölte a golyó, a másik pedig életveszélyes sebével fekszik a Rókus-kórházban. *Komlósi* Gyula 17 esztendő tanuló több tantárgyból elégtelen osztályzatot kapott. Még az utolsó pillanatban is reménykedett, azt hitte, hogy a tanárok megkegyelmeznek neki. Szombaton megkapta a bizonyítványt, tele volt rossz jegyekkel. A szülei vidéken laktak, irt nekik, hogy csak pár nap mulva mehet haza, apró ügyei egy kis ideig Budapesthez kötik. Ma délután fél négy órakor elment *Fogl* Béla magántanár Rottenbiller-utca 5-ik sz. alatt lévő lakására és mellbelötte magát. A lövés zajára előrohant a magántanár, aki azonnal értesítette a mentőket. Az orvosok konstatálták, hogy a sebe életveszélyes, de esetleg még meg menthetik az életnek. A Rókus-kórházban ápolják. — A másik eset szerencsétlenebb kimenetelű. *Marik* Béla 19 éves kereskedelmi akadémiai tanuló bátyjának *Marik* Pál főispáni titkárnak a lakásán, Salétrom-utca 9-ik szám alatt öngyilkosságot követett el. Először a flóbert pisztolyával a szívébe lőtt. A gyöngye golyó azonban csak könnyű sebet ejtett rajta. Aztán leakasztotta a bátyja revolverét és a halántékához irányította a pisztoly csövét. Azonnal meghalt, amikor a dörrénésre beszaladtak a szerencsétlen fiu már kiszívódott. Nem tudják, hogy miért kereste a halált, de a hozzátartozói azt hiszik, hogy az önértékelés hiúságát bántotta, hogy nem kapott jó bizonyítványt.

— **Zivatar — jégeső.** Zilahról jelentik: Nagy jégeső pusztított ma Zilah határában, amely a buza és tengeri termésben sok kárt okozott. A zivatar a telefon és táviró vezetékeket is megromlalt. Több ablak betört. — *Szentendréről* jelentik: Délután erős szélvihar volt, utána kétórás hatalmas zivatar súri villámzással. — *Étesdről* táviratozzák: Ma délután félórán át jégeső esett orkánzerű széllel, mely sok kárt okozott. — *Paksról* jelentik: Ma délután 6 órakor nagy jégverés vonult végig a városon, galambtojás nagyságú jégdarabokkal. Gabonában, szőlőben és gyümölcsben nagy kár esett.

— **Egy amerikai város pusztulása.** Arról a pusztításról, amit a ciklon *Regina* amerikai városban véghez vitt, ma bővebb hír érkezett a kanadai *Ottavából*. A forgószél, amely este végigseperte a várost, különösen a bank és üzleti nevedben okozott nagy károkat. Igen sok középület és templom, több gabonamagtár teljesen elpusztult. Több kisebb épületet a vihar lerombolt. A sebesültek száma eddigi becslés szerint háromszáz, a halottaké ötven. A legtöbb ember az állami telefonközpontban veszett oda, amely a vihar következtében összedőlt és ahol eddig harminczöt holttessel találtak. — Egy londoni távirat azt jelenti, hogy a ciklon Winepegnél az egész vidéket elpusztította, eddig több mint ezer ember veszett oda. Részletes tudósítások csak egy-két nap mulva várhatók. A reginai forgószél mindössze három perczig tartott, mindazonáltal 11 millió dollárnyi kárt okozott és 3000 embert tett hajlékalanná.

— **Házasságok.** Bárdos Árpád és neje, schreibnfeldi Schreiber Margit leányát, *Dussylát*, e hó 29-én vezette oltárhoz dr. Spur Endre ügyvéd, Spur István és neje, nagyabonyi Birsy Sarolta fia, a Jézus Szent Szive templomában.

Ifj. *Bartha* Géza áll. tanító eljegyezte *Tóth* Julikát, *Tóth* Albert felsőszuki gazdatiszt leányát.

Tolesvai Nagy Lenkét eljegyezte *Kocsis* Árpád Nagyszentmiklóson.

— **A szabósegéd szerelmi drámája.** Berger Albert 46 éves szabósegéd öt és fél évig élt közös háztartásban *Maronicz* Jánosnéval. Az utóbbi időben azonban az asszony megunt a férfit s tegnap előtt egy heves összeszólalkozás után kiutasította az *Isabella-utca* 32 szám alatt lévő lakásából. — Berger megpróbált kibékülni az asszonnyal, de minden kísérlete hiábavalónak bizonyult. A szabósegéd ezen annyira elkeseredett, hogy revolvert vásárolt és úgy állított be a régi szerelméhez. Még egyszer felszólította, hogy béküljenek ki, de amikor az asszony ismét ajtót mutatott, előrántotta a revolverét és rálőtt *Maronicz* Jánosnéra. Amikor az asszony összeesett maga felé fordította a pisztoly csövét és elsütötte. Mindketten csak könnyű sérüléseket szenvedtek. A mentők köztették be a sebeiket. Berger Albertet letartóztatták.

— **Leleplezett hamiskártyás.** A „Fészek” művészklubnak kinos szeuációja van: tagjai között egy hamis kártyást lepleztek le. A „Fészek” kártyaszobájának egyik legismertebb alakja volt már évek óta R. O., aki tagja volt az Országos Kaszinóknak is, s különösen kitűnt azzal, hogy kérelhetetlenül játszott az erkölcsbíró szerepét. — Olyan kitűnően adta a makulátlan lovagot, hogy egy Fészekben, mint az Országos Kaszinóban elismert becsületügyi szaktekintély lett. Az utóbbi időben azonban a Fészek kártyaszobájában többen figyelmeztettek arra, hogy R. O. „korrigálja a szerencsét”. Hosszabb időn keresztül megfigyelték, míg végre tegnapelőtt tetten érték, amikor a „chemin de fer” nevű játéknál egy csomag megjegyzett kártyát esempesztett ki zsebéből az asztalra. Azonnal lefogták és eltávolították a klubból. Ma este a „Fészek” igazgatósága foglalkozott az esettel és úgy döntött, hogy a botrány elkerülése céljából a hamiskártyást eszöndesen eltávolítják a tagok sorából. R. O. ennek alapján már be is jelentette kilépését a klubból. R. O. valószínű típusa volt a hamis kártyásnak. Egészen kicsiben kezdte és fokról-fokra furakodott a jobb társaságba, ahol imponáló föllépése mindenkit meglepett.

— **A tapolcai csodabarlangok.** Megemlékezünk már, hogy a balatonmenti *Tapolca* városka alatt csodaszamba menő barlangokat fedeztek fel. Egy újabb jelentés szerint a hosszúságú munkával feltárt barlangok előcsarnokába számos lépcső vezet lefelé. Ez a lejtős előcsarnok egy tágas barlangba torkollik, amelynek fala fehér mészkő, amelyre fantasztikus virágokat szőtt a vízpara. Majd egy újabb szűk, meredeken eső folyón kell végig menni s egy még tágasabb barlangba érkezünk, majd ebből egy harmadikba, amely a legszebb valamennyi közt. Ebben egy ötvenöt négyzetméteres területű tó van, amelynek vize kristálytiszt és hideg, a közepén pedig ugyancsak mély. Valóságos tengermélység ez a föld alatt. A gyertya, vagy acetylén-lámpa fénye sok száz apró czigányhalat csal a parthoz. Ezután még öt barlangot lehet egymás után találni, de majdnem mindegyikből sötét nyílások vezetnek eddig még ismeretlen utakra. Valószínű, hogy még nagyszámban ilyen barlangok aknázva áll *Tapolca* városát s hogy a barlangos meg sem áll egészen a Bakony erdejéig. Már többször ott járt *Tapolcán* Lóczy Lajos egyetemi tanár, a Földtani-intézet tudós igazgatója, aki megvizsgálta a barlangokat. Az a véleménye, hogy a Bakonytól eredő folyók vájták ki azokat. Érdekes, hogy az őskori barlangok semmiben sem hasonlítanak a szilicei, dobsinai és aggteleki barlangokhoz. Sem jég, sem cseppkő nincs bennük, hanem éppen az a különös és érdekes bennük, hogy teljesen elütnék a gömörmegeyi barlangoktól. Bizonyos, hogy a Balaton mellett nyaraló közönségnek kedvelt kiránduló helye lesz a zalamegyei *Tapolca*, ez a szépen fejlődő nagyközség, amely a Balatontól mindössze negyedikórnyi távolságra van. Érdekes látvány már maga *Tapolca* nagyközség is, mely létezer lakosával s legalább ötven emeletes házával, rendezett utcáival, aszfaltos gyalogjáróival, villamos világításával már városnak is beillik. A *Tapolca* piac közepén terül el egy hidegvízű tó, amelybe tíz forrás önti vizét. Lefolyása olyan sebes, hogy nem is messze már malmokat hajt. Ebből a tóból lefolyó víz a *Tapolca* nevű patak, amely a Balatonba torkollik. Ennek a pataknak a hidjáról festette *Telepy Károly* azt a képét, amely most a királyi palota díszé. Ezt a tüneményt vizet mind a Bakony hegyei szolgáltatják, onnan jut el ide a föld alatt rejtett medrekben titkos barlangokon át abba a nagyszerű völgybe, amelyek köré fognak a *Kisfaludy Sándortól* megénekelte hegyek: *Csobáncz*, *Szigliget*, azután a *Szentgyörgy* és *Badaacsony*, valamint a *Hácmashegy* csodás szépségei.

— **Orvtámadás két francia tiszt ellen.** Máltában, párisi jelentés szerint a *Pique* francia torpedó-vadászhajó két hadnagyát a benszülöttek kegyetlenül bántalmazták s egyikük, *Violette* hadnagy belehalt sebeibe.

— **Titok egy haláleset körül.** A mai lapunkban a rendőri sajtóiroda hivatalos jelentése alapján a következőket írtuk:

— **Hirtelen halál a fürdőben.** A nyár-utcai Hungária-fürdőben egy harmincz év körüli férfi hirtelen rosszul lett és mire orvosi segítség érkezett meghalt. Holttestét a törvényszéki orvostani intézetbe vitték.

Sulyos természetű bonyodalmak kerekedtek a haláleset körül. Szemtanuk állítása szerint a szerencsétlen ember a fürdő személyzetének nemtörődömsége s vétkes könnyelműsége miatt lelte halálát. A szemtanuk közül, némelyek szerint a szerencsétlen nem tudott uszni, mások úgy mondják, hogy göresöt kapott. Hosszu ideig vergődött a vízben és senki nem ment a segítségére. Az uszoda deszkapartján ott állottak az uszómesterek, cipővel és ruhában. Egyiküknek sem volt kedve, hogy a vergődő ember után vesse magát. Mikor látták, hogy fuldoklik, a publikumot biztatták a mentésre:

— *Urak, aki tud uszni, menjen be érte!*

De a közönség sem volt serényebb. A szerencsétlen ember hosszúságú vergődés után elsüllyedt s mintegy tíz perc múlva csak a holttestét húzták elő a késedelmes uszómesterek. A rendőrség a Hungária-uszoda szerencsétlen áldozatának kilétét csak délután tudta megállapítani. *Piazza Imre* 27 éves műszerész *Kender-utca* 3-ik szám alatt lakott.

— **A Virágos Budapest Egyesület** bírálóbizottsága dr. *Bartók József* földmívelésügyi államtitkár elnöke alatt július 3-án, holnap, szerdán délután fél öt órakor tartja meg döntő ülését az Iparművészeti Múzeum palotájának első emeleti tanácstermében. A bíráló-bizottság tagjai a főváros mind a tíz kerületében befejezték szemléjüket és a holnapi ülésen megteszik véleményes javaslataikat. A díjak odaítélése ügyében a zsüri együttes ülése fog dönteni.

— **A budai rablógylkosság.** A rendőrség erőlyesen folytatja a *Krisztina-körúti* rablógylkosság ügyében a nyomozást. Sikerült megállapítani, hogy az őrizet alá helyezett *Csókás Józsefet* Kecskeméten mint munkakerülő, züllött fiut ismerték, aki rendszeren megszökött szolgálatadóitól, miután azokat meglopota. *Csókás Józsefet* nagybátyja főleg azért hozta *Budapestre*, hogy itt szemé előtt legyen, munkára szoktassa és megmentse a zülléstől. *Csókás József* nősulni is akart, pénzre is volt szüksége, ötven korona adósságot kellett volna a napokban kifizetnie. Minden körülmény tehát arra vall, hogy *Csókás József* volt nagybátyja gyilkosa. *Csókás* beismerte, hogy a bűntény éjszakáján egy óráig együtt volt *Csókás Imrével*. A rendőrség most *Csókás Józsefet* beismerő vallomásra akarja bírni. A rendőrség egyébként más irányban is nyomoz és ötszáz korona jutalmat tűzött ki annak, aki a rendőrséget a rablógylkos nyomára vezeti. — A rendőrség *Csókás Józsefet* tagadása ellenére letartóztatta. Annyi gyanuok merült ugyanis föl ellene, hogy most már szinte kétségtelen, hogy ő a gyilkos. A rendőrség most azon fáradozik, hogy bizonyítékokat szerezzen az elzüllött fiatalember ellen.

— **Nagy tűz a fumei kikötőben.** Dél előtt fél tizenkettőkor tüzet fogott a fumei kikötőben a *Salvator* rakpartra kirakott mintegy 800 bál amerikai gyapot. A tűz rekkenő hőségben lihetetlen gyorsan terjedt és veszélyeztette a 16. számú tárház nyugati végében kirakott 50 vagon kék és a közelben levő 15. sz. tárházat. AA vAsuti tűzörség egy perc alatt megjelent Nagy Sándor parancsnok vezetése alatt és hat erőteljes vizugár szerelvényeivel a tüzet több órai munka után elnyomta. A 800 bálból 380 bál esett a tűz áldozatának, 420-at a tűzoltók megmentettek. A gyapotot a *Borneo*, a fumei gözös hozta a *Schenker* cég részére. A tűzkár körülbelül 20 ezer korona, mely biztosítás révén megtérül. A tűz a kikötőmunkások vigyázatlansága következtében keletkezett, mert a dohányzási tilalom dacára dohányoztak és egyik más ismeretlen munkás égő gyufát vagy cigarettát dobott el. A rendőrség keresi a tűzkár okozóját.

— **Meg akarta ölni az asszonyt.** *Fábián János* huszonkilenc éves napszámos *Ujpesten* a *Gyár-utca* 1. szám alatti lakásán tegnap este összevesszett a vele közös háztartásban élő *Sürü Julia* huszonöt éves napszámosnővel. Balját ragadott és háromszor fejbevágta az asszonyt, akit életveszélyes sérülésekkel a gróf *Károlyi-kórházba* vitték. A merénylő napszámost a rendőrség letartóztatta.

— **Hajsza a kémekre.** *Perlini* jelentés szerint *Kostevics* kapitányt, a kémkedéssel gyanúsított orosz katonatitkár legközelebb *Lipcsébe* szállítják, ahol póré tárgyalásra kerül. Ma már egészen bizonyos, hogy a tárgyalásig nem helyezik szabadlábra s az a kísérlet is meghiúsult, hogy *Kostevics*et becsületszóra bocsássák szabadon póré tárgyalásáig. — Ugyancsak *Berlinből* jelentik, hogy a *Kielben* letartóztatott kém *Ewaldnak* hívják, technikus, a *Rajna* vidékén született és harminczegynéhány esztendő. Most már bizonyos, hogy a hatóságok hanyagsága és felületessége folytán garázdálkodhatott olyan hosszú ideig, pedig már hónapok óta tartózkodott *Kielben* és a rendőrségnek is régen gyanús volt. Hétfőn éjszaka, mikor a német haditengerészet jegyzőkönyvét akarta megszerzeni, végül elérkezettnek látta az időt a rendőrség, hogy letartóztassa, de ha nem csinálja dolgát olyan ügyetlenül, talán még most is szabadon jár. Lakásán, mikor motozást tartottak, rendkívül sok terhelő adatot találtak ellene. *Ewald Anglia* és *Franciaország* részére teljesített kémiszolgálatokat, összeköttetései mindkét államban, főleg *Franciaországban* igen magas helyekig értek fel. Mikor a letartóztatott kém látta a házkutatás eredményét, kimerítő vallomást tett. A rendőrség most azon fáradozik, hogy *Ewald* bűntársait kinyomozza s e célból *Kielben* és *Wilhelmshafenben* folytat nyomozást, mert a letartóztatott kém az utóbbi helyen is hosszabb ideig tartózkodott.

— **Az utcai leány tragédiája.** *Mandics Lajos* urasági inas ma este nyolc órakor az *Andrássy-úton* az ott posztoló rendőrek átadta *Löwenberg* *Anna* 21 éves utcai leányt. Elmordolta, hogy délután a *Hüvösvölgyben* sétált és észrevette, hogy a leány nagyon gyanúsán viselkedik. Megleste és éppen abban a pillanatban csavarta ki a kezéből a töltött revolvért, amikor azt a leány el akarta sütni. A leány ezután könyörgésre fogta a dolgot. Arra kérte a fiut, hogy ő löjje le. A fiu mindenféle mesével idáig csalta és így adta át a rendőrnök. A fiatal, szép leány sirva mesélte el az ügyeletes rendőrtisztviselőnek, hogy a szülei nem egyeztek bele, hogy utcai leány legyen és így a rendőrség bevonta az engedélyét. A korán elzüllött leány azonban annyira megszokta a feslett életet, hogy nem tudott szakítani az északával, inkább a halált kereste.

— **Az asztalosok kollektív szerződése.** Az egyik legnagyobb szakma munkásai, az asztalosok ma kollektív szerződést kötöttek a munkaadókkal. Hosszas, hetekig tartó tárgyalások után a szerződést ma úgy a munkások, mint az asztalos ipartestület megbíztottai aláírták az ipari felügyelő előtt, a béke tehát az asztalos szakmában hosszú időre biztosítva van. A szerződést öt évre kötötték meg s az a munkások helyzetét jelentékenyen meg fogja javítani. A békeket az öt év alatt kétszer emelik s a heti munkaidőt évenként egy órával megrövidítik, úgy hogy 1915 ben már szombaton délután teljes munka szünetük lesz a munkásoknak. A szerződés az ipartestülettel kötötték meg s így az kötelező az ipartestület összes tagjai számára. De van néhány nagyobb gyár, amely nem tagjai az ipartestületnek s így a kollektív szerződés rájuk nem is vonatkozik. Az asztalos munkások legközelebb ezekhez is be fogják nyújtani követeléseiket még e héten s ha a válasz elutasító lesz, akkor ezekben a gyárakban kitör a harc.

— **Leégett dobozgyár.** Ma reggel *Ujpesten*, a *Gyár-utca* 65. szám alatt a *Berger* és *Reich-féle* dobozgyár kigyulladt és nagyrészt leégett. A tüzet az *ujpesti* tűzoltók oltották el.

— **A mentők működése.** A *Budapesti Önkéntes Mentőegyesület* május havi működéséről szóló kimutatás most jelent meg. Az esetek számát ebben a hónapban háromezren felül vitte a május 23-iki véres nap, amely 100-nál több esetet jelent a mentőknek. Amájus havi működési főösszeg 3004. Ebből esetek száma 1607, a szállításoké 1115, a mozgóórségeké 253, vaklármá és téves jelentések alapján pedig 29-szer vonultak ki a mentők. Első segítségben részesült 1167 férfi, 256 nő és 64 gyermek. Nappal 1098, éjjel 509 első segélyt nyújtottak. A folyó évben összesen 13.198 esetük volt a mentőknek, az egyesület fennállása óta pedig összesen 351.499 esetben vette igénybe a szenvedő emberiség a mentők működését.

— **Nyolczszáz munkást kizártak.** A *budapesti* női konfekció-mesterek 250 munkást és 550 munkánót kizártak a munkából. A szakmában majdnem ezer munkás dolgozik, de a több mester nem esatlakozott a kizáráshoz s ezek mintegy százötven munkást foglalkoztatnak. A kizárás azért történt, mert a munkások azt kérték, hogy a mesterek valóságos meg egy régi ígéretet s vezessék be a 9 és fél órai munkaidőt.

— **Rablók a losonczy országúton.** A Losoncz melletti Haller-pusztán felől ma hajnalban a városba igyekvő Benkő Pál losonczyi polgárt három munkáskülső ember megtámadta, a földre terelte és összeverte, eszméletlen állapotban ott hagyták. Mikor Benkő magához tért, bevászorgott Losoncra, hol jelentést tett a csendőrsnek, hogy aranyóráját és néhány száz koronáját elvették. A csendőrök megjelent a helyszínén és sikerült a tetteseket Gyuris János és Gyuresó György téglagyári munkások személyében kinyomozni. Letartóztatásuk után bekísérték a losonczyi járásbíróhoz, hol beismerték tettüket, de mentesítésükre ittasságukat hozzák fel. A harmadik tettesnek nyoma veszett.

— **Életuntak.** Hirschfeld Frigyes huszonkét éves hivatalnok a Visegrádi-utca 5. számú lakásán mellbelőtte magát. A Rókus-kórházba vitték. — Polgár Mihályné harminczhat éves munkásszony Rákospalotán a Rákos-utca 59. számú lakásán lügköldatot ivott. A gróf Károlyi-kórházba vitték. — Hidi Aladárné tíz hónapos József nevű fiával tegnap este a Ferencz József-rakparttól a Dunába akart ugrani. Szándékában a járókelők azonban megakadályozták. Bevitték a főkapitányságra az életunt asszonyt, aki ott elmondotta, hogy családi viszály miatt kereste a halált. — Nagy Erzsébet huszonegy éves cseléd a Nefeletjs-utca 56. számú lakásán lügköldatot ivott. — Nán Nándor negyvennyolc éves ember a vásárcsarnok hajókiötőhidjáról a Dunába ugrott, Sarbó József úgnök utána ugrott és kimentette. — Voda Erzsébet szobaleány Bulyovszky-utca 31. számú lakásán, Galambosi Gyuláné takarítónő a Bajnok-utca 18. szám alatt levő iskolában lügköldatot ittak. Mindkettőt a Rókus-kórházban ápolják.

— **Halálozások.** Dr. Pollák Bernát, aki 50 évig működött mint orvos Temesváron és mint 48-as honvéd végigküzdötte az egész szabadságharcot. Nagykarolyfalván meghalt. Hóitástét Temesvárra szállították és ott helyezték örök nyugalomra.

Báró **Boxberg** Frigyes, Arad város volt gazdája, 72 éves korában Aradon meghalt.

Gebédi Lajos ref. lelkész 28 éves korában Tasnádszántón meghalt.

Prágából jelentik, hogy tegnap este Zbirovan meghalt **Zluděk V. József** cseh költő, aki több lírai versgyűjteményt tett közzé és Shakespeare fordításaival is kitért.

Bió Sándorné Szupper Mártha, az állami „Erzsébet Nőiskola” polgári iskolai tanítónőképző rendes tanára, életének 34. évében június 28-án Budapesten elhunyt.

Izernicean Dáma, a vaskői állami iskola vezetőtanítója, június 29-én, életének 33. évében meghalt.

x **Ha őszül a haja**, használja a Stella-vizet. Ára 2 K. Kapható egyedül Zoltán B. gyógyszerárban. Budapest, V., Szabadság-tér.

x **Fodor-féle vívőterem** a Koronaherceg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vívőterme. Különös gond fordítatik a gyermektorna- és vívásra.

x **A Pesti Magyar Kereskedelmi Bank** mai számunk nyitlteri rovatában a nyaraló- és utazó-közönséget érdeklő időszerű közleményt tesz közzé.

Nyáron:

**Yes
Porcellán
Pouder**

megóvja a női arcbőrt az árthatmas napsugaraktól. Az arc nem izzad, nem fényes, hanem előkelően matt lesz. A világ legjobb pudere. Ára 3 és 5 korona.

REPÜLÉS ÉS LÉGHAJÓZÁS

© **Az újabb mártírok.** Rettenetes, mennyi aviatikus és pilóta veszt el az életét most napnap után. Ma Bostonból jelent borzalmas katasztrófát a táviró. Miss Giunby amerikai női pilóta az ottani repülőversenyen egy utassal szállt fel. Százharmincz méter magasságból a repülőgép lezuhant s Miss Giunby és utasa szörnyethalt.

© **A Lányi hadnagy biplánja.** Tegnap este hét óra tájban tette meg **Lányi Antal** hadnagy új biplánja első útját a lég-oczeán hullámaiban. Rövid startolás után légbe libbent a jelenleg egyedüli magyar biplán és alkotója berepülte vele a Rákos-mezőnek mintegy fele részét. A sikeres pró-

barepülés után **Lányi** hadnagy leszállt és bevonatatta gépét a tizenegyes számú hangárba, ahol némi javításokat végeznek rajta.

© **Felrobbant léghajó.** Atlantic-City-ből táviratozzák: (New-Jersey állam.) Az **Acron** nevű léghajó, amely az Atlanti Oczeánt készült átröpülni, 600 méter magasságban fölrobbant. A léghajó tulajdonosa, **Sanimian** és hét kísérője meghalt.

Virágnap Londonban.

— Az anyakirályné ünnepe. —

London, június 28.

Csütörtökön **Alexandra** napja volt. A londoniak ama nap ötvenedik évfordulóját ünnepelték, melyen a fiatal, bájos dán hercegnő először tette lábát angol földre. Mint egy angol herceg menyasszonya. Ma ez a princess tiszteletreméltó koros uriaszony, akit súlyos csapások értek. Ez azoknak a sorsa, akiket a végzet nem elég korán vált meg a földi élettől. De **Edwárd** király özvegyének bánatát enyhítheti az a tudat, hogy egy egész nép szíve szeretettel dobog feléje.

Hogy ünneplésével a jótékonyságot is szolgálják, virágnapot rendeztek az **Alexandra** patronátusa alatt álló kórházak javára. Az eszme nem új. A londoniak utánozták a berlinieket, bécsieket, budapestieket. De az semmit sem von le a rendezők érdeméből és a siker impozáns nagyságából.

Szép dolog a jótékonyság és nem kétkedem a londoniak jó szívében, de hogy az **Alexandra** nap óriási virágforgalmát nem csupán a kórházakban színlődők iránti részvét, mint inkább a királyi családért való rajongó szeretete eredményezte, ez a rapnál is világosabb.

Mert hát, bár milyen királyhűnek mondjuk is a magyar népet, sajnos ezt viszonzatlan egyszóval, nagyon is önzetlen és plátói érzelem, nem képes a mostoha viszonyok nyomása miatt annyira fellobbanni, hogy a távolból megérthessék az angoloknak azt az izzó király-kultuszát, mely minden bizantizmustól menten a szívek meleg véréből táplálkozik. ülönben tessék megnézni a london képeslapok illusztrációit, azok minren bőbeszédű leírásnál is ékebben mutatják, milyen szeretettel veszi körül a londoni nép a királyi család minden tagját, amint valamelyik nyilvánosan megjelenik.

A londoniaknak ez a királykultusz már a vérükben van. Szinte öntudatlanul tolongnak a királyi pár, az anyakirályné, a hercegek nyomában, hogy lássák, hogy köszöntés, hogy amosolyokban sütkérezhessenek. Ez annyira szükséges „az egészségéhez”, mint a testi tisztaság, a korrektt öltözködés, a szép evés.

Ez az általános lelkesedés tette az **Alexandra** napot egy elragadó, hatalmas ünnepséggé. Az arisztokrácia és a pénzvilág adta a példát. Az előkelő asszonyok, leányok — tizezernél többen — lenge fehér ruhában, vadrózsával telt kosárral a karjukon, előzőnlték az utaztát és bájos félszépséggel, piruló toladokással, könnyörgő szemekkel álltak be utonál-lóknak s addig nem boesátották el áldozatukat, míg **Alexandra** királyné tiszteletére nem sóztak rá egy nyiló vadrózsát. Nem is kellett tulságosan erőszakoskodniok. Az első kérésre kinyitlak a tárczák s a legszegényebb ember is kikotort a zsebéből egy pár pennyet. Persze nem csupán pennyek folytak be. Akadt elég olyan bőkezű adakozó, aki száz fontalt fizette meg a gyönyörű virágárusnő rózsáját és hálás mosolyát. Így hát nem lehet csodálni, hogy a tiszta jövedelem meghaladta a harmincezer fontot. Ez a mai árfolyam szerint, 723.000 koronát jelent, a mi pénzünkön. A londoniak meg is vannak elégedve ezzel a szép eredménnyel. Azt mondják, hogy ez „stylish”. És itt nem csak a lordok, hanem az üzleti kifutó suhancok és a cab-kocsisok iparkodnak ünnepélyes komolysággal s szent meggyőződéssel arra, amit „stylish”-nek tartanak.

E ragyogó, fényes napnak mégis volt egy sötét, komor, egy nagyon szomorú oldala. Míg az előkelő lady-k és miss-ek önelégülten tértek vissza palotáikba és a jótékony nagy tömeg is kellemesen érezte, hogy megtette a kötelességét a „the gracious queen” iránt s a jótékonyság érdekében,

viszant azok a boesett arcú, fénytelen szemű, sovány és rongyos fiúcskák és leánykák, akik késő este üres kézzel tértek vissza éhes testvéreikhez s beteg édes anyjukhoz, sirva gondolnak erre a gyönyörű napra. Kivette volna az ő virágjukat, amikor **X. grófné, Y. lady** boldogította őket egy vadrózsaszállal.

Ezek a boldogtalan kis virágárusok irigykedve nézték a fehér ruhás tündéreket, akiknek táskájába tüntek el azok a shillingek, amelyekre ők tartottak számot. A nagyszerű **Alexandra**-nap estéjén így költözött ki London számtalan „slums”-jából öröm, béke és — királyimádát.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

(*) **Az Operaház új karmestere.** Gróf **Bánffy Miklós** kormánybiztos július 1-étől az Operaház karmestereinek sorába szerződtette **Rékai Nándort**, aki mint zenekari tag, majd mint korrepetitor immár huszonnégy éve áll a színház kötelékében. **Rékai** mint zeneszerző is előnyösen ismert nagytehetségű tagja a fiatal magyar zeneszerzőgárdának. Kamarazene-művei, melyeket az azóta megszűnt **Grünfeld**-féle vonósnégyes mutatott be, melynek egyideig **Rékai** is tagja volt, a filharmóniai társaság hangversenyén több ízben is előadott „**Erdőben**” című szüitje, továbbá operái: a „**Nagyidai cigányok**” és a „**György barát**” nemcsak kitűnő, nívós és komoly munkára és tudásra valló korpozíciók, hanem jelentős állomásai a modern magyar műzene fejlődésének is. **Rékai** számottevő sikereket aratott már külföldön is. Több éven át működött közre a bayreuthi ünnepi előadásokon, az 1907-ben **Helsingforsban** tartott magyar hangversenyeken pedig, melyeket a kormány támogatása mellett rendezett ott egyik fiatal zereesztétikusunk, ő vitte diadalra a finn filharmóniai zenekar élén a magyar szerzők munkáit. Magyar dirigensnek alig volt még nagyobb sikere, mint akkoriban **Rékai Nándornak**, akiről a finn lapok hasáboakat irtak, a közönség jéd'g lelkesen ünnepelte a legkiválóbb északi művészekkel: **Sibelinsszal, Kajanusszal, Jernefelttel**. Azóta csendesen és szertényen működött tovább az Operaház korrepetitori szobájában **Rékai** és a budapesti közönségnek, mint karmester, leszámítva a maga műveinek vezénylését, csak az elmúlt szezon végén a „**Varázsfuvola**”-ban mutatkozott be osztatlan sikerrel. Most végre gróf **Bánffy** méltányolva nagy képességeit, kiemeli **Rékait** az öt megillető helyre, az Operaház karmesteri pulpitusára, ahol még sok szép művészi eseményt várhatunk bizvást tőle. És végre elismeréssel és örömmel emlékezhettünk meg a kormánybiztosnál egy ténykedéséről.

(*) **Színészek közgyűlése.** Az Országos Színészegyesület tanácsa ahoz a tizenégy társulathoz, amely július hóra rendkívüli közgyűlés összehívását kívánta, körlevelet intézett és ebben figyelmezteti a társulatokat, hogy azon a közgyűlésen nem lehet alapszabály szerint érvényes határozatokat hozni, mivel az alapszabályok szerint a tárgyalandó indítványokat a közgyűlést megelőzőleg harmincz nappal kell benyújtani. Különben sem volna értelme a sok költséggel járó közgyűlésnek, amikor az őszszel ugyis tartanak rendkívüli közgyűlést. Amint előrelátható volt, a jőzan felfogás győzött és a legtöbb társulat visszavonta kérelmét. A színészek mozgalma folytán dr. **Jánosovics Jenő**, a kolozsvári Nemzeti Színház igazgatója, aki ebben a mozgalomban a bizalmatlanság jeleit látta, beadta lemondását a tanácsosi állásról, a tanács azonban ezt a lemondást nem fogadta el. Minthogy a félreértések egyik oka az is volt, hogy a színészek társulati gyűléseket tartottak az igazgatók meghívása és értesítése nélkül, a tanács dr. **Komor Gyula** indítványára kimondta, hogy a társulati gyűlések ügyét, amely eddig csupán szokásjogon alapult, szabályozza. Tőlv, hogy a társulathoz tartozó egyetlen egyesületi tagot sem szabad kizárni a gyűlésből, tehát nem lehet kizárni az igazgatót sem. Természetesen az igazgató sem tarthatja távol egyik színeszt sem, akár tetszik neki az illető magatartása, akár nem.

(*) **Budai Szinkör.** A budai nyári színházban egész héten „**Abrahám a menyországbán**” című nagsikerű operett kerül színre, péntek kivételével, amikor is az énekes személyzet egy napi pi-

henőt kap és próza-darab: Földes Imrének „Hivatalnok urak” című eredeti színműve kerül előadásra.

(*) **Az olaszok Liszt-emléktáblája.** Róma mellett, a Mario-hegyen, most leplezték le nagy ünnepek keretében Liszt Ferenc emléktábláját. A mester hosszú ideig ott dolgozott a híres „Christus-oratórium” és azt a házat, amelyikben a nagyszabású művét csaknem teljesen befejezte, most emléktáblával jelölték meg. Az ünnepély alatt sok szónoklatot tartottak, de sajtóságszerűen, a zenét teljesen mellőzték.

(*) **Egy színházi ügynökség megszűnése.** A *Valentin* Lajos vezetése alatt álló legrégebbi budapesti színházi ügynökség július 15-én megszűnik. *Valentin* beszünteti budapesti irodáját és Bécsbe költözik, ahol be fog lépni vejenek, Karczag Vilmosnak, az An der Wien és Raimund-színházak igazgatójának zeneműkiadó irodájába. A *Valentin*-ügynökség, a magyar színházi élet fejlődéséből ambíciózus, ernyedetlen és különösen becsületes munkával vette ki a maga részét. Az irodájának különösen az adott súlyt, hogy Lehár Ferenc és Henri Bernstein öt bizták meg színpadi munkáik magyar színpadokon való elhelyezésével. Ezt a két megbízást Bécsben is megtartja *Valentin*, akivel különben a művészvilág egy tipikus kedves alakja költözik el Budapestről.

(*) **Irodalmi botrány Wagnerék miatt.** A müncheni cenzura amnap betiltotta a „Die heilige Sacher” című szatirikus darab előadását, amelyet *Hans Fuchs* és *Felix Dörmann* írtak és amely a Wagner-család kíméletlen kigunyolásával foglalkozott. Egy müncheni hiradás érdekes részleteket mond el a dologról. *Hans Fuchs* éveket ez előtt egy kis heti lap munkatársa volt. Egy szép napon megjelent egy müncheni nagy kiadóvezető lektoránál és megkínálta egy darab társszerzőségével, amely a *Wahenfried-ház* intimitásairól rúntaná le a leplet. Később aztán *Fuchs*nak sikerült rávennie a társszerzősre a bécsi *Dörmann*-t, aki bizonyára jóhiszeműen ment bele a dologba. Közben pedig egyebek is kísültek. *Fuchs* sokáig szívesen látott vendége volt a *Wagner-háznak*, egyszerre azonban hirtelenül megszűnt intimitás lenni. A darab tehát, amely átlátszó vádakkal illeti *Wagner* Cosimát, *Wagner* Szigfridet és a jelenleg Münchenben élő *Beidler* bayreuthi karmestert, kicsinyes boszu műve. Kiderült ezenfelül, hogy *Hans Fuchs* azonos azzal a *Hans Fuchs*-szal, akit csalásért köröznék. *Stollmann* igazgató most nyilatkozik, hogy a darabot soha nem is látta, hanem még benyújtás előtt megírta *Felix Dörmann* -nak, hogy előbb a cenzorhoz nyújtsa be.

(*) **Magyar Iparművészek Testülete.** Azok a magyar művészek, akik tisztán elvont ideális művészet mellett az iparművészet gyakorlati problémáinak megoldásával is foglalkoznak, a tegnapi napon egy új társaságot alapítottak. Ez a társaság a *Magyar Iparművészek Testülete*, mely közül tüzte ki az iparművészek erkölcsi és anyagi érdekeinek védelmét. Ez a testület egységes szervezet és érintkezési központ akar lenni a művészi érdekek istápolására. A tegnapi közgyűlésen kimondták a megalakulást és mindjárt megválasztották a tisztikart, mely a következők. Elnök: *Telek Ede*, alelnökök: *Falus Elek*, *Menyhért Miklós* és *Porgány Mór*, választmányi tagok: *Beck Ö.*, *Fülöp*, *Faragó Ödön*, *Iványi (Grünwald) Béla*, *Kernstock Károly*, *Kozma Lajos*, *Kriech Aladár*, *Györgyi Dénes*, *Lakatos Arthur*, *Moiret Ödön*, *Maróthy Géza*, *Szabalya Frischauf Ferenc*, *Vas Béla*, *Vértes Rezső*, *Sárkány István*, *Számvevők: Híksch Rezső*, *Kisfaludi Ströbl Zsigmond* és *Meller Lajos*.

(*) **Budapesti Színház.** Eysler Edmund gyorsan népszerűvé vált operettjének ma volt a Budapesti Színházban az ötvenedik előadása. Telt színház nézte végig a jubiláris előadást és sokat taposott a főbb szereplőknek, különösen a vendégszereplő *Balogh Böskének* és *Ferenczy Károlynak*.

(*) **A Műcsarnokból.** Az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat vezetősége, tekintettel a jövő gazdag művészeti évadra, a városligeti Műcsarnok palotájának kiállítási terméit teljesen restauráltatja, úgy hogy a palota a jövőre egészen új pompás, művészies kiképzésű konténerben fog megjelenni. A munkálatokat a száz meg száz iparoskék *Jendrassik Jenő* festőművész, helyettes igazgatónak a felügyelete alatt végzi. A munkálatok befejezése után *Jendrassik* helyettes igazgató azonnal megkezdi szabadságát, ellenben a társulat igazgatója dr. *Wagner Géza* az egész nyarat itthon tölti.

(*) **A francia drámai nagydíj.** Van a francia irodalomnak egy díja, a drámai nagydíj, amelyet három évenként szokták odaítélni a lefolyt három év legmértékű francia darabjának. Mint most Párisból jelentik, szombaton az elmúlt három évre szóló nagydíjat „A kék madár”-nak, *Maurice Maeterlinck* mesejátékának ítelték oda. *Maeterlinck* már harmadszor nyert meg ezt a díjat. A kék madarat Moszkvában mutatták le először, játszottak ezenkívül Párisban és Londonban is. Berlinben a Deutsches Theater, Budapestben a Magyar Színház szerezte meg a mesejáték előadási jogát.

(*) **Győr város és a színházi jegypótdíjak.** Győr szabad királyi város értesítette az Országos Színeszgyesület tanácsát, hogy a színházi jegypótdíjak szedésének engedélyét visszavonja és az új színház felépítése előtt azt nem is fogja engedélyezni. A Színeszgyesület tanácsa legutóbbi ülésén foglalkozott a városnak erre átiratával. *Tapolczai Dezső* és *Szilágyi Vilmos* tanácsosok vállalkoztak arra, hogy kísérletet tesznek a győri törvényhatóságnál erre határozat megváltoztatásának keresztülvételére, amennyiben ez a kísérlet nem járna eredményre, úgy a Színeszgyesület tanácsa a győri sérelmes határozatot meg fogja főlebbezni a belügyminiszterhez.

(*) **A Képzőművészeti Főiskola növendékei a vidéki művésztelepen.** A Képzőművészeti Főiskola növendékei közül harminchozatan a kecskeméti és a uzolnoki művésztelepekre mentek *Darvassy István* és *Szirt Oszkár* művészeti növendékek vezetésével. A növendékek szeptember végéig maradnak a művésztelepeken, ahol tájképfestészeti tanulmányokat végeznek.

(*) **Egyházzenei tanfolyam Temesvárott.** *Jározy Dezső*, az Orsz. M. Kir. Zenekademiá tanára július 8-tól 18-ig Temesvárott rendezti a második egyházzenei tanfolyamot. A kurzus tárgyai lesznek: I. Általános zeneelmélet és összhangzástán, főtékinettel a népénekre. II. A *Gregorián*-ének elmélete és gyakorlata. III. Az egyházi zene liturgikája, főtékinettel a gyakorlati egyházzenei reformura. IV. Az orgonajáték elmélete és gyakorlata. A tanfolyam a temesvári panevelő-intézetben tartatik meg, ugyanott nyernek elhelyezést és ellátást a tanfolyamra jelentkező hallgatók. Ellátásért a jelentkezők 30 koronát. Küldenek be előzetesen, mely összeget indokolt esetben az egyházmegyei hatóság engedélyével a templompénztár utalja ki. A kurzura nemcsak a csanádi, hanem más egyházmegyék kántorai is fűlvetelt nyerhetnek, akik ebbeli szándékukat legkésőbb július 4-ig jelentik be a tanfolyam rendezőjénél: *Jározy Dezső*-nél (Temesvár, Pánevelő-intézet).

(*) **A nagybányai művészeti kiállítás.** A Nagybánya városa által rendezendő művészeti kiállításra már is igen szép anyag gyűlt egybe a városligeti Műcsarnok termében, amelyben egyútt vannak a nagybányai művészkolónia vezetőférfiainak legjelesebb alkotásai és ott vannak mindazoknak a művészeknek az alkotásai is, akik Nagybányán vendégként rövidebb-hosszabb időt töltöttek. E mellé a pompás kollektívó mellé a kiállítás szervezői most egybeszerzik mindazokat a művészeti alkotásokat, amelyek az államnak, a királynak és magánosoknak a tulajdonát képezik és ennek megtörténte után a műveket nyomban utnak indítják külön szállító kocsikon Nagybányára. A kiállítást itt *Ferenczy Károly*, *Thorma János* és *Réti István* rendezik és azt még e hó folyamán maga gróf *Zichy János* vallás- és közoktatásügyi miniszter nyitja meg.

(*) **Az egyetemi énekkarok Bécsben.** A bécsi egyetemi hallgatóság ezidei tavaszi budapesti látogatását a magyar tudományegyetemek ifjusága ez év őszén, október havában fogja viszonzni. Ez alkalommal a Budapesti Egyetemi Énekkarok testületileg rándulnak fel az osztrák fővárosba és ott a legelőkelőbb hangversenytermek egyikében nagyszabású dalestélyt fognak tartani. A bécsi egyetemi ifjuság már megalakította a bizottságot, mely a magyar kollégák ünnepi fogadtatásáról gondoskodni fog.

TUDOMÁNY ÉS IRODALOM

* **A Kisfaludy-Társaság jutalomtétellei.** A Kisfaludy-Társaság jutalomtétellei közül 1912. október 31-én a következőknek beküldési határideje jár le: *Szöher Árpád*-jutalom: Kiseb regény vagy nagyobb elbeszélés. Jutalma ezer korona. Ifj. *Bojár gróf Vigyázó* Sándor-jutalom: Magyar történelmi tárgyú prózában irandó kiseb elbeszélés, amely fél nyomtatott ívtől két ívig terjedhet. Jutalma a gróf *Vigyázó Jozsef* által elhunyt testvére, *Vigyázó Sándor* nevére tett alapítványból készített nyolcvan korona. A jutalom 1913. április 28-ikán adatik ki. A pályamunkák idegen kézzel, tisztán és olvashatóan leírva, a lepecsételt jellegű levéllel együtt a társaság titkárához küldendők. A Kisfaludy-Társaság a folyó 1912. évben kezdi meg egy-

kori másodelnökének, *Greguss Ágostnak* és feleségének, született *Kemény Mária*nak alapítványából a jutalmak kiadását. Deczember 29-én, vagyis az alapítók egybekelésének napján kétezer koronával fogja jutalmazni az 1905—1911. évkörben megjelent legjobb magyar kritikai dolgozatot.

* **Az Elzevirek reszpublikái.** A Nemzeti Múzeum Könyvtára nagyértékű gyűjteménynek jutott a birtokába az Elzevirek úgynevezett reszpublikái. Val, Huszonnegyedrétű könyvek ezek, melyek az egyes európai s Európán kívüli államok rövid történeti, földrajzi leírását, statisztikai adatait tartalmazzák.

* **A Nyugat** Ignótus, *Ady Endre* és *Fenyő Miksa* szerkesztésében megjelenő szépirodalmi folyóirat 1912. évi július hó 1-i 13-ik száma a következő igen érdekes tartalommal jelent meg: Ignótus: A Nyugat olvasóhoz. *Ady Endre*: *Margit* élni akar. (Vers.) *Móricz Zsigmond*: *Epizód*. (Novella.) *Halász Imre*: *Bismarck és Andrassy*. (Politikai tanulmány.) I. A magyar és német kérdés. *Kernstock Károly* rajza. *Balázs Béla*: Az Utolsó Nap (Dráma-részlet.) *Kafka Margit*: *Hajnali ritmusok*. (Vers.) *Schöppflin Aladár*: *Petőfi* revíziója. *Dr. Ferenczy Sándor*: *Schopenhauernek Goethe*hez írt egy levele, pszichoanalitice nézve. *Babits Mihály*: *Örökségem*. (Vers.) *Laczkó Géza*: *Perrinet Parpaille*. (Novella.) *Kosztolányi Dezső*: *Pipacsos alföldi ut*, forró nyári délután. (Vers.) *Ignótus*: *Jegyzetek a politika mögöl*. *Radó Sámuel*: *Ogulin-Kuin*. *Figyelő*: *Babits Mihály*: *Kun József*. *Fenyő Miksa*: *Adorján Andor*: *Sorsok és pályák*. *Kuncz Aladár*: *Morálválság*. *Molnár Antal*: *Uj könyv Beethovenről*. *Lengyel Menyhért*: *Toto*. *Balázs Béla*: *Párisi levél*. *Berény Róbert*: *A velencei magyar ház*. *Felek Gyéza*: *Egy falkép a huszadik század elejéről*. *Csésy Imre*: *Mária*. — *Boldog házasság*. *Peter Nansen* könyvei. *Disputa*: *Halász Imre*.

* **A Magyar Figyelő** 13. száma egy kulturális nagy problémával foglalkozik. *Schwartz Gusztáv* egyetemi tanár „Egyetemi kérdések” címen mondja el megjegyzéseit. *Lyka Károly* „A mi muzeumeink” címen muzeumeink gyűjtési feladatainak jellegét nagy tudással tárgyalja. Nagyon érdekes *Rakovszky Béla* országgyűlési képviselőnek a tripoliszi kérdéssel szóló cikke. *Dr. Závodszy Levente* a „Héderváryak német fogságáról” érdekes tényeket közöl. A szépirodalmi részben *Szemeré György* „Az első eskő” című novelláját találjuk. A gazdag „Följegyzések” rovata zárja be az érdekes és tartalmas számot. A Magyar Figyelő előfizetési ára negyedévre 6 korona. Mutatóvány-számot kívánatra küld a kiadóhivatal: Budapest, VI., *Andrassy-ut* 10.

Nyilttér.

Erovanban készítették nem vállal felelősséget a szerkesztőség

A Pesti Magyar Kereskedelmi Bank
Füüdő-utca 2. szám,

a nyári idény beálltával az utazó és nyaraló közönség figyelmébe ajánlja új banképületének legújabb szerkezetű, nagy kényelemmel felszerelt

Safe-deposit-berendezését

mindennemű értéktárgyak megőrzésére.

Ezen páncélszekrényekben a közönség a képzelhető legbiztosabban és saját zára alatt önmaga kezeli az értékeit.

Nagyobb értéktárgyak (ezüstnemű stb.) lepecsételt ládákban és csomagokban megőrzésre átvételnek.

A bank városi fiókjában ugyanily Safe-berendezés áll a közönség rendelkezésére.

Hitellevelek minden füüdő-helyre és városra kiadatnak.

FŐVÁROS.

(A betegpénztár milliós adóssága. A budapesti kerületi betegsegélyző pénztár kórházi ápolási díjak fejében másfél millió koronánál nagyobb összeggel adósa a fővárosnak. Évek óta szaporodott fel a pénztárnak a tartozása erre a horribilis összegre, mert a pénztár állandóan vonakodott tartozását a fővárosnak megfizetni, közben pedig a tartozása egyre növekedett. Az elmúlt évi zárszámadásnak pénzügyi bizottsági tárgyalása alkalmával sok és kemény szó hangzott el a betegpénztárnak az eljárásáról, végre is a bizottság abban állapodott meg, hogy a tartozás megtérítése végett felírják a kereskedelmi miniszterhez és ha ő sem egyenlítően ki a főváros e jogos követelését, a főváros perre viszi a dolgot. Most aztán a tanács és a betegpénztár között a hátralékok befizetése tekintetében megegyezés jött létre, melynek következtében a tanács azt fogja javasolni a holnapi közgyűlésnek, hogy mellőzze a pénzügyi bizottságnak fentemlített határozatát. Kíváncsún tartjuk, hogy a tanács a megegyezés feltételeit nyilvánosságra hozza annál is inkább, mert a betegpénztárral nem ez az első megállapodása a fővárosnak, de a betegpénztár a megállapodásokat sohasem tartotta be. A közgyűlésnek határozottan ki kell mondania, hogy a legújabb megegyezés be nem tartása esetén peres uton hajtja be milliós követelését a főváros.

(Művészek a polgármesternél. Azok a művészek, akik a főváros által létesített százados-úti művésztelepen laknak, ma küldöttségileg tisztelegtek dr. Bárczy István polgármesternél, hogy neki hálájukat és tiszteletüket fejezzék ki a művésztelep létesítéséért. A küldöttség vezetője Kallós Ede szobrászművész volt, aki üdvözlő beszéde után átadta a polgármesternék a művészek emléktárgyát, egy márványplapon elhelyezett ezüst plakettet, amelyen a polgármester relief-arcképe, két oldalt pedig a művészházak képe látható. A plakett Vas Viktor műve. A polgármester az üdvözlést hálással megköszönte. A művészek ezután dr. Wildner Ödön tanácsosnál, Kapdebi Gyula műszaki tanácsosnál és Wossala Sándor főmérnöknel tisztelegtek és nekik is átnyújtották Vas Viktor plakettjének egy-egy példányát, bronz-relieffel.

(A Fürdő-utca szabályozása. A közmunkák tanácsának átirata alapján a városépítési ügyosztály a középítési bizottsággal egyetértőleg úgy állapította meg a Fürdő-utca szabályozásának módosítását, hogy az utczát 20 méterre kiszélesítsék és a Váci-körút felé eső sarkokat letompítsák oly módon, hogy a Fürdő-utca az Andrásy-utnakkal folytatású legyen. A tanács ehhez a megoldási tervhez hozzájárult és azt elfogadás céljából a közgyűlés elé terjeszti.

(Németek a fővárosról. A német hivatásos gyámok egyesületének elnöke, Klumker frankfurti tanár, levelet intézett Almády Géza tanácsoshoz, amelyben megköszöni azt a szíves vendéglátást, amelylyel a német hivatásos gyámok a fővárosban találkoztak. Nagy elragadtatással szól a levélben a főváros szépségeiről és a meleg elismerés hangján adózik a főváros szociális berendezéseinek. Arra kéri a tanácsost, hogy a gyámegyesület köszönetét tolmácsolja a főváros vezetősége előtt is.

(Az új lóvágóhid. A közlekedési ügyosztály, mint ismeretes, előterjesztést tett, hogy a közlekedési léghuszem önállóvá és az üzemi részére új telep létesüljön. Ezzel kapcsolatosan 1.400.000 korona volt az új lóvágóhid építésére fordítandó. Az ügyet a bizottság már letárgyalta és hozzájárult ahhoz, ma a tanács is, elhatározva egyúttal, hogy a közgyűlésnek a telep létesítése iránt pártoló előterjesztést tesz.

(A múlt évi zárszámadások. A tanács ma tartott ülésében hozzájárult a pénzügyi albizottságnak a főváros 1911. évi zárszámadása ügyében készített jelentéséhez és elhatározta, hogy a zárszámadást végleges megállapítás céljából a holnapi közgyűlés elé terjesztik.

(Állatkórház a fővárosban. A budapesti állattartók szövetségének küldöttsége tisztelegte ma délelőtt a polgármesternél botfai Hüvös Iván vezetése alatt. A küldöttség memorandumot nyújtott át a polgármesternék, amelyben kéri, hogy a főváros a VIII. kerületben adjon a szövetségnek egy telket, amelyet állatkórház céljaira kívánnak felhasználni. Dr. Bárczy István polgármester szívesen fogadta a küldöttséget és megígérte, hogy a kérelmet a legnagyobb jóakarattal teszi megfontolás tárgyává.

(A kórházi zárszámadások. A tanács ma tartott ülésében elhatározta, hogy a Szent János- és Szent Rókus-kórházi alapítvány 1911. évi zárszámadásait a pénzügyi bizottság javaslatához képest elfogadás végett a közgyűlés elé pártolólag terjeszti be.

(Sorsolás. A tanács a kétmillió font sterlinges angol kölcsön hatodik törlesztésének visszafizetésére a sorsolást augusztus elsejére tűzte ki. Ez alkalommal kisorsolnak két darab ezer font sterlinges, öt darab ötszáz font sterlinges, tízennyolc darab száz font sterlinges és harminckilenc darab husz font sterlinges kötelezvényt.

TANÜGY.

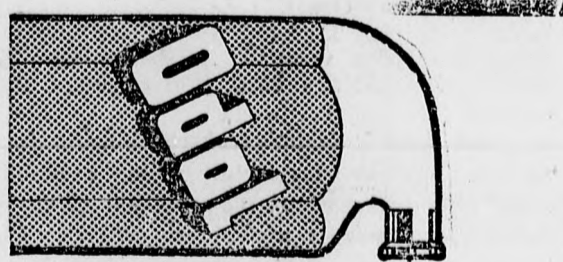
Ötezer pályázó — ötszáz állásra. A közoktatásügyi minisztériumban a hirdetett 500 állami tanító-tanítónői állásra a mai napig nyolcezer pályázó érkezett. Legnagyobb százalékuk nő. Van közöttük, aki már 16 év előtt szerzett oklevelet s évről-évre könyörög állásért. Van aztán háromgyermekes anya, akinek férje tehetetlen beteg. A napokban fognak beérkezni azon pályázók, melyeket meghatározott állásokért nyújtottak be a tanfelügyelőségek útján. Ezeknek száma az eddigi tapasztalatok után meg fogja haladni az ötezeret.

Református főiskolai internátus. A jövő iskolai tanévben a budapesti református teológiai akadémia új főiskolai internátust nyit, amelyben új szervezeti, rendtartási és vizsgai szabályzat fog életbelépni. A rendtartásban többek között egy új ifjúsági állást szerveznek. Az ifjúsági szenior mellé ugyanis, aki az internátusi felügyelő tanár mellett főleg az intézet belső életének rendbentartására ügyel fel, az ösztől kezdve egy ugynevezett konstraskribát állítanak, aki viszont az igazgatói iroda irásbeli munkáinak egy részét fogja végezni. Ez az állás a református kollégiumokban rége óta már meg volt és a legtöbb helyen még ma is megvan.

Államsegély a derecskei református iskolának. A vallás- és közoktatásügyi miniszter leiratban értesítette Bihar vármegye alispánját, hogy a derecskei református népiskolánál szükséges két tanító fizetésének kiegészítése czimén ezernyolcszáz korona államsegélyt ad. A derecskei református népiskola tanerőinek száma a két új állással tizenháromra emelkedett.

Felvétel a konviktusba. A temesvári új piarista főgimnáziummal kapcsolatos konviktusba a felvételek július 1—25-éig eszközöltek. A teljesen modern berendezésű konviktusban ellátás és nevelés-tanítás czimén 1600 korona fizetendő. Bővebb értesítést és prospektust az intézet igazgatója küld.

Külföldi ösztöndíjak. Az utrechti Stipendium Bernardinum egyik ösztöndíját a jövő iskolai évre Tantó János, a budapesti teológiai akadémia III. éves növendéke nyerte el. A sárospataki református teológia egy hallgatója részére pedig báró Vay Elemér, mint már évek óta rendszeren úgy az idén is, kétezer koronát adott külföldi tanulmány céljára.

Az Odollal való szájalapítás valóságos jó-tétemény. A szájbéli erjedési folyamatok, melyek a fogakat lassanként megromtják, biztosan megakadályozhatók és minden Odolöblítés után az egész szájból üdítő frissesség terjed el.

SPORT.

(Alagi (lovaregyleti) meeting. A Lovaregylet meetingjének mai harmadik versenynapján is elég szép számú közönség rándult ki Alagra, annak ellenére, hogy az égen zivataros felhők tornyosultak és még a versenyek kezdete előtt több ízben megeredt az eső. Komoly baj azonban nem lett ebből és az első verseny lefutása után, amelyben Giergl szép stílusban győzte le az első sorban fogadott Ambrosinét, lassan-lassan tovatűntek az esőfelhők. Következett a Verőcei handicap, amelyben 12 ló állott starthoz. A legtöbb bízalom Pesztonka és Nem iránt mutatkozott, a versenyt azonban báró Springernek nagy győzelmi esélye ellenére elhanyagolt Peribée nevű lova nyerte meg. A versenynap leggazdagabban díjazott futama a Lomniczi handicap volt. A 10.000 koronás díjért 15 ló indult versenybe és hosszadalmas, több ízben meg-husult start után Festetich herczegnek joggal nagyra tartott Claraja jött be elsőnek. Második báró Springernek Aides nevű Cockeram által lovagolt telivére lett, ami igen kellemetlenül érintette a Carslake lovaglásaiban vakon bizakodó helyre fogadókat, mert bizony a favoritlovás báró Springer Jacototján a vert mezőny leghátulján kullogott. Annál szebb lovaglást produkált a következő futamban Szépitőn, ugyancsak báró Springer lován. Általában a mai napon is főleg a fogadott lovak győztek. Kiemelendő még a hatodik futam, amelyben a Tápíószentmártoni ménesnek eddig még nem futott, mindazonáltal hihetetlenül lefogadott Nagyszerű nevű háromévese egyszerre otthagya társaságát és feltartva haladt el elsőnek a czélkarika előtt, újabb bizonyosságot téve trénerének ügyességéről. A versenyek részletes eredménye a következő:

I. Szódi díj. Díj 5000 korona. Táv 1200 méter. 1. Dreher A. 36 pm Giergl 52 és fél kg (Varga), 2. Badesco Gy. 66 sk Ambrosine 56 kg (Smejda), 3. Egyedi L. 36 pher Csapodár 52 és fél kg (Miles). Futottak még: Dálnok, Americana, Slatin Pasha. Két hossal nyerve, egy hossal harmadik. Tot.: 10:56, 20:44, 30.

II. Verőcei handicap. Díj 5000 korona. Táv 1000 méter. 1. Br. Springer G. 36 pm Peribée 51 és fél kg (Cockeram), 2. Baltazzi A. 36 pm Nem 52 és fél kg (Gulyás), 3. Rödey R. 36 stpk Szaracén 54 és fél kg (Carslake). Futottak még: Winnetou, Pesztonka, Robinette, Theodora II., Silver Wave, Csoka, Ez Tipp, Pajtás II., Bliktri. Két és fél hossal nyerve, egy hossal harmadik. Tot.: 10:133, 20:58, 50, 36.

III. Lomniczi handicap. (Kétévesek.) Díj 10.000 K. Táv 1100 méter. 1. Hg Festetich T. stpk Clara 57 és fél kg (Baluska), 2. Br. Springer G. pm Aides 52 és fél kg (Cockeram), 3. Dávid E. sm Biró II. 54 és fél kg (Tausz). Futottak még: Jacotot, Hungaria, Zabfaló, Tacitus, Kandy, O'Du, Liehlos, Maxli, Gyöngyszem, Ladro, Lord, Roulante. Egy hossal nyerve, háromnegyed hossal harmadik. Tot.: 10:70, 20:56, 94, 50.

IV. Kétévesek verseny. Díj 5000 korona. Táv 1000 méter. 1. Br. Springer G. sk Szépitő 54 és fél kg (Carslake), 2. Bamberger I. pm Nagykőrű 56 kg (Izményi), 3. Gr. Teleki L. pk Rip-Rop 52 és fél kg (Shaw). Futottak még: Iola, Weibi, Hangos, Bowli, Lady Mary, Sopron, Kakuk, Hajadon, Trakta, Dallos, Tresa, Cocos, Ecaterini. Egy és fél hossal nyerve, egy és fél hossal harmadik. Tot.: 10:25, 20:30, 148, 50.

V. Kétévesek eladóversenye. Díj 2000 korona. Táv 900 méter. 1. Dávid E. pk Izus 51 kg (Baluska), 2. Gr. Orsich P. pk Irén 49 és fél kg (Fetting), 3. Badesco Gy. sk Columba 51 kg (Smejda). Futottak még: Rosina, Separé, Comedie, Torza, Ropp, Puica, Kréta. Ötnegyed hossal nyerve, négy hossal harmadik. Tot.: 10:51, 20:30, 54, 26.

VI. Hároméves nyerelesség verseny. Díj 3000 K. Táv 1600 méter. 1. Tápíószentmártoni ménes pk Nagyszerű 55 és fél kg (Janek), 2. Gr. Lamberg II. sm Normanne 57 kg (Cockeram), 3. Hg Festetich T. sk Siréne 55 és fél kg (Pretzner). Futottak még: Anyuzi, Brennerpass, Notárius, Lin, Fechter, Springer. Könyvfogadás: 2 reá Nagyszerű, 5 Normanne, 8 Siréne.

VII. Welter-handicap. Díj 3000 korona. Táv 2400 méter. 1. Egyedi L. 36 pm Várnagy 52 kg (Weiss), 2. Egyedi L. 56 pher Rex 53 és fél kg (Tóth), 3. Milne F. 56 pm A conto 60 kg (Miles). Futottak még: Gazdaszony, Vocativus. Három hossal nyerve, fejhossal harmadik. Tot.: 10:23, 20:36, 132.

(Szerencsétlenség az autó-turán. A Királyi Magyar Automobil Klub által rendezett budapesti—konstantinápolyi autó turaut második napján könnyen végzetessé válható baleset történt. Ralph L. Shainwald (Newyork) kocsiából Magyarbárd községben a megsérült benzintartányból kifolyó benzin meggyult, lángba borította a kocsit is, sikerült azonban a tüzet csirájában elfojtani s a gép folytathatta tovább az útját. Kolozsvárra elsőnek

dr. Babochay Géza 35 lóerős De Dijon Bonton kocsija érkezett, 12 óra 35 perczkor. Kolozsvárról reggel 7 1/2 órakor indultak a kocsik, most *Fejérvári* Jenő főispán vezetése mellett. A kissármási gázkut metekintése után Gyergyószentmiklóstra vonult a menet, ahol, ahol ebédre a város vendégei voltak. A kitünően rendbehozott utakon virágokkal elborítva érkeztek meg a kocsik délután Tusnádra. Itt reggel 7 órakor álltak ismét starthoz. Predaélon a román automobil elnöke, *Davila fogadta* az érkezőket és itt esatlakozott még a menethez 25 automobil, amelyekben a román klub tagjai ültek. Ünneppélyesen feldíszített falvakon és városokon át érkeztek Sinajába; az itt tartott bankett után 4 órakor folytatták az utat Bukarest felé, ahová este a legtöbb Budapesten startolt kocsis be is érkezett. Bukarestben egynapi pihenőt tartanak a versenyzők, ahol a város és a román automobilklub vendégei.

TÖRVÉNYSZÉK.

§ **Uj közjegyzők.** Az igazságügyminiszter dr. Bognár József buziásfürdői kir. közjegyzőhelyettes Buziásfürdőre és dr. Perger Elemér orosházi gyakorló ügyvédet Petrozsényba kir. közjegyzőkké nevezte ki.

§ **Kovács Gyula vizsgálati fogsága.** A képviselőházi merénylet miatt előzetes letartóztatásba helyezett Kovács Gyula képviselő mentelmi jogát a múlt héten a képviselőház felfüggesztette. Az előzetes letartóztatás kérdésében, mint már megírtuk, a budapesti kir. tábla a vádtanács határozata ellen dr. Gonda Henrik és dr. Polónyi Dezső védők által bejelentett felfolyamodását elutasította. Ugyancsak elutasította a vádtanács a védőknek a Bp. 153. szakaszára alapított kérelmét is, hogy Kovács Gyula lakásán, saját költségére vétsékek őrizet alá. Miután a kir. tábláról a bűnügy íratái visszaérkeztek a törvényszékhez, Szlavek Ferenc vizsgálóbíró jegyzőjével együtt ma délben kiszállt a Herczel-féle szanatóriumba és Kovács Gyula képviselő előtt kihirdette a gyilkosság kísérletének büntett emiatt a vizsgálati fogságot elrendelő bírói végzést. Egyidejűleg intézkedett a vizsgálóbíró, hogy dr. Ajtay K. Sándor egyetemi tanár, törvényszéki orvosszakértő a napokban megvizsgálja Kovács Gyulát és ha egészségi állapota megengedi, akkor Kovács Gyulát a Herczel-szanatóriumból a gyűjtőfogház rabkórházába szállítják.

§ **Az álmérnök.** Baron Richárd zimonyi születésű asztalossegéd, aki uopás és csalás miatt már több ízben volt büntetve, pár évvel ezelőtt a fővárosba került és itt a csalásnak sajátos módját eszelte ki. Dr. Bácskai Tivadar mérnöknek adva ki magát, hónapos szobát bérelt, aztán sorra járta az üzleteket, árut rendelt és lakására vitette. Mikor az áru megérkezett, pillanatnyi pénzszavart emlegetve, háziasszonyától kért és mikor ezt megkapta, akkor az áruval együtt más vidékre költözött. A budapesti büntetőtörvényszék tavaly tizenhárom rendbeli és két rendbeli csalás kísérlete miatt egy évi és hét hónapi börtönrre ítélte, amelyet Baron most ül le a gyűjtőfogházban. Közben azonban a Guttmann és Társa nagykereskedő-cég újabb feljelentést tett ellene. Baron Segesi Nándornénál is bérelt hónapos szobát, aztán a Guttmann-cégnél 37 korona értékű fehérneműt rendelt és meghagyta, hogy azt vigyék a lakására, ott majd kifizeti. A cég üzletvezetője Gróf Zoltán inast bizta meg az áru elvitelével, de meghagyta neki, hogy csak készpénzfizetés ellenében hagyja ott a lakásban aztán Baron rendes szokása szerint öt koronát kért kölcsön Segesi Nándornétól, aztán megszökött. A cég följelentésére az ügyészség csalás miatt tett ellene vádat és az ügyet ma tárgyalta a budapesti büntető-törvényszék, amely bűnösnek mondta ki Baront ennek a csalásnak a büntetőtörvényben is és ezért újabb hat hónapi börtönrre ítélte. Az ítélet jogerős.

§ **Paterno halálos beteg.** Római jelentés szerint Trigona grófné feygházra ítélt gyilkosának napjai megszámálálvák. Paterno a tömlőcseben nem akar enni, hogy éhséggel rövidítse meg szenvedéseit a börtönben. A feyházorvos konstatálta rajta, hogy tüdőgyulladás szemlátomást elfajul.

KÖZGAZDASÁG.

A pénzügyről. Változatlanul kedvezőlen volt a második félév két első napján a pénzügy helyzete. A szükséglet ugyan már korántsem akkora, mint a múlt héten, azonban ennek dacára sem volt pénzajánlat. A tőzsdék ma meglevően tek s a fix kamatozású papírok iránt is volt érdeklődés. A vételkedv a bécsi tőzsdénél indult ki s nálunk is követésre talált. A júliusi szelvények jövedelmét fektették járadékba. A vásárlások folytán az árfolyamokban jelentékeny emelkedés mutatkozott. A kurzusjavulás átlag 20—30 fillér körül mozgott, így a négy százalékos magyar koronajáradék 87 korona 50 filléres árfolyamon zárult s az osztrák koronajáradék is 25 fillérral javította meg kurzusát. Berlinben hasonlóan megélnéült a járadékpiaze. Az összes rentékben vásárlások történtek s megjavultak a fix kamatozású papírosok árfolyamai is. Nálunk a befektetési papírosokon kívül a többi vezető érték is javult. Így a bank és vasipari papírosok emelkedtek, de egy-két hajózási értékben is volt üzlet. Mindez azt mutatja, hogy a tőzsde csak azt lesi, hogy a pénzügy alakuljon kedvezőben s azután elvonebb élet fejlődhetne első értékpiazeunkon. A magánkamatláb változatlanul négy és fél százalék. Jobb kereskedelmi váltók lejárat és bonitás szerin 5% százaléktól fölfelé helyezhetők el. Vidéki intézetek reeszkompt hitelle valamivel olcsóbbodott, leszámolási kamatláb 6 1/4—6 1/2 százalék között van. A devizapiaczen változatlanul magasak a kurzusok.

Az újságírók takarékpénztárának közgyűlése. A magyar újságírók takaréki. és hitelszövetkezete szombaton délután tartotta negyedik évi közgyűlését, amelyen Rákosi Jenő elnökölt. Az igazgatóság jelentése szerin az elmúlt üzleti év 1200 korona tiszta nyereséget tüntet föl. A jelentést egyhanguan tudomásul vették és ugy határoztak, hogy az egész nyereséget a tartalékalaphoz esatolják. Azután megválasztották elnöké újból *Rákosi Jenőt*, társelnöké pedig *Herczeg Ferencet* és *Heltai Ferencet*, ügyvivő elnöké *Zilahy Simont* választották meg, míg ügyvivő igazgatóvá dr. *Szabó Lászlót*. A felügyelőbizottság elnöké *Vadnay Gézát*, a Belvárosi takarékpénztár igazgatóját választották meg.

Az Első Magyar Fém-tömlőgyár R.-T. terjeszkedése. Az Első magyar Fém-tömlőgyár R.-T. üzemet bővítendő 400,000 korona új befektetéssel új gyárat épít, melyben a nagyrészt automatikus gépek mellett 65 új munkást fog foglalkoztatni. A fém-tömlőknek egyre fokozódó jelentősége van a gyakorlati ipari életben; azonban a hazai szükségletet eddig jórészt a külföldi gyárak fedezték. A kormány, hogy a fiatal magyar gyár versenyképességét fokozza, a gyárat közel 100,000 korona állami-szegélyben részesíti.

Körmözbányán holgár pénzt vernek. Az alsó-ausztriai Escompt társaság, továbbá a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank és annak szófiai alapítása a Banque Generale de Bulgarie megbízást kapott a bolgár kormánytól két millió frank értékű aranypénz verésére. Az érmek felét Körmözbányán, felét a bécsi pénzverdében fogják csinálni.

Kik kaptak állami szubvenziót. Az ipartanácsnak legutóbb megtartott ülése a következő állami-szegélyeket szavazta meg: *Hazai mechanikai palackgyár részére* termelési szubvenziót 50,000 korona maximumig; *Első magyar jaquard szövőgyár-nak* gyárkibővítésre a befektetendő tőke 30%-át, *Heinrich és Hauer* paszomángyáros cégnek, *Krausz és Társa* nagyatádi paszomángyáros cégnek 20 %-ot; a *Magyar motor- és gépgyár Rt.* Szombathelyen automobilon, magánjáró traktorok, motoros ekék gyártására 25%; *Magyar pamutipar Rt.*-nak gyárkibővítésre 20%-ot; *Hungária aradi textilgyárnak* gyárkibővítésre 20%-ot; egy alsó-mecenzéfi kapa-, ásó- és csákánygyár 25%-ot; a *Vulkánygyár* vizgépeket előállító telep alapítására 25%-ot; *Epp és Fekete* cég daruk, csigaszorok stb. gyártására a forgalmuk arányához mért szubvenziót; a *Nagyvárad-i tü- és celluloidárnygyár Rt.* 25%-ot; egy Vágatapolozán létesítendő kémiai üvegáruk gyára 25%-ot; továbbá kedvezően intézte el az ipartanács a *Glatz és Társa* tejgazdasági gépeket előállító gyár, a közmühelytelepnek, a *Goldberger és Fürst* gyáraknak állami támogatás

iránti kérvényét és elvileg kilátásba helyezte egy hazai gyümölcskonzervgyár állami támogatását.

Csödben a vízmérő részvénytársaság. A budapesti kereskedelmi és váltótörvényszék közhírré teszi, hogy *avízmérő és fémáru gyár részvénytársaság* (L. Bors-utca 14.) bárhol található ingó és ingatlan vagyónára csöd nyitattott. Egy magyar vállalattal ismét kevesebb van. Csödelatos, nálunk milyen jól indul minden és milyen kétségbeejtő módon végződik.

Hajóstársaságok fuziója. Már megint felmerült az a hír, hogy a magyar tengeri hajóstársaságok között ismét megindultak a fuzionálási tárgyalások. Ismételten kijelentettük már, hogy nem lesz fuzió s most sem irhatunk mást, mint azt, hogy a hír egyáltalában nem felel meg a valóságnak, amit mutat az is, hogy a kormány minden hajóstársasággal külön-külön kötött újabb szerződéseket, amelyek őszszel kerülnek a képviselőház elé és — természetesen — törvényerőre is fognak emelkedni.

Uj vonatok forgalombahelyezése az eszék-zupanjei szávaparti vonalon. 1912. évi július hó 1-től kezdve, az eszék-zupanjei szávaparti vonal zupanje-zupanjei szávaparti vonalrészén a 8162, 8172 és 8173 számú tehervonatok személyszállítással fognak közlekedni. A 8162. sz. vonat Zupanjeről reggel 5 óra 04 perczkor indul és Zupanjei Szávaparra reggel 5 óra 25 perczkor érkezik. A 8172. sz. vonat Zupanjeről éjjel 2 óra 42 perczkor indul és a Zupanjei szávaparra éjjel 3 órakor érkezik. A 8173. sz. vonat Zupanjei szávaparról este 6 óra 20 perczkor indul és Zupanjere este 6 óra 38 perczkor érkezik. A részletes menetrendre nézve a kifüggesztett hirdetések nyujtanak bővebb felvilágosítást.

A félévi zárlat és a bankok. Lázás munka folyik a pénzügyintézetek irodáiban. A félévi zárlat nagy munkát igényel s a bankok tisztviselői a késő esti órákig dolgoznak az irodáiban. A zárlati munka még egy-két hetet igénybe vesz, jöllehet június utolsó vasárnapján és a megelőző ünnepnapokon nem volt munkaszünet a pénzügyintézeteknél. A félévi mérlegek publikálása azonban a hónap vége előtt alig történik meg, mert a bankok csak ebben az időtájban szokták mérlegeiket a nyilvánossággal közölni.

Sztrájk a győri vagongyárban. A győri vagongyár alkalmazottai drágasági pótlékokat kérik. Az igazgatóság hajlandó lett volna teljesíteni az alkalmazottak kívánságát, ámde egyik osztrák nagyrésztvényes tiltakozott a drágasági pótlék ellen s ennek következtében az igazgatóság is kénytelen volt lemondani az alkalmazottak kérésének teljesítéséről. Erre a vagongyári alkalmazottak elhatározták, hogy ha nem kapják meg a drágasági pótlékokat, megkezdik a sztrájkot.

Bankigazgatók szabadságon. Lányzy Leó, a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank elnöke a napokban utazik több heti szabadságára. Egylőre *Gasteinba* utazik. — *Ullmann Adolf*, a Magyar Általános Hitelbank vezérigazgatója nyári szabadságidejét Bad-Nauheimben tölti.

Gyógynövénygyűjtő tanfolyam. Gróf Serényi Béla földművelésügyi miniszter rendelkezése a felvidéki miniszteri kirendeltség július hó második felében a Trencsén vármegyei Vágbeszterce községben a gyógy-növénygyűjtés és értékesítés ismeretséinek elsajátítása céljából elméleti és gyakorlati tanfolyamot tart. A tanfolyamon a kirendeltség működési területét képező Trencsén, Árva, Liptó és Zólyom vármegyében működő lelkesek és tanítók vehetnek részt.

VIZÁLLÁS.

		július 2. július 1.		július 2. július 1.				
		m é t e r		m é t e r				
Duna	Schärding	2.78	3.23	Tisza	M.-Sziget	0.48	0.33	
	Passau	3.59	4.40		Tekelháza	0.16	0.47	
	Linz	1.20	2.11		V.-Namény	0.—	0.81	
	Bécs	1.09	1.85		Tokaj	1.62	1.28	
	Pozsony	2.87	3.37		Tiszafüred	1.84	1.58	
	Komárom	3.98	5.84		Szolnok	1.04	1.88	
	Budapest	3.88	3.52		Szeged	1.18	1.97	
	Paks	3.60	3.19		Szeged	2.05	2.81	
	Mohács	4.70	4.56		T.-Bécs	2.10	2.91	
	Gombos	0.—	0.—		Titel	3.92	4.08	
Móra Vág	Újvidék	4.81	4.89	Óndova	Hód	0.09	0.—	
	Páncsova	3.55	3.22	Tapoly	Bártfa	0.09	0.30	
	Orsova	0.—	3.43	Bodrog	Ladmező	0.46	0.00	
	Mórvalu	1.20	1.64	Sajó	Zsolca	1.49	1.56	
	Zsolna	0.50	0.80	Hernád	H.-Nemetti	1.16	0.93	
	Trencsén	0.42	0.51	Berettyó	Margitta	0.67	0.20	
	Szered	0.80	0.85	B.-Ujfalu	B.-Ujfalu	0.16	0.20	
	Rába	Szt.-Gottárd	0.18	0.26	Körös	Csusa	0.—	0.—
	Sárvár	0.37	1.04		N.-Váradi	0.21	0.14	
	Győr	3.52	3.55		Belenyos	0.25	0.38	
Dráva	Várasd	1.98	2.28		Tenke	0.04	0.10	
	Zakány	0.17	0.33		Gurabonc	0.57	0.00	
	Bárcs	1.—	0.00		Borosjenő	0.34	0.80	
	Eszék	2.58	0.00		Békes	0.40	1.70	
	Mura	M.-Szerdah.	0.92	0.00		Gyoma	0.64	1.20
	Száva	Zagrab	0.24	0.72	Maros	Gy.-Fehérvár	0.45	0.00
		Sziszek	1.88	2.85		Branyicska	0.94	1.29
		Mitrovicza	0.—	2.28		Soborsin	0.—	0.—
		Deés	6.02	0.18		Arad	0.40	1.26
		Szatmár	0.42	0.62		Makó	1.—	0.59
Szamos	Kraszna N.-Majtény	0.—	0.85	Yemes	K.-Kostály	0.14	0.86	
	Latorca	0.06	0.08	Béga	Kiszető	0.78	0.80	
	Latorcz	0.15	0.16		Temesvár	0.13	0.14	
	Ung	Perecseny	0.—	0.—		Bécskerék	1.04	1.03

TŐZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE

Gabonátőzsde.

Budapest, július 2.

A készáru piacra ma kifejezetten lanyha volt az irányzat. Kielégítő kínálattal szemben a mal-mok nagyon tartózkodók voltak, nehézkesen vásároltak és rossz árakat ígértek, ami miatt aztán meglehetősen korlátolt maradt a forgalom. Mindössze mintegy 8000 q buza kelt el, a tegnapi árnál előbb 15 fillérrel, aztán már csak 10 fillérrel olcsóbban. A legdrágább eladási ár 12.25 korona volt 81.5 kilós tiszavidéki búzáért, a legolcsóbb pedig 11.50 korona 78 kilós bácskai búzáért. Egyéb gabonafajták közül a rozs 10 fillérrel olcsóbb, a többi változatlan. Forgalomba került 2300 q új rozs júliusi és augusztusi szállításra 9.30-9.47 $\frac{1}{2}$ koronás árakon, 700 q zab 10.85-11.10 koronás árakon és 200 q tengeri 8.90-8.92 $\frac{1}{2}$ koronás árakon, kocsiba rakva. A határidőpiacon a tegnapi zárlatnál jóval alacsonyabban indult meg az üzlet, a forgalom folyamán erőteljes szilárdulás állt be, mi mellett az árfolyamok gyorsan emelkedve, túlhaladták a tegnapi zárlat magasságát. Zárlat előtt aztán kedvező időprognózisra gyöngült kissé az irányzat. A júliusi ügyletekre ma nem volt felmondás, mert keddi nap lévén, az esetleg ma felmondásra kerülő tételeket vasárnap kellene szállítani. Az októberi buza 7 fillérrel a tegnapi zárlaton alul, 11.38 koronán indult, 11.34-ig tovább gyöngült, aztán 11.51-ig emelkedett, majd ismét 11.44-ig szorult vissza és zárlatkor 11.46 koronán maradt. A tegnapi zárlathoz viszonyítva, végeredményképen ma az októberi buza 1 fillérrel, az októberi zab 4 fillérrel javult, ellenben a júliusi tengeri 2 fillérrel, az új tengeri 6 fillérrel gyöngült, míg az áprilisi buza és az októberi rozs teljesen változatlan maradt.

Kötött:

Buza, Tiszavidéki: 2000 q 81.5 k 24.50 K, 150 q 80 k 24.45 K, 100 q 80 k 24.20 K felsőtiszai, 900 q 79 k 24.20 K, 100 q 79 k 23.90 K.
Pestvidéki: 100 q 80 k 24.— K, 100 q 80 k 24.— K, 175 q 75 k 22.50 K.
Bánsági: 3305 q 79 k 24.30 K. Bácskai: 100 q 80 k 23.80 K, 100 q 80 k 23.80 K, 100 q 78 k 23.— K, 100 q 78 k 23.— K.
Felsőmagy: 100 q 79 k 24.— K.
Hartai: 875 q 80 k 24.30 K, 300 q 77 k 23.80 K.
Új rozs. 500 q 18.30 K aug., 300 q 18.95 K jul. 15-ig; 500 q 18.75 K jul. 30-ig, 1000 q 18.45 K aug. 15-ig, mind ppar.

Zab. 150 q 21.70 K ab hajó, 150 q 21.75 K 120 q 21.80 K. 150 q 22.— K, 100 q 22.20 K, 100 q 21.90 K, mind kpf.

Tengeri. 100 q 17.80 K vagonba, 100 q 17.85 K vagonba.

A készáru jegyzése a mai tőzsdén a következő volt:

Buza	kilós	Ára 100 kg.	kilós	Ára 100 kg.
Tiszavidéki	75	—	79	23.95-24.15
"	76	—	80	24.20-24.45
"	77	—	81	24.25-24.50
"	78	24.70-24.05	82	—
Fejérmegyei	75	—	79	23.75-23.95
"	76	—	80	23.90-24.15
"	77	—	81	23.95-24.25
"	78	23.60-23.85	82	—
Festvidéki	75	—	79	23.75-23.95
"	76	—	80	23.90-24.15
"	77	—	81	24.—24.25
"	78	23.60-23.85	82	—
Bánsági	75	—	79	23.90-24.10
"	76	—	80	24.—24.25
"	77	—	81	—
"	78	23.70-23.95	82	—
Bácskai	75	—	79	23.90-24.15
"	76	—	80	24.—24.30
"	77	—	81	—
"	78	23.70-24.05	82	—
Rozs	I. rendű uj	—	—	21.70-21.80
"	középmínőségű uj	—	—	21.50-21.70
Arpa takarmány	I. rendű	—	—	20.30-21.10
Zab	I. rendű	—	—	22.10-22.60
"	II.	—	—	21.50-21.70
Tengeri belöldi uj	—	—	—	17.60-17.85

A határidőpiacon kötött:

Déllet:

Előfordult kötések (50 kg.-kint) 1912-re.
Buza 1913 áprilisra 11.63-64-69-77-74-77-75...
Buza októberre 11.38-39-34-51-44-48-46...
Rozs októberre 9.25-24-38-30-31...
Zab októberre 9.30-29-40-35-36...
Tengeri 1913 májusra 7.56-49-56-51-53-52...
Tengeri júliusra 8.74-81-73-78-77...
Tengeri augusztusra 8.84-83-38-81-85-83...

1 óra 30 perczkor zárulnak:

Buza 1913. áprilisra	11.75-11.76
Buza októberre	11.46-11.47
Rozs októberre	9.31-9.32
Zab októberre	9.36-9.37
Tengeri 1913. májusra	7.52-7.53
Tengeri júliusra	8.77-8.78
Tengeri augusztusra	8.83-8.84

Budapesti gabonaforgalom.

1912. június 30-tól 1912. július 1-ig.

	Érkezett	Elszállított
	m é t e r m á z s a	
Buza	32327	4368
Rozs	251	—
Arpa	200	—
Zab	1061	770
Tengeri	22285	11743
Liszt	409	4968
Korpa	—	1486

Értéktőzsde.

A külföldi piacokról — hol az albánok zavargása nem tett semmi hatást — ma reggelre szilárd jelentés érkezett, amelynek kedvező hatását mindjárt a megnyitáskor észleltük. Kö-

sőbb hozzájárult még a kedvező diszpozíció megerősítéséhez a kedvező vetésjelentés és az a körülmény, hogy a nagy bankok végre mégis rászánták magukat a koronajáradék vásárlására. Erre a spekuláció az összes értékek iránt meglehetősen élénk vételkedvet tanúsított, de látni lehetett, hogy inkább fedezés, mint vásárlás céljából vették a papirokat. Az árnívó az egész vonalon emelkedett, de később már megállapodott, sőt a fedezés megszűnt, a legtöbb érték leadta árnyereségét. A készáru piacon igen kevés kötés volt, az árnívó nem változott. A koronajáradék a fentebb említett okból közel negyed százalékkal emelkedett.

Az előzőszen kötött: Osztrák hitel 644.75-646.25, Magyar hitel 840.50-841.50, Magyar korona 87.65, Jelzálog 463.50-465, Rima 769, Városi villamos 409-410, Közúti vasút 764-764.50, Magyar bank 654.50-657, Agrár bank 528.50-529.50, Tem. szesz 563, Mercur 291-291.50, Phöbus 240-241.

A déli tőzsdén kötött: Osztrák hitel 643.75-645, Magyar hitel 840.50-841.50, Magyar korona 87.52-87.65, Jelzálog 462.25-463.50, Rima 767.50-768.50, Államvasút 719-719.50, Városi villamos 408.50-409, Hazai bank 301.75-302.25, Magyar bank 654-654.50, Agrár bank 527.75-529.50, Fabank 235-235.50, Iparbank 390, Nemzeti takp. 526, Lipótvárosi takp. 207, Budapesti takp. 35, Drasche 1080, Auer 826, Tannin 769-770, Temesvári szesz 559-563, Szanatórium 9.50, Phöbus 243.

Bécsi értéktőzsde.

Bécs, július 2. Összefüggésben az emelkedett amerikai árjegyzésekkel, az előzőszen barátságos irányzattal nyílt meg, bár a forgalom csak egyes értékekben volt élénkebb. Az érdeklődés középpontjában hitelrészvények állottak, de Skoda is javult, ellenben Alpési nyugodt volt. Kulisszok közt Fegyvergyár 15 koronával emelkedett.

Osztrák hitel 646, Magyar hitel 840.50, Laenderbank 529, Unionbank 611.50, Államvasút 718.50, Déli vasút 96, Alpési 93.50, Rimamurányi 768.50, Skoda 758.50, Fegyvergyár 1125, Poldi-kohó 783.—

Bécs, július 2. (Magyar értékek zárlata). 4 száza léko arany-járadék 108.40 Tiszai és szegedi kölcsön sorsjegy 280.— Magyar hitelbank részvény 839.50 Magyar leszámítoló és váltó részvény —, Rima murányi 766.40. Magyar cukoripar 3000, Adria hajózási részvénytársaság —, Magyar koronajáradék 87.65, 4 százalékos magyar földteherm. kötvény —, Magy. nyerem.-kölcs. sorsjegy —, Kassa-Oderbergi Vasutészv. —, Magyar jelzálogbank —, Magy. kereskedelmi bank —.

Bécs, július 2. (Osztrák értékek zárlata). 4.2 száza lékos papír-járadék 87.65, 4 százalékos osztrák arany járadék 112.95 1860-as sorsjegy 1550, Osztrák hitel sorsjegy —, Angol osztrák bankrészvény 328.75 Bécsi Bankverein 528.50 Osztrák-magyar bank 2125. Déli vasút 95.85 Dunagőzhajózási r.-t. 1277, Dohány részv. 340.— Cs. k. arany (vert) 11.39, Német bankv. 117.91 Osztr. Lloyd 543.— 4.2 száz. ezüst jár. 87.60-89.40 Osztr. koronajáradék 87.65, 1864-es sorsj. — Osztrák hitelintézeti részvény 644.— Union-Bank 611.— Osztrák Länderbank 528.25 Osztrák-magyar államvasút 719.40 Elbe völgyi vasút —, Alpési részvény 989.— 20 frankos 1914, Londoni váltóár —, Lipótkohó 779.— Török sorsjegy 237.50

ÉKSZER, EZÜST, ÓRA

Eredeti szabott gyári árak

gyári áron beszerezhető, készpénz és angol-rendszerű részletfizetésre is.

Eredeti szabott gyári árak

SÁRGA JÁNOS

csász. és kir. udvari szállító, ékszerész és műtővösnél

BUDAPEST
IV. ker., Kigyó-tér 5. szám.

KOLOZSVÁR
Mátyás Király-tér 13. szám.

Szabad megtekintés vételkedényszer nélkül.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Vidékre készséggel küldök választékot.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, július 2. (Értéktőzsde.) Több kedvező mozzanatnak, főleg a nemzetközi politika kedvezőbb megítélésének hatása alatt a tőzsde ismét szilárd irányzatú volt, különösen bányáértékek, továbbá Hansa-részvények és Siemens és Halske-részvényekben voltak véleményvásárlások. Jól tartottak voltak élénkebb forgalom mellett bankértékek is, különösen az orosz bankértékek, melyek közül pétérvári nemzetközi kereskedelmi bank az orosz naftakereskedelmének monopolizálásának hírére az érdeklődés középpontjában állottak. A közlekedési értékek piacán Santung és Kanada-vasút előnyben részesült. Osztrák papírok hitelrészvények kissé magasabb jegyzése mellett nyugodt irányzatot követtek. A szabad forgalomban pétérvári ösztönző jelentések hatása alatt erős érdeklődés volt nafta-nobel részvények iránt, melyek átmenetileg 16 százalékkal emelkedtek. Eltekintve az élénkebben adott-vett gőzhajós értékektől, melyek Hansa vezetése alatt állandóan emelkedtek, a zárlat nyugodt volt. A készáru- és jüri értékei általában szilárdak voltak. Napi pénz 4 százalékos, magánkamatláb hosszú lejáratra 3 és fél százalékos, rövid lejáratra 3/8 százalékos.

Zárlatkor jegyeztetik: 4,2 százalékos papírpárjádék — 4,2 százalékos osztrák aranyjádék 96,50 osztr. hitelrészvény — Déli vasút 18. — orosz bankjegyek 215,45, 4 százalékos új orosz kölcsön 90,50, Discontó Commandit 185,70, Dinamitruszt 182. —, Harpeni 168,80. Unifikált török jádék 88,80, 4,2 százalékos osztrák jár 87,50. 4 százalékos magyar aranyjádék 90,50, Magyar koronajádék 87,10 Osztrák-magyar államvasút 153. — Bécsi váltóár 846,75 Olsz jádék —. Alt. villamos sági Edison 266,50 Gelsenkircheni 190,20, Laurakohó 174,70.

Frankfurt, július 2. Zárlat. 4,2% papírpárjádék 90,10. 4 százalékos osztr. ar-jár. 96,35 Magyar ar-jár. 92,80 Osztr. hitelint. részv. 201,75 Osztrák-magyar államvasút 152,75 Eszaki nyugati vasút —, Bustieh radi vasút —, Londoni váltóár 204,35, Bécsi Bank verein 132,90 Villamos részvény — 3 százalékos magyar aranykölcsön 72,50, 4,2 százalékos osztrák jádék —. Osztrák koronajádék 87,70, Magyar koronajádék 87,05 Osztrák-magyar bank —. Déli vasút részvény 18,3/8 Elbavölgyi vasút —, Bécsi váltóár 847,25, Párisi váltóár 811,16, Union bankrészv. —.

Hamburg, július 2. (Zárlat.) 4,2 százalékos osztr. jádék 91,25, 1860. sorsjegy 174. —. Déli vasút 18,25 4 százalékos aranyjádék 96. —, Osztrák hitelrészvény 200,50 Osztrák-magyar államvasút —, Olsz jádék 87. —, 4 százalékos Magyar aranyjádék —.

London, július 2. Angol consol 76 3/8.

Páris, július 2. (Zárlat.) 3 százalékos francia jádék 92,40. Osztr. aranyjádék 97,55 Magyar arany jádék 93,50, 5 százalékos bolgár kötvény 1896. évről 514,50 3/4 százalékos Olsz jádék 98,95 Déli vasuti elsőbbségi kötv. 269. —, 5 százalékos marokkói jádék 85. — 4 százalékos 1890. román kölcs. — 4 százalékos amori. románjár. 1905. 98. —, 5 százalékos orosz jádék 104,57 4 és fél százalékos 1909. orosz jádék 102,95 4 százalékos spanyol jár. 95. — 4 százalékos unifikált török jár. 89,55 Török sorsjegy — Török dohányrészvény 358. — Osztrák földhitelezet 1360. Osztrák Länderbank 561. — Magyarjelzőlag bank — Banque de Paris 17,78. Banque Ottomane 692. — Osztrák-magyar államvasút —, Déli vasút —, Meridionalvasút —, Hartman gépjár 824. — Rio Tinto 20,38, Sucrerie d'Égypte 88. —, Tula 1018. Urlikányi közsön 170. — Chartered 35,75, De Beers 489,50 East Rand 74,75, Jagersfontein 154,50 Trans. Land Compan 37,50 Váltó Amsterdamra (rövid) 208,93, Váltó német piacokra (rövid) 123,18, Váltó Bécsre (rövid) 104,43 Váltó Belgiumra (rövid) 5/8 Olsz arany váltó (rövid) 1/8 Váltó Svájcra (rövid) 5/16 Csekk ondorra 252,25 Magánkamatláb 27/8.

Üzleti tudósítások.

Buzakorpa.

Table with 2 columns: Item description and price. Includes 'Finom korpa azonnali szállításra', 'Durva korpa azonnali szállításra', etc.

Zsiradékok.

Table with 2 columns: Item description and price. Includes 'Dísznózsír budapesti', 'Szalonna', 'Városi 3 drbos', etc.

Vásáresarnok.

Hivatalos jelentés. Baromfi. Elő: Csirke rántani való (1 pár) 1,00—2,20 korona, sütni való hazai fű. 2,60—3 korona, fű. 2,10—2,40 korona. Tyúk, hazai Ia. 4—4,40 korona, fű.

3,40—3,60 korona. Rucza, hizott 4,40—6 korona, sovány 3—4 korona. Lud, hizott 10—15 korona, sovány 5—7 korona. Tisztított: Csirke (1 darab) 1,40—2,40 korona, fű. 0,80—1,20 korona. Tyúk Ia. 2—2,80 korona, fű. 1,50—1,80 korona. Rucza, hizott 2,80—4 korona, sovány 2—2,40 korona. Liba, ujdonság (1 darab) 5—8 korona, Ludmáj, nagy (1 kilogramm) 3,20—4 korona, kicsiny 2,80—3 korona. Ludzsír (1 kilogramm) 2,80—3,20 K. Ludháj, tiszta (1 kilogramm) 3—3,20 korona. Ludháj, vegyes (1 kilogramm) 2,20—2,40 korona.

Sertéskezeltésvásári jelentés.

(A székesfővárosi állatvásár és közbiztosító igazgató-ságától 1912. július 2.) Előző napi eladatlán maradvány 245 darab sertés, 141 darab süldő. Pótelhajtás 81 darab sertés. Mai felhajtás (fél négyig) 602 darab sertés. Összesen 1028 darab sertés 141 darab süldő. Eladott 714 darab sertés, 30 darab süldő. Mai maradvány 314 darab sertés, 111 darab süldő.

Arjegyzés. Zsirterítés. Öreg I. rendű ételsulylevonással 140 fillér. Fialat nehéz ételsulylevonással 142—150 fillér. Fialat közep ételsulylevonással 148—160 fillér. Fialat könny ételsulylevonással 148—168 fillér. Hus-sertés ételsulylevonással 160—174 fillér. Süldő 50 kg-ig belső ételsuly 110 fillér. A vásár irányzata lauha. Az árak változatlanok.

Kőbányai sertésvásár.

Július 2. Magyar elsőrendű: Fialat nehéz (páronkint 320 kilogramm felüli súlyban) 149—150 fillér. Fialat közep (páronkint 251—320 kilogramm terjedő súlyban) 158—160 fillér. Magyar szedett: Közép (páronkint 240—280 kilogramm) 158—162 fillér.

Sertélelétszám: 1912. évi június 30. napján volt készlet 36.035 darab. 1912. július 1-én felhajtott 63 darab. 1912. július 1-én szállított 537 darab. 1912. július 2. napjára maradt készletben 35.561 darab. A hizott sertésüzlet irányzata: változatlan.

Budapesti szurómarhavásár.

Július 2. Felhajtott 637 darab élő borjú. Arjegyzések: Elsőrendű 6/6 borjúkért 110—120 fillérig, kivételesen 122—126 fillér, közepminőségű 6/6 borjúkért 100—108 fillérig, silány és rugott borjúkért 90—96 fillérig kilogrammonként (levonás nélkül). A vásár élénk volt, az árak 10—12 fillérral kilogrammonként emelkedtek.

Felelős szerkesztő: PURJESZ LAJOS, Igazgató: ERDŐS ARMAND

Budapesti értéktőzsde

Main financial table with multiple columns: Mai záró ár-folyam (Pénz, Ár), Osztr. az utolsó Bzl. évre, Részvények száma, Belföldi részvények, Mai záró ár-folyam (Pénz, Ár), Osztr. az utolsó Bzl. évre, Részvények száma, Belföldi részvények. Includes sections for Allamadósság, Bankok, Takarékpénztárak, Biztosító társaságok, Gőzmalomok, Iparvállalatok, Kereskedelmi vállalatok, and Pénzügyi társaságok.

Vertical text on the right edge of the page, partially cut off, containing names and fragments of text.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Julius 2. —

Kinevezések. Az igazságügyminiszter dr. Felcsesi Béla losonci járásbírói és dr. Kiss Jenő brassói törvénykezési joggyakornokokat a fogarasi járásbíróshoz jegzőkké, Wolf Jolán nagyváradi törvényszéki napidíjas gépirónót a nagyváradi törvényszékhez fizetés nélküli írógépkezelővé;

a pénzügyminiszter Maksics Gyula adóhivatali pénztárnokot a pozsegi adóhivatalnál, jelen állomáshelyén való meghagyása mellett, a VII. fizetési osztályba adóhivatali főpénztárnokká, Pápay Károly és Fegyverneky Albert adóhivatali pénztárnokokat a letenyei, illetve világosi m. kir. adóhivatalnál, ebben a minőségükben és jelen állomáshelyükön való meghagyásuk mellett, a VIII. fizetési osztályba Rozics Pál és Lánicz Károly adóhivatali ellenőröket a verőzei, illetve felsővisói m. kir. adóhivatalnál, jelen állomáshelyükön való meghagyásuk mellett, a VIII. fizetési osztályba adóhivatali főellenőrökké, Turják Imre, Lovász Bódog, Pillya György, Gyurkovits Sándor, Boda Andor, Boros Soma, Szeghő Pál, Szentés Gyula, Csacsala Kálmán és Gjanjesics Vendel adóhivatali tiszteteket az aranyosmaróti, dettai, békési, pancsovai, fogarasi, nagyszombati, kassai, vajdahunyadi, máramarosszigeti, szászvárosi és békéscsabai adóhivataloknál, ebben a minőségükben és jelen állomáshelyükön való meghagyásuk mellett, a X. fizetési osztályba, Thiry János segélydíjas pénzügyi számvizsgálót a lugosi pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvizsgálóként, a XI. fizetési osztályba ideiglenes minőségű pénzügyi számtisztte a székelyudvarhelyi pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvizsgálóként, Egyházy Lajos végzett joghallgató, pozsonyi kataszteri díjnokot a XI. fizetési osztályba ideiglenes minőségű állami végrehajtóvá a nyitrai pénzügyigazgatósághoz, Dölle Jenő díjnokot a pénzügyminiszteri számvizsgálóként a XI. fizetési osztályba ideiglenes minőségű állami végrehajtóvá a nagybecskereki pénzügyigazgatósághoz, Kolozsvári Ferenc nagyenyedi városi rendőrt a nagyenyedi 23. felmérési felügyelőséghez hivataloslag;

a külügyek minisztere nagyalásonyi dr. Barcza György létszámfeletti konzuli attaché a cs. és kir. Ház és a külügyek cs. és kir. minisztériumába udvari és miniszteri fogalmazóvá;

a földművelésügyi miniszter Pálffy László okleveles gyógyszerész, budapesti lakost a X. fizetési osztályba ideiglenes minőségű ménesintézetgyógyászszé;

a belügyminisztérium vezetésével megbízott magyar miniszterelnök Jeney József őrmester, igazolványos altisztet, Becz Sándor, Kreisz Mihály, Matis Gábor és Neuberger János belügyminiszteri napibéres szolgákat a belügyminisztériumhoz hivataloslag;

a debreczeni törvényszék elnöke dr. Gajzágó László debreczeni lakost a debreczeni törvényszék mellé állandó német, francia és olasz tolmácsesét nevezte ki, dr. Ujlaki Hugót pedig kizárólag a német nyelv tolmácsává nevezte ki.

Áthelyezés. Az igazságügyminiszter Seres Barna dévai törvényszéki bírót saját kérelmére a nagyváradi törvényszékhez helyezte át.

Névmagyarosítás. A belügyminiszter Silberstein Lipót budapesti lakos Ötvösre, kiskoru Salamon Ferenc debreczeni lakos Szabóra, Kvosztik Sándor illavai lakos Horváthra, kiskoru Kronovits Emil miskolci lakos Kormosra, kiskoru Klein Sámuel budapesti lakos Molnárra, Bambura Károly budapesti lakos, valamint Gyula és László nevű kiskoru gyermekei Buzásra, kiskoru Sonnenfeld József budapesti lakos Kepesre, kiskoru Herz Emil pándorfalvi lakos Benkőre, Heller Imre (Salamon) békéscsantandrászi lakos Horvátra, Stronta György temesvári lakos, valamint Emilia és Győző nevű kiskoru gyermekei Murányira, Paskusz Emil nyitrai lakos Pásztorra, Pollák Géza budapesti lakos Pálra, kiskoru Gelb Róza budapesti lakos Gálra, Weisz Ármint budapesti lakos Szántóra, Pávuk Mihály beregszilyásti lakos, valamint kiskoru gyermekei Katalin, Jenő, Gyula Peresre, Acker Viktor ruszkatói lakos Ambrusra, dr. Schwarz Jenő budapesti lakos Szilire, Lichtblau Albert budapesti lakos Lászlóra, kiskoru Rosengarten Laura budapesti lakos Erdélyire, Grünbaum Móricz budapesti lakos, valamint Hugó nevű kiskoru gyermeke Gáborra, Spitzer József kassai lakos, valamint Aranka nevű kiskoru gyermeke Szilágyira, Weisz Béla, kiskoru Weisz Géza és Ödön budapesti lakos családai névének Székelyre kért átváltoztatását megengedte.

„EGYETÉRTÉS”

politikai napilap.

Kiadóhivatali igazgató: PAJOR MÁTYÁS.

IDŐJÁRÁS.

Az elmúlt nap időjárásának áttekintése.

Hazánkban az Északi-Felföldön és az északnyugati vármegyékben tegnap jelentékeny zivataros esők voltak. A csapadék mennyisége Gömör, Liptó, Árva, Bars, Nyitra, Pozsony, Moson, Sopron vármegyékben mindenütt meghaladta a 20 mm-t. Körmöczbányáról felhőszakadást jelentenek. Jéges volt még Egerben, Herényben és Salgótarjánban. Ezenkívül az ország keleti részein és az Alföldön is előfordultak szörványosan zivataros esők.

A hőmérséklet lényegtelenül változott és magasabb a normálisnál, maximuma 33 C fok volt Kaposvárott, minimuma 10 C fok Tarcalon.

Prognózis a következő 24 órára:

Sokhelyütt zivataros esők várhatók későbbi későlyedéssel.

(Sürgöny-prog.: Sokhelyütt csapadék, zivatarok, később hűvösebb.)

Állomás	Légnyomás mm. 700 +	A hőmérséklet Celsius szerint	Szélirány és erője	Felhőzet	Csapadék mm.		Hőmér- ésklet	
					max.	min.	max.	min.
A.-Szlátina	59.7	19.8	S	8	0	0	28	15
Ungvár	57.9	20.6	NW	2	4	1	29	18
Késmárk	56.7	16.5	SE	1	0	8	25	15
Losoncz	56.4	16.9	N	1	4	19	28	18
Ogyalla	56.9	16.8	SE	1	0	16	28	17
Budapest	56.9	21.4	N	1	0	1	30	18
Herény	58.5	16.8	NW	8	2	17	28	15
Keszthely	57.8	18.8	N	1	0	1	28	18
Pécs	55.0	21.7	N	2	0	0	28	16
Zágráb	57.8	21.3	N	4	0	0	27	17
Fiume	57.6	24.6	SSW	1	0	0	32	16
Szeged	57.4	22.0	NNE	1	0	0	32	17
Temesvár	58.8	21.1	N	5	4	0	30	17
Nagyvárad	57.3	21.6	SE	1	0	0	28	12
Kolozsvár	59.9	18.6	N	1	0	0	28	18
Nagyszombat	59.9	19.3	SE	1	2	0	28	14
Szatmár	—	23.6	E	1	0	0	31	14
Eger	—	20.2	W	2	1	0	22	8
Arvaváralja	—	15.0	W	2	4	0	24	12
Selmeczbánya	—	15.9	NW	1	2	5	25	11
Komárom	—	18.6	NW	1	0	11	28	12
Magyar-Óvár	—	16.4	NW	1	1	8	28	10
Sopron	—	15.8	NE	4	0	0	28	14
Észék	—	22.8	NW	1	0	0	23	19
Cirkvenca	—	00.0	—	0	0	0	—	—
Debreczen	—	22.1	—	0	0	0	31	17
Kecskemét	—	22.9	N	1	0	5	21	12
Oroszáza	—	21.6	NE	8	0	0	29	17
Arad	—	00.0	—	0	0	0	—	—
Zsombolya	—	21.1	NE	8	1	0	30	17
Versecz	—	00.0	—	0	0	0	—	—
Orsova	—	00.0	—	0	0	0	—	—

BENYOVSZKY EZREDES ELTŰNÉSE

— Történelmi regény az alkotmányosság első éveiből. —

ÍRATA: DÉRI GYULA.

3

Szállást is ott fogadott a Frohner második emeletén, éppen a művész nő felett. ugyanazokhan a szobákban, hozott magával inast, kocsiszt és fogatot, az a fogat horlta esténként színházba és vissza Godda Freddemet, meg az édes anyját, egy christiániai államtanácsos özvegyét.

Godda mindezeket nevetett és nálunk is nyílt titok volt, hogy a lordot vén bolondnak tartja.

De mért jut nekem emlékirataim elején ez a leány az eszembe és miért foglalkozom a dolgával ilyen hosszasan?

Bájos alakja mért elevenedik meg emlékezetemben és miért látom őt újra ifjan és szépen magam előtt, mint mikor legelőször hallottam énekelni és láttam lovagolni a Városligetben?

A lord mellette lovagolt, előttük, utánuk három-négy magyar gavallér, hangadó tagjai a Magyar Lovaregyletnek, hátul a lord két lovásza.

Néha mint a villám robogtak el melletttem és én azóta sem éreztem a nemzetközi életnek akkora erős szelőlétét Budapesten, mint amit ők toltak maguk előtt.

Sok előkelő öreg urat ismerek, kik szóról-szóra így emlékeznek a régi Pestről. A Geisinger, Gallmayer, Svoboda, Fischer koráról, Roder Miláról, kibe egy nagynevű kritikusunk az ő 23 éves fiatal szívével úgy behabarádott s kinek tisztelői közé tartozott sok magyar mágnással együtt a daliás Keglevich Béla gróf is.

Roder Miláék egész nagyvilágiasan adták és bizonyos klasszikus fűszert toltak maguk körül.

Minden délelőtt fényes társaságot fo-

gadtak, husz-harmincz kocsit állott a szállásuk előtt, írók, kritikusok és nagyurak itt találkoztak egymással, Mila szeretetreméltó egyénisége és feltétlen uralma, minek teljes függetlenségét volt a magyarázata, boronálta őket össze, pedig nem volt több még akkor 17 esztendősnél!

Es ha Godda Freddem lovagolt, Roder Mila viszont gyönyörűen korcsolyázott, ő volt az első, akit a városligeti jégen keríngőzni látott az álmélkáló világ.

A jégen ő volt akkor Edelsheim-Gyulay báróné és Andrássy Katinka grófnő után a legbámulatibb alak.

S egy érdekes árnyéka neki is volt; éppen itt Budapesten szegődött hozzá.

Ez nem angol lord volt, hanem orosz herczeg, ki a hatvanas évek végétől fogva a hetvenesek közepéig itt tartott udvart.

A nevére talán még emlékeznek némelyek: Getnertinszky Borisnak hívták.

Hogy mit akart itt Budapesten? sokan találgatták, főképen eltűnése után.

Némelyek azt mondták: száműzetve volt Pétervárról, mások, hogy küldve volt és megbízva valami titkos feladattal.

Pedig dehogy volt a herczeg forradalmár és dehogyan volt politikai meghatalmazott. En az első esztendőben tisztában voltam vele.

Mulatni akart, vidám, elegáns, nagyvilági életet élni és úgy találta, hogy mindezekért nem volt szükséges éppen Párisba mennie.

Történetem, melyet elmondani fogod, a nemzet és a társadalmi élet új életre ébredésének eme mozgalmas napjaira esik.

Az a kor nagyon sajátzerű volt és egészen más jellegű, mint a mai.

Sok illuzióval volt tele és sok reményvel, az életerő hatalmasabban szökölt fel az emberekből, az életkedv akkori vad energiája mellett silányult eltörpül a mai Budapest agyoncivilizált közléte.

Persze — a gentry akkor még meg volt majdnem teljes erejében.

Tizenöt esztendősen pihenés után mint egy tömör falanx emelte fel a fejét.

1865 őszén országgyűlésre hívta őket birtokaikról a békülő király és ők megjelentek a fővárosban.

A szabadságharcz élve maradt névtelen és neves hősei, kik a véres napok idején első ifjuságukon se voltak még túl s így a legtöbb a negyvenen innen volt közülök.

Az ifjuság, a dicsőség- és szabadságvágy mámora, az 1861-iki emlékek feszítették a kebleket, a degesz bugyellárisokat pedig a halomra gyűlt banknóták.

Ugy tetszett, mintha a sirva vigadás háromszázadéves kora után most már véglegesen beveznének a nemzeti nagylét boldog kikötőjébe és csak idő kérdése lenne, hogy mikor fordul a kerék és mikor kezdünk parancsolni a németnek.

Az udvar magyar szelleméről, a legmagasabb körök németellenes irányáról hihetetlenül naiv mesék kerengtek.

És ami a legfuresőbb, nemcsak mi hittük azokat egész komolyan, de bécsi politikusok is nyíltan hirdették; akkor találták ki azt a mendást, hogy a „monarchia sulypontja már is áthelyezkedett Budapestre.”

A sulypont váratott még magára, de a különböző orfeumoknak, zengerájoknak és egyéb bécsi alkalmatosságoknak nem volt vesztegetni való idejük.

Három német színház virágozott akkor Budapesten: egy a Gyapju-utcában, egy az Erzsébet téren és egy a Hermina-téren, ahol ma az Opera áll.

A Király-utcában pedig a mai körülig minden házban zongora- vagy tárczaterem, a színházaknak mindnek külön operett- és balletkara, ezekben fölös számmal Középeurópa minden szemre való vállalkozó szellemű kasszonya.

(Folyt. köv.)

GUMMI-HALHÓLYAG ÓVSZER Valódi angol és francia különlegességek. **tucatonként 2, 4, 6, 8, 10, 12, 14 K. 3 tucatonál 20% engedmény.**

NAKIRA törv. védett, valódi indiai paragummi férfikülönlegeség tucatszja 12. — korona. 3 tucatznál 20% engedmény.

UTERUS-SPRAI feltétlen megbízható női fecskendő különlegesség 14 kor.

PESSAR-OCL. **BIDET 10, 16, 20, 24 Kor.**

IRRIGATOR 3 K és feljebb. Képes árjegyzéket rendkívül érdekes tartalommal kbl. 1000 ábrával ingyen bérmentve és diszkrétan küldünk.

VII., RÁKÓCZI-UT 32. A Rókussal szemben. MAGYAR ORVOSI MŰSZERTÁR VII., RÁKÓCZI-UT 32. A Rókussal szemben.

Pontos címre és a vörös keresztre ügyeljünk.

Több ezer db cliché mind aktualitás, képes hullapok számára **olcsón eladó.** Közelebbi felvilágosítást ad a kiadóhivatal **VI., Eötvös-utca 32. szám.**

Az ATHENAEUM-KÖNYVTÁR legújabb kötete:

A szerelem földi vándorútjának és fejlődésének csodaszép, minden részletében lobillócselő regénye.

BÖLSCHE: Szerelem az élők világában **3** korona **80**

Két kötet. 1152 oldal. — A 2 kötet ára

Eddig megjelentek: Egy-egy kötet ára

KÖBOR TAMÁS: Komédiák. Novellák (424 oldal). **1** korona **90**

BIRÓ LAJOS: Glória. Novellák (448 oldal). **BALZAC: A számször.** Regény. Fordította Haraszti K. (387 oldal). **ZOLA: Pascal orvos.** Regény. Fordította Gerő Attila (448 oldal). **DICKENS: Két város.** Regény. Fordította Bálint Mihály (448 oldal). **Anatole France: A pingvinek szigete.** Regény. Ford. Böllöny György (320 oldal). **CSEHOV: Az orvos felesége és más novellák** (384 oldal).

Sajtó alatt vannak: Tolstoj: Hadzel-Murát. Regény. — Voss R.: A költő és az asszony. — Tóth Béla: A boldogasszony derése. — C. F. Meyer: A szerzetes házassága. — Heltai Jenő: Hét sovány esztendő. — Maupassant: Egy élet — stb. stb. **Kiadja az Athenaeum Irodalmi és Nyomdai Részvénytársulat. Kapható minden hazai könyvkereskedésben.**

DARANYI LEHUAJEB MODELLŐ Számoló ES LÁTHATÓ IRASU ÖSSZEADÓGÉPEI

nem szorulnak reklámra. **DARANYI MIKSA** Első Magyar Számoló- és Összeadó gép Kereskedelmi Vállalat, a Szállítmányozási és Iparbank részvénytársaság áruosztálya **Budapest, VI., Váci-körút 37.**

Díjmentes bemutató az ország bármely helyén. **Telefon 139-54.**

ADORJÁN ANDOR könyve: **SORSOK ÉS PÁLYÁK** Irodalmi arcképek **Ára 3 kor.** Kapható: **LAMPÉL R. könyvkereskedése** (Wodianer F. és Fiai) R.-T.-nál **Budapest, Andrássy-ut 21** és minden könyvkereskedésben.

FÉRFIAK NEMI BAJAIT

húgyszervi bajokat, syphilit, önfertőzésből származott idegbajokat, különösen pedig a **férfigyengeség** (impotencia) **makaos alakjait**, melyek már más kezeléssel dacoltak, meglepő eredménnyel gyógyítja racionálisan kombinált módszerével számos évi gazdag tapasztalatai alapján

Dr. FABINYI specialista, v. kórházi orvos (a nemi betegek osztályán)

Biztos siker folytán a honorárium utólag is fizethető. **Levelekre díjtalan válasz. — Kivánatra gyógyszerek.** **Rendelés: 9-3, este 5-7-ig. Budapest, Rákóczi-út 8/a.** (Lépcsőházi bejárat.)

AZ ÉN UJSÁGOM előfizetési ára: **Negyedévre 2,50, félévre 5.—, egész évre 10.— kor.** **Singer és Wolfner, Andrássy-ut 10. szám.**

A világhírű eredeti angol The Champion és Premier

kerékpárokat dupla harangcsapágyval és szabadonfutóval, 3 és 5 évi jótállással, minden árfelemelés nélkül szigorúan az eredeti gyári áron havi 12 és 16 koronás részlete adjuk és **kerékpár-alkatrészeket** az egész világon létező összes kerékpárhoz, külső és belső gumikat, csengőket, lámpákat, pedálokat láncokat, kónuszokat és csészéket óriási forgalmunk következtében melyen leszállított **nagybani eredeti gyári árban szállítunk** vidékre is **LÁNG JAKAB és FIA** kerékpár- és alkatrész nagykereskedők **Budapest, VIII., kerület, József-körút 41. sz.** Fióküzletek: **Baross-tér 4. és Budán: Margit-körút 6. Diszárjegyzékünk 1300 képpel kerékpár- és alkatrészről ingy. és bérn.**

Teljes Butorkiárusítás csak ez év augusztus 1-éig **Teljes lakberendezések, csillárok, szőnyegek, képek stb. stb. minden elfogadható árban. kiárusíttatnak.** **József-utca 4. II. em. 10. sz.**

Részletfizetésre is!

Amerikai redőnyös íróasztalok. — Összerakható könyvszekrények. — Angol hörgarnitúrák. — Redőnyös aktaszekrények. — Teljes irodaberendezések.

UJLAKI BÉLA modern amerikai írodabutoritelo, **Budapest, VII., Erzsébet-körút 28. sz.** Árjegyzék ingyen. **Telefon 122-69.**

Költözködés előtt.

A raktáromon levő órákat, evőeszközöket valódi 13 próbás ezüst valamint alpacca-ezüst dísz tárgyakat, arany ékszereket :: ::

gyári áron árusítom.

Polgár Kálmán műrész és ékszerész **Budapest, Erzsébet-körút 29., I. em.** Nagy képes album-árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve

E hirdetés rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fill.-rel fizetendő.

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetés rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fill.-rel fizetendő.

Pénzszekrényeket
tűz- és betörésmenteseket ajánl Budapesti Pénzszekrénygyár. Mintaraktár V. Széchenyi-utca 7. Gyár IX., Rákos-utca 4. szám. Telefon 116-40. 11261

Apolló!
Átkod megfogott, szeretnelek újra látni.

Férjhez mennek
Igen esinos 19 éves dán hölgy 50.000 kor. hozománygyal, később még 230.000 korona örökség, fiatal amerikai kisasszony 120.000 dollár készpénz-hozománygyal és még sok száz vagyonos hölgy 5-500.000 K. hozománygyal. Urak, ha vagyontalanok is, de komoly számdéknak, forduljanak díjtalan felvilágosításért e címre: Fides, Berlin 18.

Őszi durácái barack
Kilója 2.40, Kajsziabarack, nagy-megye, sziveseresznye, csomagekörtő 90, ribizli, szilva, egres 70, rózsaburgonyának másszját 16, vajbarnak 70, paradicsomnak 90, fejeskáposztának drbja 70, salátangorka 36, kovácsolandó 12, főlthető paprika 12, kolkáposzta 6, karalábé 4. Agrárius Budapest, Mátyás-utca 9.

Auanászbarack
nagy-megye, sziveseresznye csomagekörtő, szilva, ribizli postakosaraként 4.50, vajbarnak, káposzta, ngorka, tök, kalarábé 2.50. Ismételőknak előnyös ajánlat Szabó Csongrádról.

Még nem létezett
rendkívül kedvező fizetési feltételekkel szállítunk háló-, ebéd-, uriszobák és szalonbutorokat, száloda-, kávéházberendezéseket, rőzbutorokat, csillárokat, zongorákat helyben és vidékre. Butoralbum 1 korona. Butorhitel lakberendezési vállalat, VI., Király-utca 8. 12365

Tátrai málnaszörp
5 kilós postakosarakban K 8.- Barta József konzervgyára Felka (Szepes-megye).

Öreg
hamis fogakat, zálogcédulákat bármiről, butorokat és mindenféle tárgyakat vesz Wischogrod Jakab, Akácfa-utca 45. I. 5. Levelezőlapra jöveik.

Gyorsírás és gyorsgépirás. A Gyakorló Gyorsíró Társaság szaktanfolyamát lényegesen megnagyobbított modern higienikus új helységeinkben (Andrássy-ut 12.) tartatnak. Legalaposabb kiképzés gépirás-magyar- és német gyorsírásban. — Gabelsberger-Markovits rendszer. Befrakkozás naponként. Tandíj igen mérsékelt. Díjmentes tantárgyak: magyar-német helyesírás, 'Karlotheke' amerikai könyvelési- és nyilvántartási rendszer, összeadó- és számológépek kezelése. Párhuzamosan esti tanfolyamok is tartunk. Végzett növendökeinket díjtalanul állásba juttatjuk Glogowski és Társa, (Remington) Budapest, VI., Andrássy-ut 12. szám.

Zálogcédulákat
veszek. Elszálogosított briliánsekat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 koronáig költségmentesen kiváltok és teljes értékét kifizetom.
Singer Jakob
ékeszerkereskedő
BUDAPEST,
Király-utca 91. sz.
Izabella-utca sarkán.

Feltalálók
Utmutatója szabadalmazáshoz értékesítéshez nélkülözhetetlen. Díjtalanul küldi Áron és Molnár szabadalmi és értékesítési osztálya Budapest, József-körút 9. földszint.

Kitűnő fegyverek
öröknek, önvédelemre, vadászatra és szabadszerek. Werndl gyalogtsági fegyver 5 kor., szurony hüvelylyel 1 K Werndl lovassági karabély 16 korona, Kropatschok-karabély, 8 golyóra tölthető, szurronnyal 25 K fegyverszij 1 korona, töltény darabja 10 fill. Katonai puskaműves által kipróbált jó fegyverek. Tiller Mór és Társa ndv. szállítóknál, Budapest, Váci-utca 35. Fegyver árjegyzék kívánatra díjmentesen.

Négyszobás
nyilakás, minden kényelemmel, kerthasználattal, gyönyörű kiltással a budai hegyekre, augusztus 1-re kiadó. II. ker., Bimbó-utca 9. szám.

BUTOR
30% megtakarítás!
Régi Butorszalon
Budapest, Ferenciek-tere 3 főemelet. Vétel és eladása használt és új polgári, urasági lakberendezéseknek, mahagoni és palisander butorok, uri szobák, angol börgarnitúrák és teljesen berendezett mintaszobák, keleti szőnyegek, csillárok.
Telefon 82-13. 28599

Soha nem létezett
rendkívül kedvező fizetési feltételek mellett szállítunk helyben és vidékre teljes lakberendezéseket, valamint egyes butordarabokat részlettartásra.
Modern lakberendezési vállalat
Budapest, IV. ker., Gerlóczy-utca 7. sz.
D izses butoralbum 1 kor.

VÉD JEGY
Dió-kivonat
az ősz hajnak festésére.
Régóta kipróbált tökéletesen ártalmatlan a dionak zöld héjából készített hajfestőszert mely a korán őszült hajnak 15 perc alatt eredeti szőke, barna, fekete vagy gesztenyeszínét visszaadja. 1 palack dió-kivonat K 6 és 3, 1 skatula 8 próbapalackkal 7.50, díjtól, hajrestorer K 6 és 3, diókenő vagy dióolaj K 4 és 2, diópena 2 szabal festéshez K 2, dió dupla kivonat K 4 és 4 káli-erme, glicerin-szappan legfinomabb toaittszappanok 4 1 kor. Rendelhető a feltalálónál:
MACZUSKI A.
Wien, III/2. Erdbergergánde 2.
Raktárak Budapestben:
Török J. gyógyszer. Király-u. 12. Vértess S. illatszert, Kristófer 8. Nerdna N. drogeria, Kossuth Lajos-u. 7. Brüder Radanovits Baross-utca 1. Thalimayer & Seitz drogeria, Zrínyi-utca 3. Kochmeister Fr. m. drogeria, Hold-utca 8. sz., Molnár és Moser drogeria, Koronaheroszeg-utca 11. szám.

Mérnöki
műszerek, festmények, régi érmek, olcsón eladó. V., Sziget-utca 4-6. II., 25. ajtó.

Különbejárato
szépen berendezett nagy utcai szoba, villanyvilágítással és fűdőszoba-használattal azonnal kiadó. Cím: Vörösmarti-utca 61. I. em. 2.

Szingazdag természeti leírások!

Makay Béla
Hegyen-Völgyön
Természeti és vadászkepek
Szerző ezen újabb könyve méltán sorakozik az előbbiekhez. Ilyet, költői lendület van minden leírásában, rajongó szeretet a szabadság: a természet iránt.
Ára 6 korona.
Kapható:
LAMPÉL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál Budapest, Andrássy-út 21 és minden könyvkereskedésben.

MAKAY BÉLA
új könyve:
A LÁP VIRÁGA
és egyéb irások
Ebben az új könyvében is megmarad a természet bűbájos világában, amelyet nálánál senki sem ismer és nem érez át jobban, de már nem csupán természeti leírásokat és vadászkepeket ad, hanem történeteket is kerekít ki.
Ára 4 korona.
Kapható:
LAMPÉL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) részvénytársaságnál Budapest, Andrássy-út 21, valamint minden könyvkereskedésben.

Ajtók, Ablakok
vasredőnyök, használtak és újak, bármily méretben és alakban, igen olcsón kaphatók

Wiener A. utódánál
BUDAPEST, 9LLÖI-UT 123.
Telefon: 02-80.
Alapított 1886-ban

INGYEN
küld érdekes árjegyzéket fényképezőgépek és kellékekről
Ghmura S.
optikai műintézet
Budapest,
IV., Ferenciek-tere 2. sz.

A kápolnai
nagy henger malom haláleset miatt eladó. Megtekinthető Kápolnán (Hevesm.) özv. Merschitz Kálmáné.

Piaczi táskát
viaszos gyermekkötevényeket kereskedőknek olcsón szállít Galamb Zoltánné, Jászapáti. Ingyen csomagolás. Bérmentve szállítás.

Tisztviselő-otthon
Pensió Budapest, Szentkirály-utca 22., I. em. Lakás penzióval vagy csak ellátás különösen tisztviselőknak. Teljes pensió 135 kor. Ebéd 42 kor. Vacsora 24 kor.

AZ ATHENAEUM KÖNYVTÁR
legújabb kötete:
A szerelem földi vándorútjának a fejlődésének csodaszép, minden részleteben lebilincselő regénye.
BÖLSCHÉ: Szezelem
az élők világában.
Két kötet. 1152 oldal.
A két kötet ára 380

Eddig megjelentek:
KÖBOR TAMÁS: Komédiák. Nov. (424 old.)
BIRÓ LAJOS: Glória. Novellák (448 old.)
BALZAC: A számarbőr. Regény (387 old.) Fordította Harsányi K.
ZOLA: Pascal orvos. Reg. (448 o.) Ford. Gerő A.
DICKENS: Két város. Reg. Ford. Bálint M. (448 o.)
ANATOLEFRANCE: A Pinquinek szigete. Regény. Ford. Bálény Gy. (320 o.)
CSÉHOV: Az orvos felesége és más novellák. (384 oldal.)
Minden kötet 190
Sajtó alatt:
TOLSZTOJ: Hadzsi-Murát. Regény. - VOSS R.: A költő és az asszony. - Tóth Béla: A boldogasszony dervisze. - C. F. Meyer: A szerzetes házassága. - Heitai Jenő: Hét sóvány esztendő. - Maupassant: Egy élet stb., stb.
Kapható minden könyvtárban. Kijadja az Athenaeum irod. és nyomdai r.-társ.

1000 koronával
honorálok azt, aki önálló községi vagy körjegyzőséghez juttat egy 32 éves, nős, okleveles izraelita egyént. Cím a kiadóhivatalban megduható. 6193

Flatalembert,
négy polgárit végzett, földai gyakornoknak felvételt. Jelentkezni 12-2-ig Kulcsár Sándor csillárgyárában, Dossowfy-utca 9-11. szám.

Zálogcédulát,
briliántot, gyöngyöt, ékszer, aranyat, ezüstöt és régiséget veszek. Alt-Wien porcellánt, régi bronz esztétárgyakat, szobrokat és olajfestményeket veszek Körtösz ékszerész és régiségkereskedő, Király-utca 85. Telefon 95-45 Meghívására jöveik

Singer varrógépek
Kerekpárok, grammofonok, hanglmezék legolcsóbban kaphatók

Haban József
Budapest, Almássy-ut 14. javításokat olcsón készít. Képes árjegyzéket ingyen küld.

FATIME és SEMIRAMIS
övszer-különlegességek a világ legkiválóbb minőségű Válogatott I-a paragummi gyártmányok. Elefántcsontszobor tartályal vagy anélkül. Fatime és Semiramis feltűnő birtoságot nyújtanak! Elszakíthatatlanok! Több évi rakározó képesség! Ár utakonként 6.-, 8.-, 12 kor. 20 koronát kitevő vásárlásnál 20% rabatt. Szelküldés azonnal, titoktartás mellett.
KELETI J.,
Budapest, IV., Koronaherceg-utca 17. szám.

„Hungária
beszélő-gépek
tölcsérszerűkúliék is kizárólag eredeti előrangú gyártmány, részlettartásra is olcsón kaphatók,
Deményi és Társa
Budapest, VI., Teréz-körút 4.
Kérjen árjegyzéket.

Csipeverő
készülékek, állványok, fécskák és cernák legutányosabb árban.
Kérjen részletes árjegyzéket.
Bérczi D. Sándor
kézimunka nagyáruos Budapest, VI., Dossowfy-utca 5.

LEFKOVICS ADOLF
Budapest, VII., Wesselényi-u. 5/E. Telefon 113-45. — Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Soványtság
Az egyedüli eredménytől kísért háziaszer a dr. William Hartly tanár amerikai erőtáp-pora. Soványak tartós, szep tölt testidomokat nyernek — Hölgyek remek keblet. Hat hét alatt 20 kiló gyarapodásért jótállást. Vaszogénység, gyengeség, idegesség ellen és gyomorbajoknak nélkülözhetetlen tápszer. Kintutetve: Chicago, Berlin, London Hamburgban. Köszönő levelek minden országból. Dobozonként 1 fnt 10 kr. Használati utasítással. Póráktár Balázs Mór L. Budapest, VII., Isván-ut 11. II/L. Telefon 156-80.

Csillárok
rézből és galvanizált, gáz- és villanyhasználatra a legújabb eljárás szerint gyártva, legutányosabb árban szállít.
Schulz-csillárgyár
Rózsá-utca 109. Podmanizky-utca mellett. Telefon 103-37.

Részpénzért
vagy hitelrepedes egy-énekek kedvező feltételek mellett szállítunk teljes lakberendezéseket vagy egyes darabokat és biztosítom, hogy ilyen
olcsón
sehol nem kap modern háló-, ebéd-, uri és szalon szobákat stb. Gyözödlőn szeg, belintse meg a szobát rakatálmak, iv. helynyosan
vehet
a leggyorsabbidő a legolcsóbban vettől minden rész
BUTOR
Nagy Imre
lakberendezési vállalkozó
BUDAPEST,
Váci-körút 3. szám
(Bejárati Szepesen-utca 1., I. em. árjegyzék ingyen. Album 1 K.